

О. М. Авраменко

Готуємося
до тематичних
контрольних робіт
і зовнішнього
незалежного
оцінювання

TP 1678567

2015

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

ЗБІРНИК ЗАВДАНЬ У ТЕСТОВІЙ
ФОРМІ

II

частина

Наявність голограми
з логотипом «Грамота» —
запорука якості!

О. М. Авраменко

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Збірник завдань у тестовій формі

II ЧАСТИНА

Видання 3-є, виправлене

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах

Київ
«Грамота»
2014

УДК 811.161.2+821.161.2](079.1)

ББК 81.2Укр-9

A21

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з української мови Науково-методичної ради
з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
(лист ПТЗО від 02.11.2012 р. № 14.1/12-Г-316)*

Посібник прорецензовано в Українському центрі оцінювання якості освіти

Рецензенти:

С. Я. Сроменко, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу стилістики й культури мови Інституту української мови НАН України, професор, доктор філологічних наук;

В. Ф. Чукіна, викладач КНУТКТ ім. І. Карпенка-Карого, заслужений учитель України;

Н. В. Михайлова — викладач ліцею «Наукова зміна» м. Києва, учитель-методист.

Авраменко О. М.

A21 Українська мова та література : Збірник завдань у тестовій формі : II частина / О. М. Авраменко. — Вид. 3-є, виправ. — К.: Грамота, 2014. — 160 с.

ISBN 978-966-349-373-2

Збірник містить завдання в тестовій формі з української мови та літератури різного рівня складності. (Перше видання вийшло друком у 2008 р.).

Посібник відповідає вимогам сучасної тестології. Його укладено згідно з вимогами чинних навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Видання призначене для якісної підготовки старшокласників до проходження зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури.

УДК 811.161.2+821.161.2](079.1)

ББК 81.2Укр-9

Свідоцтво про реєстрацію авторського права № 53510

Шановні старшокласники!

Одним із важливих і непростих випробувань, яке вам треба буде пройти після закінчення школи, є зовнішнє незалежне оцінювання.

Щоб успішно виконати тест з української мови й літератури, готуватися до нього треба систематично й відповідально. З української мови треба повторювати правила, виконувати тренувальні вправи й завдання в тестовій формі, а також писати власні висловлення – творчі роботи. З української літератури потрібно читати й аналізувати твори художньої літератури, повторювати відомості з теорії літератури. Ці види робіт ви можете виконувати, використовуючи I частину цього комплексу (її укладено за тематичним принципом). А II частина містить дванадцять варіантів тестів такого ж формату, як на зовнішньому незалежному оцінюванні.

Завдання тесту зовнішнього незалежного оцінювання є трьох форм, а саме:

- з однією правильною відповіддю;
- на встановлення відповідності;
- з розгорнутою відповіддю (власне висловлення).

Виконуючи ці завдання, ви маєте змогу перевірити, як засвоїли навчальний матеріал з української мови за курсе 5–9 класів і з літератури за курсе 9–11 класів, виявити «проблемні» для вас теми, а після цього попрацювати над помилками.

З програмою та вимогами до предметних умінь і способів навчальної діяльності ви можете ознайомитися на сайтах Українського центру оцінювання якості освіти (www.testportal.com.ua) та Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua), програма вміщена також у I частині цього комплексу.

Радимо вам протягом навчального року (орієнтовно раз на місяць) виконувати по одному тесту, перевіряти його, обов'язково аналізувати помилки й заповнювати сторінку самоконтролю з метою визначення динаміки навчальних досягнень з української мови та літератури.

Щоб успішно виконати тест ЗНО, радимо навчитися правильно розподіляти час. Пам'ятайте, що завдання з однією правильною відповіддю треба виконувати в середньому за одну хвилину, на встановлення відповідності – півтори-дві хвилини, на написання власного висловлення відводьте одну годину. Усього на виконання тесту зовнішнього незалежного оцінювання відводиться 180 хвилин (разом із процедурою перенесення результатів до бланку відповідей, на цей вид роботи радимо виділити не менше 15–20 хвилин); отже, на тренувальний тест бажано відводити майже 160 хвилин.

Сподіваємося, що запропонований збірник допоможе вам успішно підготуватися до проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

1 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

1. Помилково вжито слово в рядку
А винести на повістку дня
Б вжити належних заходів
В систематично брати участь
Г поставити дискусійне питання
2. Спільнокореневим до слова *охо* є
А покотом
Б окостенілий
В окраєць
Г заочний
3. Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А зв..язок, ател..є, від..іхати
Б зап..ястя, грав..юра, в..юн
В пір..іна, хлоп..я, черв..як
Г дит..ясла, м..який, цв..ях
4. Правильно утворено форму у варіанті
А самий очікуваний
Б вісьма закладами
В три директора
Г по всім селам
5. Неправильно побудовано речення
А Я люблю і пишаюся своїм рідним краєм.
Б Дарувати усмішку ближньому завжди приємно.
В Залитий сонцем степ зустрічає вечір.
Г Треба вміти визнавати свої помилки.
6. За алфавітом записано слова в рядку
А замисел, заметений, занести, запросити
Б контора, концерт, копіювати, копанка
В летіти, літати, люстерко, лютневий
Г мантія, марш, маска, майстерня

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Мрячів дрібненький холодний дощ, і даліна, здавалося, позапиналася марлею. (2) *На/дво-рі* було *не/приємно* під однотонним захмареним небом. (3) *Не/веселу* картину підсилювали мокрі кури, що поопускавши хвости, тинялися по обійстю. (4) З димаря вайдувато курілося, і дим, досі *не/прибитий* дощем, ліниво скочувався по даху на землю.

7. Окремо в тексті треба писати сполуку слів
 А на/дворі
 Б не/привітно
 В не/веселу
 Г не/прибитий
8. Простим є речення
 А перше
 Б друге
 В третє
 Г четверте
9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому
10. Останнє слово третього речення можна замінити іменником
 А будинок
 Б берег
 В хлів
 Г двір

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь, і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Прийменник **у** на місці обох пропусків слід уживати в рядку
 А зустрінемося ... вівторок, купити ... магазині
 Б ікона ... рушниках, побувати ... Свердловську
 В яблуна ... цвіту, приведення ... відповідність
 Г занурити ... воду, повернутися ... понеділок
 Д описати ... повісті, ... давно забутій історії
12. Помилку в утворенні імені по батькові допущено в рядку
 А Григорійовий, Григорівна
 Б Сергійович, Сергіївна
 В Юрійович, Юрївна
 Г Лукович, Луківна
 Д Іллїч, Іллівна
13. Відокремленим означенням можна замінити підрядне речення в рядку
 А Дійсність справді скидалась на гарну світлу казку, де зима справляла свято першого снігу.
 Б Сходила така темна хмара, що на її тлі розпливалося чорне галуззя ще не повитих листом акацій.
 В У райському саду ніколи не в'януть квіти і не втихають співи, бо там усе вічне — і радість, і світло, і життя.
 Г Дуже обережно ми спускаємося в стару-престару балку, що залита густим-прегустим туманом.
 Д А на схилі дня, коли заходить сонце, так гарно слухати величну симфонію останніх днів літа.
14. Усі слова написано правильно в рядку
 А птаство, брацтво, молодецтво Г ризький, тюркський, чувашський
 Б чешський, казахський, ткацький Д одеський, моряцький, баскський
 В козацтво, багатство, убозтво

15. Правильно вжито прийменник у рядку
 А виконати по замовленню
 Б розмістити по алфавіту
 В виконати по бажанню
 Г заняття по біології
 Д ударити по воротах
16. Прочитайте уривок із вірша.
*Хай буде легко. Дот(1)ком пера.
 Хай буде вчно. Спом(2)ном пр(3)світлим.
 Цей білий світ — б(4)рзова кора,
 по чорних днях побіл(5)на десь звіттам.*
 Літеру **и** треба писати на місці цифр
 А 1, 2
 Б 1, 3
 В 1, 5
 Г 2, 4
 Д 2, 5
17. Однакова кількість звуків і букви у кожному слові рядка
 А джміль, баластний, ясність
 Б юність, пояснення, рельєф
 В м'якість, кювет, змагання
 Г роз'єднання, десять, пляж
 Д єдність, дощовий, цвяховий
18. Неправильно утворено форму наказового способу дієслова
 А шелести
 Б шелестімо
 В шелестіти
 Г шелестіть
 Д хай шелестить
19. Неправильно побудовано словосполучення
 А десять хвилини восьмої
 Б зустрінемося о третій
 В зараз сьома п'ятнадцять
 Г будемо після одинадцятої
 Д за двадцять хвилин третя
20. *Ефективним* може бути
 А малюнок
 Б танець
 В стрибок
 Г порошок
 Д вихід
21. Складносурядні речення утворяться, якщо до частини *Сонце піднялося високо...* додати
 А і заховалося за хмари.
 Б освігивши весь простір.
 В а все одно ялось холодно.
 Г вітер поволі почав стихати.
 Д щоб зігріти всю нашу землю.
22. Вставним словом ускладнено речення (*розділові знаки пропущено*)
 А Навесні навіть злі люди стають добрішими.
 Б Ти принаймні прочитай першу главу роману.

- В** Через велике горе ти світиш мені моя зоре.
Г Може то птахи приносять на своїх крилах весну?
Д Хай у мріях проте людина може літати як птах!

23. Діалектним є слово

- А** рать
Б чоло
В газда
Г ґрунт
Д смерд

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Фразеологізм

Значення

1 не в тім'я битий	А здоровий
2 кров з молоком	Б спокійний
3 курча пухнасте	В розумний
4 мухи не зачешить	Г віжний
	Д недосвідчений

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Речення

Стиль мови

1 <i>Означення, виражене дієприкметниковим зворотом, відокремлюється, якщо воно стоїть після означуваного слова.</i>	А конфесійний
2 <i>Прошу надати мені відпустку з 15 по 17 листопада 2012 року за власний рахунок.</i>	Б художній
3 <i>Нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.</i>	В офіційно-діловий
4 <i>Світ глобалізується, але неповторне, індивідуальне своєї ціни не втратило.</i>	Г науковий
	Д публіцистичний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Тип односкладного речення

Приклад

1 означено-особове	А <i>Відпочиваю від гримучих трас, камінних стін і мурашиня літер.</i>
2 неозначено-особове	Б <i>Як пощастило двічці в сімнадцять, в сімнадцять гарних, неповторних літ!</i>
3 безособове	В <i>Після дощів смарагдова діброва, на білій річці річка говірка.</i>
4 називне	Г <i>Пекучий день, лісів солодка млява, смага стежок, сонливиці левад...</i>
	Д <i>Ці стародавні ікони реставрували на початку ХХ століття.</i>

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте синтаксичну роль виділених у реченні слів (*цифра позначає наступне слово*).

Хоч зима вже й прогнала (1)*осінь*, але промені (2)*сонця* ще теплі й (3)*приявні*, (4)*навколо* світло й затишно.

- А** підмет
Б присудок
В додаток
Г обставина
Д означення

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Виноград плакав (1) і плакав, але (2) ніхто не зупинився (3) коло нього, усі поспішали в поле, на городи, усі (4) не мали часу.

- А прислівник
- Б займенник
- В прийменник
- Г сполучник
- Д частка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Палац «Ластівчине гніздо»

(1–6) Ця ірреальна, казкова споруда біля селища Гаспри стала символом Криму, своєрідною емблемою його південного берега. Так само незвична й назва палацу — «Ластівчине гніздо». Палац збудований у неоготичному стилі за проектом архітектора Всеволода Шервуда. «Ластівчине гніздо» знайшло свого автора випадково: 1910 року Шервуд поїхав до Криму у весільну подорож і несподівано дістав чудове замовлення — збудувати замок на скелі над морем. А через кілька місяців проектування його почали будувати й завершили за дуже короткий термін — з 1911 по 1912 рік.

(7–12) Будівлю зведено в неакадемічному стилі з порушенням усіх ustalених законів творення форм і композиційно-художніх канонів стилю. У її створенні не тільки проявилися творчі симпатії й пріоритети архітектора, а й легко простежуються характеристики соціального замовлення та влодобання замовника. Дух захоплює сміливе розташування витонченої камерної споруди над високим урвищем Аврорині скелі. Сама думка про можливість зведення цієї будівлі в таких природних умовах здається безглуздою, але очевидне змушує повірити в реальність її існування.

(13–23) Невелика споруда (20 м завдовжки, 10 м завширшки і 12 м заввишки) вирішена у вигляді чотирьох органічно пов'язаних об'ємів: паралелепіпеда, двох кубів і циліндра, які ступінчасто розвиваються в бік моря. Об'ємно-просторове вирішення відповідає внутрішньому простору й плану: передпокою, віталні, сходам на башту та опочивальням на двох поверхх крайньої вежі. Така історична віджила готична форма не випадкова, вона з'явилася в період пошуку новітньої мови та своєрідності архітектури на початку ХХ століття. Цей період відзначено застосуванням нових будівельних і оздоблювальних матеріалів — залізобетону, металу, скла, кераміки, розробкою нових конструкцій, оригінальними інженерними вирішеннями, унаслідок чого утворилася нова художня система, названа модерном (від французького слова — «новітній», «сучасний»). Поява модерну як стилю стала реакцією на епоху еkleктики, для якої було притаманне змішування стилів попередніх епох.

(24–28) Проте не тільки стилістичні пошуки початку століття були причиною народження такої незвичної за формою споруди. Рід Шервудів дуже давній, за сімейними переказами, він бере початок від святого Хомі Шервуда, котрий жив в Англії в ХІ столітті («sherwood» у перекладі з англійської означає «лісове графство»). Цей топонім відомий усьому світові у зв'язку з іменем благородного шотландського заступника скривджників і бідняків Робіна Гуда, який переховувався в Шервудському лісі.

(29–37) А поява представників цієї родини на російському небоєхилі пов'язана ось із чим. За часів царювання Павла І російський уряд звернувся до англійського двору з проханням відрядити до Росії обізану в технічній справі людину, яка б мала звання придворного механіка. Англійський уряд рекомендував одного з найкращих на той час своїх спеціалістів — Вільяма Шервуда, який після приїзду до Росії взяв ім'я Василь Якович. Імовірно, національні коріння й культурні традиції надихнули на початку ХХ століття їхнього нащадка Всеволода Шервуда на відродження лицарського духу своїх предків у створеному образі романтичного палацу, що чимось невловимим нагадує творіння його діда. Цю приховану ностальгію за Англією підтверджує й інший замок-мрія, що був побудований на шосе Київ–Канів одразу ж після «Ластівчиного гнізда».

(38–43) Внутрішній простір замку-вілли камерний, дрібномасштабний. Інтер'єр вітальні оздоблено деревом, решту приміщень отиньковано й пофарбовано. З трьох боків вліди розташований оглядовий майданчик, з якого відкривається красвид на море й берег у бік Ялти. Неповторність вирі-

шення, композиція, що легко сприймається, та оригінальність місця розташування сформували споруду знакову, яка має глибокі символи й запам'ятовується як образ минулих епох. Після революції 1917 року тут відкрили гурбазу та бібліотеку.

(44–51) Мініатюрний замок витримав сильний 6–7-бальний землетрус 1927 року. Він майже не постраждав, якщо не вважати падіння в море зірваних гострих шпилів і шматка скелі з-під нижнього балкона. Наприкінці 50-х років у будівлі виявили тріщини, що свідчили про загрозу її руйнування. Замок визнали аварійним і тривалий час не експлуатували. У 1968 році почали відбудовувати пам'ятку: під основу споруди підвели залізобетонну консольну плиту, а всю будівлю укріпили антисейсмічними поясами. Потім було відбудовано шпилі, заново оздоблено інтер'єр — і палац набув первинного вигляду. А вигляд мальовничо-казкового «Ластівчиного гнізда» по всьому світу рознесли мільйони листівок з його зображенням (За О. Седяком).

29. За типом мовлення цей текст
- А розповідь з елементами роздуму
 - Б розповідь з елементами опису
 - В опис з елементами роздуму
 - Г роздум з елементами опису
30. У тексті немає мікротеми
- А стильові ознаки «Ластівчиного гнізда»
 - Б історія замку впродовж XX ст.
 - В життя замку-вілли в наші дні
 - Г розповідь про рід Шервудів
31. Засобом міжфразового зв'язку першого й другого речень останнього абзацу є
- А лексичний повтор
 - Б синонім
 - В сполучник
 - Г займенник
32. У четвертому реченні тексту (рядки 4–6) у переносному значенні вжито слово
- А знайшло
 - Б поїхав
 - В дістав
 - Г збудувати
33. Комунікативне завдання тексту
- А привернути увагу влади України до проблеми руйнації замку
 - Б розвивати пізнавальний інтерес до архітектурних шедеврів України
 - В пояснити, чому модерн як стиль прийшов на зміну епосі еkleктики
 - Г розповісти історію роду Шервудів — предків архітектора замку
34. Автор статті припускає, що Всеволода Шервуда в створенні романтичного образу «Ластівчиного гнізда» надихнули національне коріння й культурні традиції
- А Росії
 - Б України
 - В Англії
 - Г Німеччини
35. Слова *ірреальний* і *казковий* (рядок 1) є
- А антонімами
 - Б омонімами
 - В синонімами
 - Г паронімами

36. Стиль тексту
А художній
Б публіцистичний
В науковий
Г розмовний

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз уривка художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

— Ой, пішов ти в море, Мусієчку, — голосила вона мовчки, — та й слід твій солона вода змила. Та коли б я знала та бачила, я б той слідок долонями пригортала та до берега тебе покликкала. Ой, подми, вітре-трамонтане, оджени в море негоду та оджени й тумани, а я стоятиму тут самотня до краю, і хоч би з мене дерево стало, то я б усіма вітами над морем махала й листям би шуміла.

37. Це уривок з твору
А «Камінний хрест» Василя Стефаника
Б «Момент» Володимира Винниченка
В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Г «Вершники» Юрія Яновського
38. Мотив звернення жінки, яка любить і сумує, до сил природи зближує цей уривок із твором
А «Віють вітри, віють буйні...»
Б «Слово про похід Ігорів»
В «Наталка Полтавка»
Г «Максим Гримач»
39. У третьому реченні використано
А епітет
Б порівняння
В риторичне звертання
Г риторичне питання
40. Це уривок з твору
А ліричного
Б епічного
В ліро-епічного
Г драматичного

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Марусі Чурай приписують авторство пісні
А «Ой Морозе, Морозенку...»
Б «Чи не той то хміль»
В «Маруся Богуславка»
Г «Засвіт встали козаченьки»
Д «Бондарівна»

42. Ігор («Слово про похід Ігорів») у кінці твору повертається з полону до
- А Новгород-Сіверського
 - Б Чернігова
 - В Путивля
 - Г Курська
 - Д Києва
43. Дівчина з народу зображена як ідеал у творах
- А «Катерина» Тараса Шевченка і «Максим Гримач» Марка Вовчка
 - Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького і «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - В «Земля» Ольги Кобилянської і «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 - Г «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого і «Лісова пісня» Лесі Українки
 - Д «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка й «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
44. Слова *Піду на Тамань, пристану до чорноморців. Хоть із мене і непоказний козак буде, та єсть же і негідний од мене... Так і я з чорноморцями буду тетерю їсти, горілку пити, лопьку курити і черкес бити* промовляє
- А Микола («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
 - Б Степан («Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого)
 - В Кирило Тур («Чорна рада» Пантелеймона Куліша)
 - Г Карно (Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
 - Д Семен («Максим Гримач» Марка Вовчка)
45. Твори «Наталка Полтавка» Івана Котляревського і «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого близькі за
- А головною ідеєю
 - Б провідною темою
 - В літературним жанром
 - Г літературним родом
 - Д наявністю пісень
46. Мотив трагічної долі дитини-безбаченка наявний у творі Тараса Шевченка
- А «І мертвим, і живим, і ненародженим...»
 - Б «Сон (У всякого своя доля...)»
 - В «Мені однаково, чи буду...»
 - Г «Катерина»
 - Д «Кавказ»
47. Добу Руїни зображено у творі
- А «Максим Гримач» Марка Вовчка
 - Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 - В «Гайдамаки» Тараса Шевченка
 - Г «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - Д «Кавказ» Тараса Шевченка
48. Репліка *Чую, як мені легко робиться, наче нова душа сюди ввійшла, а стара, дворянська, по-пелом стала належить*
- А Миті Мазайлу
 - Б Мартину Борулі
 - В Максиму Гримачу
 - Г Тетерваковському
 - Д Наумові Дроту
49. Із прологу і двадцяти пісень складається твір
- А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 - Б «Лісова пісня» Лесі Українки
 - В «Гайдамаки» Тараса Шевченка
 - Г «Катерина» Тараса Шевченка
 - Д «Мойсей» Івана Франка

50. Цінувати кожну мить молодості закликає ліричний герой твору
 А «Чари ночі» Олександра Олеса
 Б «Блакитна Панна» Миколи Вороного
 В «О слово рідне! Орле скутий!...» Олександра Олеса
 Г «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини
 Д «Арфами, арфами...» Павла Тичини
51. Повесть «Земля» Ольги Кобилянської — зразок
 А бароко Г реалізму
 Б класицизму Д модернізму
 В романтизму
52. Словами *Я себе ловлю, що до сонця звертаюсь, як до живої істоти. Невже се значить, що мені вже бракує товариства людей?* передає свій внутрішній стан головний герой твору
 А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Б «Камінний хрест» Василя Стефаника
 В «Лісова пісня» Лесі Українки
 Г «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 Д «Момент» Володимира Винниченка
53. Драматичним за родовою ознакою є твір
 А «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 В «Камінний хрест» Василя Стефаника
 Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Д «Лісова пісня» Лесі Українки
54. До збірки «Соняшні кларнети» Павла Тичини належить віршований твір
 А «Блакитна Панна» Г «Молось і вірю. Вітер грає...»
 Б «Чари ночі» Д «Чого являєшся мені у сні?...»
 В «Арфами, арфами...»
55. Реченням *З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест: то йде Марія* починається твір
 А «Камінний хрест» Василя Стефаника Г «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 Б «Момент» Володимира Винниченка Д «Земля» Ольги Кобилянської
 В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
56. Гасло *Геть від Москви! Дайош психологічну Європу!* належить
 А Олександру Олесю Г Володимирові Винниченку
 Б Миколі Вороному Д Миколі Хвильовому
 В Максимові Рильському

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Літературний герой

Назва твору

1	Чіпка Варениченко	А «Земля» Ольги Кобилянської
2	Іван Палійчук	Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
3	Іван Брюховецький	В «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
4	Михайло Федорчук	Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
		Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Уривок

- 1 *Байдуже смерті, мужик то чи цар, —
Все пожере, як солону пожар.
Хто ж бо зневажить страшну її сталь?
Той, в кого совість, як чистий кришталь...*
- 2 *Панів за те там мордовали
І жарили зо всіх боків,
Що людям лютоти не давали
І ставили їх за скотів.*
- 3 *Заворушилася пустиня.
Мов із тісної домовини
На той останній Страшний суд
Мерці за правдою встають.*
- 4 *Що чудовий обіцяний край,
Що смарагди й сафіри
Вже ось-ось за горою блистять, —
З них ніхто не йме віри.*

Назва твору

- А «Всякому місту —
звичай і права...»
Б «Сон (У всякого своя
доля...)»
В «Гайдамаки»
Г «Мойсей»
Д «Енеїда»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Мойсей» Івана Франка
- 2 «Лісова пісня» Лесі Українки
- 3 «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
- 4 «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

Жанр

- А роман
Б поема
В повість
Г драма-фесрія
Д трагікомедія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Ознака (особливість) твору

- 1 перший драматичний твір нової української літератури
- 2 твір, авторство якого остаточно не доведено
- 3 заборонений у рядянські часи твір
- 4 «будинок з багатьма прибудовами»

Назва твору

- А «Каміний хрест»
Б «Наталка Полтавка»
В «Я (Романтика)»
Г «Слово про похід Ігорів»
Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Любити когось або щось до безтями — це добре чи погано? Відомо, що фанатизм до добра не доводить, він заслїплює людину до втрати адекватності. Хоча наврод чи можна любов угамувати, якщо вона справжня...

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.
Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаме-
ни не перевірятимуть.

2 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

1. Помилково вжито слово в рядку
А виключення з правила
Б виконати згідно з наказом
В порушити важливе питання
Г усвідомити свою помилку
2. Спільнокореневим до слова *казати* є
А напоказ
Б казарма
В переказ
Г казанок
3. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А погод..ся, чіткіс..ть, ател..є
Б дивуєт..ся, мен..ше, т..мяний
В камін..чик, сучасніс..ть, кол..є
Г доп..чин, нян..чити, скрин..ці
4. Правильно утворено форму у варіанті
А найбільш дорожчий
Б по всім каналам
В чотири акваріуми
Г сміятися над братом
5. Неправильно побудовано речення
А Прочитаний вірш учителем вразив учнів.
Б Заховане хмарою, сонце ледь зігрівало землю.
В Окроплені росою трави ніби затужавіли.
Г Олень, наляканий громом, зупинився.
6. Буква **я** позначає два звуки в усіх словах рядка
А згаяти, Яремча, бурячок
Б яструб, духмяний, маячок
В заявити, Яринка, мантилья
Г Запоріжжя, ясність, ніякий

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Залийте одну склянку рису двома склянками води й, підсоливши, варіть суміш на *не великому* вогні протягом 15–20 хвилин. (2) Підсмажте цибулю й моркву *нарізані* кубиками й додайте до них подрібнені гриби, смажте їх до готовності. (3) Перемішайте *відварений* рис із морквою, цибулею й грибами, додавши кукурудзу та горошок. (4) Перекладіть рис на велике блюдо і ... його подрібненою *зеленню*.

7. Орфографічну помилку допущено в написанні слова
А не великому В відварений
Б нарізані Г зеленню

8. На місці крапок (речення 4) треба вжити слово
 А перемішайте
 Б заваріть
 В засипте
 Г прикрасьте
9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому
10. Дисприслівниковий зворот ужито в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь, і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Усі слова правильно написано в рядку
 А левада, лимон, тривога
 Б мавшина, зарево, вибери
 В велич, промислистый, новина
 Г витерати, зроблений, семисот
 Д вуличка, дощечка, мариво
12. Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
 А тьм..яний, арф..яр, лит..ясла
 Б в..тсья, грав..юра, Заполяр..я
 В з..ормитися, Лук..яц, цв..ях
 Г між..ярусний, від..сний, блю
 Д р..юмсати, з..істи, кураб..е
13. Обставину виділено в реченні
 А Робити добро -- *почесно*.
 Б Стрижку *нагодо* називають солдатською.
 В Брат пішов на стадіон *тренуватися*.
 Г Хлопці з *Ужгорода* перемогли нас.
 Д Ніколи не кажи *ніколи*.
14. Приєдник ужито в ролі іменника в реченні
 А Смачна кашка, та мала чашка.
 Б У справжнього майстра золоті руки.
 В Бджола маленька, та мед солоденький.
 Г Сміливі завжди мають щастя.
 Д Влітку і баба сердита на піч.
15. Правильно записано всі слова в рядку
 А будь-чим, хібащо, нібито
 Б хтозна-як, ні з ким, навряд чи
 В все таки, авжеж, читай-но
 Г бозна в кого, ніякий, стільки то
 Д авітрохи, аби з чим, таки-він

16. Лексичну помилку допущено в словосполученні
- А музична школа
 - Б музикальний слух
 - В лікарські рослини
 - Г військовий квиток
 - Д купити в розстрочку
17. Граматично правильною на запитання *Коли зустрінемося?* буде відповідь
- А рівно в дев'ять
 - Б без двадцяти сім
 - В за десять до сьомої
 - Г в п'ятнадцять десять
 - Д в п'ять хвилини сьомої
18. Безособові дієслова записано в рядку
- А вишито, зроблено
 - Б ніши, вивертаючи
 - В світає, мрячить
 - Г пекти, гуснути
 - Д чищений, взутий
19. **НЕПРАВИЛЬНО** узгоджено прикметник з іменником у рядку
- А кумедний колібри
 - Б п'ята авеню
 - В тривожний путь
 - Г прозорий тюль
 - Д далеке Баку
20. Між підметом і присудком обов'язково треба поставити тире в реченні (*розділові знаки пропущено*)
- А Ми не безліч стандартних я.
 - Б Дніпро оспіваний у фольклорі.
 - В Усе геніальне у світі просте.
 - Г Самотність як обірвана струна.
 - Д Запоріжжя козацька колиска.
21. Складне речення з підрядною означальною частиною утвориться, якщо до частини *Ми всі зібralися біля школи...* додати
- А хоч до початку свята ще було далеко.
 - Б де колись навчалися мої мама й тато.
 - В як тільки пролунали позивні оркестру.
 - Г коли ущух дощ і сонце залило подвір'я.
 - Д щоб відсвяткувати зустріч випускників.
22. Підкреслені літери позначають один і той самий звук у всіх словах рядка
- А рззжуй, пррада, телескоп
 - Б етичний, лстїти, кілометр
 - В зимовий, ддиплом, віднести
 - Г заквітчаний, домат, сдсисни
 - Д гість, посієти, відічений
23. Синонімом до стійкої сполуки *на безлюдді й Хома чоловік* є фразеологізм
- А ні кола ні двора
 - Б у степу й хрощ — м'ясо
 - В як дурному з гори бігти
 - Г перебуватися з хліба на воду
 - Д мов у воду опущений

Завдання 24–28 передбачають установавання відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Заповнене слово

- 1 інфантильний
- 2 креативний
- 3 легітимний
- 4 ординарний

Власне українське слово

- А законний
- Б творчий
- В звичайний
- Г недорозвинений
- Д нагороджений

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Групи слів

- 1 діалектизми
- 2 архаїзми
- 3 історизми
- 4 неологізми

Приклади

- А акордитись, контент
- Б міжряддя, річище
- В печеніги, плахта
- Г газда, когут
- Д чоло, перст

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Відокремлений член речення

- 1 додаток
- 2 обставина
- 3 означення
- 4 прикладка (як різновид означення)

Приклад

- А Його слуги – хмари, гори, темниці – закривають тебе від мене...
- Б Дивись же на мене, сонце, й засмажи мою душу, як засмажило тіло...
- В Тепло дихнула в лице пухка чорна рілья, повна спокою й надії.
- Г Поки залізо тряслось та ляцало, я ще раз, востаннє, вбираю у себе спокій рівнини...
- Д Чи ще щось є у світі, окрім сих двох полонин?

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте синтаксичну роль виділених у реченні слів (цифра позначає наступне слово).

І (1)досі ранки (2)холодні, але промені (3)сонця поволі вже заливують (4)степ золотом.

- А підмет
- Б присудок
- В додаток
- Г обставина
- Д означення

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

(1)Тепер я (2)можу спокійно спати, (3)твої міцні стіни стануть (4)між мною і цілим світом.

- А дієслово
- Б займенник
- В прислівник
- Г прикметник
- Д прийменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Лелека

(1–3) Лелека (бусол, чорногуз) в українців – святий птах. За легендами, він походить від людини, яка згрішила колись проти Бога і тепер, у пташиній подобі, старанно спокутує свою провинну. Найпоширенішою версією перетворення людини на лелеку є історія гадючого мішка:

(4–8) «Кажуть, бусол — з чоловіка. Бог зібрав усіх гадів у мішок і дав чоловікові: «Візьми цей мішок, однеси до моря і вкинь у воду. Як нестимеш, не розв'язуй і не заглядай у мішок, що там є». Где той чоловік з мішком до моря — кортить подивитися. Розпустив того мішка, гад так і поліз, так і поліз із нього! А Бог і каже: «Не хотів мене слухати, пустив гадюччя по всіх усядах, іди ж та збирай!»» От тоді й став той чоловік бусолом».

(9–12) На зиму лелеки відлітають до далекої країни за морем. Там вони нібито плюскаються в озері й перетворюються на людей. Навесні купаються в іншому озері й повертаються додому птахами. Інколи у вирії лелеки змушені битися з орлами, коли ті на них нападають, і перемагають хижаків, хоча багато їх гине.

(13–19) Перед вирієм лелеки вчиняють суд і заклвують до смерті птаху, яка зрадила своєму подружжю: «Один самотній бусол полюбив чужу буслиху. І відбив-таки її, забрав із чужого гнізда, і полетіли вони на нове місце до лісу. А через якийсь час, коли бусол прилетів на дуг, його великим колом оточило пташине товариство й щось почало вичитувати своїм клекотом. Стоїть посередині самотній бусол. Ось він підняв опущену голову, важко тріпнув крилами й піднявся вгору. Там він рантом здригнувся всім тілом і, згорнувши крила, каменем полетів донизу. Так і закінчилася буслина любов».

(20–26) Лелеки, за повір'ям, мають риси й звички, притаманні людям. Вони розуміють людську мову (адже колись і вони говорили). Як і люди, шукають собі пару, турбуються про дітей і через ревності можуть вчинити самогубство. Якось люди недобре пожартували й підмінили яйця лелеки качиним. Лелека-мати виграла яйця, а батько носив їжу. Настав день, коли на світ з'явилися маллята. Разом із лелечаням у гнізді вилупилось і каченя. Коли лелека його побачив, він високо злетів у небо й каменем упав на гніздо. Мертвими на землю впали пташенята й мати-лелека... А садиба того господаря незабаром пішла з димом.

(27–32) Як і людина, лелека може плакати: «Бузьок дуже нудиться за хижею, у якій жив, ще як був чоловіком, — розповідається в одній легенді. — Тому він і гніздо в'є на дахах, і сам живе близько коло людей. Ми часто можемо бачити, як бузьок журиться. Годинами на одному місці з опущеним дзьобом він плаче й думає про своє людське життя». Сумує лелека й тоді, коли бачить чвари між людьми: «Стане нерухомо на одній нозі й гірко плаче... А як бачить добро між людьми, то калатає своїм дзьобом. То він так радіє».

(33–35) Лелеки належать до віщих птахів. Люди по них гадають на врожай, погоду, здоров'я, заміжжя та на інші життєві речі. Уважається, що добре бачити лелеку, коли він летить або ходить, погано — коли стоїть нерухомо на одній нозі.

(36–38) Широко побутує повір'я, ніби чорногуз приносить дітей. За давніми уявленнями, поява потомства асоціюється з водою. Бусол знаходить малюків у воді, вилловлюючи їх своїм довгим дзьобом, і приносить матерям.

(39–46) І досі широко побутує повір'я, згідно з яким у родині буде щастя, коли бусол зів'є гніздо на подвір'ї. Люди й самі допомагали в цьому птахам: лаштували на хатах або деревах хрестовини, колеса від возів. Вірили, що пернаті оберігають обійстя від пожежі й блискавки, що разом із ними приходять у господаря злагода, добробут і здоров'я. Щовесні лелеки повертаються у свої гнізда. Коли ж, ображені на людей, птахи покидали хату, усе добро йшло за ними. За повір'ям, скриджені лелеки могли й підпалити будівлю, принісши в дзьобі жарину. Убивати птахів або руйнувати їхні гнізда вважалося великим гріхом. За це винного було суворо карано — хворобою, злиднями, а то й смертю (*За О. Таланчук*).

29. За жанром цей текст

- А повіда
- Б стаття
- В легенда
- Г повір'я

30. У тексті немає мікротеми

- А перетворення людини на лелеку
- Б лелека в дитячому фольклорі
- В людські звички лелек
- Г покарання за зраду

31. Засобами міжфразового зв'язку першого й другого речень третього абзацу є
- А лексичний повтор і займенник
 - Б прислівник і синонім
 - В сполучник і вставне слово
 - Г прислівник і займенник
32. Слово *обійстя* (рядок 41) має значення
- А солом'яний дах
 - Б садиба, двір
 - В лелече гніздо
 - Г криниця
33. У першому реченні тексту наявні
- А омоніми
 - Б антоніми
 - В синоніми
 - Г пароніми
34. Засобами чужого мовлення передано всі названі легенди (перекази, повір'я), **ОКРІМ** оповідки про
- А походження бусла від людини
 - Б суд над лелекою-зрадником
 - В самогубство лелеки через ревності
 - Г журба бузька за колишньою оселею
35. За повір'ям, щастя в родині буде, якщо лелека
- А стоїть нерухомо на одній нозі
 - Б злітає вгору й падає каменем донизу
 - В зів'є гніздо на подвір'ї
 - Г стоїть з опущеним дзьобом
36. У рядках 43–44 автор статті
- А засуджує поведінку лелек
 - Б застерігає людину від зла
 - В дивується з поведінки лелек
 - Г уважає цей факт вигадкою

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз уривка художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Рина. Яка ти українка, Улько! Ти вже й мови не знаєш. Сама ж казала, що тільки покійна твоя баба по-малоросійському говорила.

Уля. Мама ще й тепер по-українському як коли закидають. Крім того, у мене очі українські, ноги українські, все, все.

Тьотя Мотя й Маза й лиха. Ноги?

Рина. До чого ж тут ноги, ідейтко?

Уля. А до того, що в антропології про це пишеться, що українці здебільшого довгоногі...

(*Узявшись рукою за талію, гордо витягла ногу. Рина і тьотя Мотя бликнули на свої*).

37. Наведені рядки належать перу
А Миколи Хвильового - *Хвильовий*
Б Юрія Яновського - *Яновський*
В Миколи Куліша - *Куліш*
Г Остапа Вишні - *Вишняк*

38. Це уривок із твору

- А епічного
Б ліричного
В драматичного
Г ліро-епічного

39. Речення, узяті в дужки, називаються

- А ліричним відступом
Б ремаркою
В портретом
Г епілогом

40. Перша репліка Улі звучить

- А іронічно
Б пафосно
В лірично
Г нейтрально

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. *Сімсот козаків, бідних невольників* із полону визволила

- А Маруся Чурай
Б Бондарівна
В Маруся Богуславка
Г Роксолана
Д Лимерівна

42. Про помсту княгині Ольги йдеться у творі

- А «Повість минулих літ»
Б «Слово про похід Ігорів»
В «De libertate»
Г «Бджола та Шершень»
Д «Всякому місту – звичай і права...»

43. Нова українська література бере свій відлік з твору

- А «Енеїда» Івана Котляревського
Б «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
Г «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
Д «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левницького

44. Прочитайте рядки.

*Облизався небѣрака;
Та меншого в пузо –
Аж загуло!.. А той собі
Ще меншого туза...*

Це уривок з твору Тараса Шевченка

- А «Сон (У всякого своя доля...)»
Б «І мертвим, і живим, і ненародженим...»
В «Мені однаково, чи буду...»
Г «Гайдамаки»
Д «Кавказ»

45. Твір «Максим Гримач» Марка Вовчка за жанром

- А новела
- Б повість
- В роман
- Г оповідання
- Д власне драма

46. Прочитайте рядки з роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада».

Він був син паволоцького пола, по прізвищу Чепурного, учився в Київській братській школі, і вже сам вийшов був на поти. Як же піднялися козаки з гетьманом Остряницею, то і він устряв до козацького війська... не всидів би у своїй парафії, чуючи, як летється рідна йому кров за безбожний глум польських консистентів і урядників над українцями.

В уривку описано

- А Петра Шраменка
- Б Якіма Сомка
- В Кирила Тура
- Г Череваня
- Д Шрама

47. Вислів-паразит *теє-то як його* є прикметною ознакою мовлення літературного героя

- А Череваня
- Б Націєвського
- В Мартина Борулі
- Г виборного Макогоненка
- Д возного Тетерваковського

48. Реченнями *Груша всохла, і дві сім'ї помирились. В обох садибах настала мирнота і тиша* закінчується остаточна редакція твору

- А «Максим Гримач» Марка Вовчка
- Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
- В «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Г «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
- Д «Гіні забутих предків» Михайла Коцюбинського

49. Прочитайте уривок з вірша.

*Так най те серце, що в турботі,
Неначе перла у болоті,
Мартіє, в'яне, засиха, —
Хоч в спі на вид твої оживає...*

У цих рядках використано

- А епітет
- Б анафору
- В гіперболу
- Г оксиморон
- Д порівняння

50. Словами *малий бородатий дідок, меткий рухами, поважний обличчям; у брунатному вбранні барви кори, у волохатій шапці з куніці* передано портрет

- А Лісовика
- Б Перелесника
- В дядька Лева
- Г Водяника
- Д «Того, що в скалі сидить»

51. До «Покутської трійці» належав
- А Іван Франко
 - Б Панас Мирний
 - В Тарас Шевченко
 - Г Василь Стефаник
 - Д Михайло Коцюбинський
52. Важливість ролі митця в суспільстві, людина щаслива й повноцінна лише в гармонії з природою — головні ідеї твору
- А «Лісова пісня» Лесі Українки
 - Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 - В «Мойсей» Івана Франка
 - Г «Момент» Володимира Винниченка
 - Д «Земля» Ольги Кобилянської
53. *Іменем батька Нестора Махна признаю тобі суд і слідство. За вбивство рідного брата Андрія — утопити в морі, за підтримку української держави на території матері порядку анархії — одрубати голову* ухвалює вирок герой твору
- А «Шаланда в морі» Юрія Яновського
 - Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - В «Подвійне коло» Юрія Яновського
 - Г «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 - Д «Момент» Володимира Винниченка
54. Вірш «Арфами, арфами...» Павло Тичина написав під впливом поезії
- А «Чари ночі»
 - Б «Блакитна Панна»
 - В «Молось і вірю. Вітер грає...»
 - Г «Чого являєшся мені у сні?...»
 - Д «Садок вишневий коло хати...»
55. У будинку розстріляного шляхтича відбуваються події твору
- А «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 - Б «Вершники» Юрія Яновського
 - В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - Г «Україна в огні» Олександра Довженка
 - Д «Тигролови» Івана Багряного
56. Трагедію радянського митця як *фенімен доби* Василь Стус назвав
- А Павла Тичину
 - Б Юрія Яновського
 - В Миколу Хвильового
 - Г Максима Рильського
 - Д Володимира Винниченка

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Маруся»
- 2 «Чорна рада»
- 3 «Максим Гримач»
- 4 «Наталка Полтавка»

Автор

- А Марко Вовчок
- Б Тарас Шевченко
- В Пантелеймон Куліш
- Г Іван Котляревський
- Д Григорій Квітка-Основ'яненко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Назва твору

Тема твору

- 1 «Катерина»
- 2 «Кайдашева сім'я»
- 3 «Тіні забутих предків»
- 4 «Камінний хрест»

- А еміграція за океан галицького селянства на межі XIX–XX ст.
- Б зображення життя вільних селян у закращаченій Україні середини XIX ст.
- В трагічна доля жінки-покритки й дитини-безбатченка в кріпосному суспільстві
- Г життя українського села в пореформену добу на прикладі однієї родини
- Д зображення життя гуцулів у Карпатах на межі XIX–XX ст. в гармонії з природою, традиціями й звичаями

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Художній образ

Назва твору

- 1 залізна рука города
- 2 блакитні вежі стіну
- 3 чорний трибунал комуни
- 4 квітами-перлами закосичена весна

- А «Арфами, арфами...»
- Б «Я (Романтика)»
- В «Лісова пісня»
- Г «Intermezzo»
- Д «Вершники»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Характеристика (риса)

Літературний герой

- 1 «злий геній з каменем замість серця»
- 2 «безустанно заблуканий погляд»
- 3 «співуи-реготун, мов з заліза збитий»
- 4 «пророк, не визнаний своїм народом»

- А Максим Гудзь
- Б Мусій Половець
- В доктор Тагабат
- Г Сава Федорчук
- Д Мойсей

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Людина — істота і духовна, і матеріальна. Спокус навколо багато, приборкати пристрасть іноді дуже важко. Та й ти на компроміс із власним сумлінням не просто. Що ж має в людині переважати — матеріальне чи духовне? Де та золота середина?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу записуйте у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатор не перевірятимуть.

3 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- На другий склад падає наголос у слові
А випадок
Б ненависть
В звичай
Г олень
- Подвоєні літери треба писати в обох випадках рядка
А перені(с,с)я, Повол(ж,жж)я
Б шаде(н,нн)ий, Вінни(ч,чч)ина
В мільйо(н,нн)ий, Гали(ч,чч)ина
Г ві(д,дд)зеркалення, Німе(ч,чч)ина
- Помилково вжито слово в рядку
А зіставити факти
Б частково співпадати
В чекати на бабусю
Г порівняти фігури
- Помилково утворено словосполучення
А незалежна держава
Б вільна вакансія
В суверенна Україна
Г захищена людина
- Неправильно утворено ступінь порівняння прикметника
А найсліпіший
Б найменш вдалий
В щонайцікавіший
Г дорожчий за всіх
- Неправильно побудовано речення
А Це був величезний старий орел, злинялий од сонця й негоди.
Б Козюбинський захоплювався й оспівував сонце у своїх творах.
В Весна пройшла степом, визеленивши луки раніше, ніж торік.
Г Немає такої людини, дорослої чи малої, яка б не любила лугу.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Сади цвіли в такому, здавалося, захваті, як ніколи; співали пташки, славлячи весну...
(2) Природа прекрасна. (3) *Несмак* не притаманний їй ні в сполученні кольорів, ні у формах.
(4) *Не має* в ній ні місця, ні часу, коли б земля не гармонувала з небом чи вода із землею. (5) *Нема негарного* дерева й квітів негарних, нема й не буде. (6) *І як би* не панувала в природі анархія випадковостей, якою б інертною й неспіддатливою людським зусиллям вона не була, вона завжди буде дорогою людині.

7. Слово *кальорія* (речення 3) можна замінити синонімом
- А фарб
 - Б забарвлень
 - В мастей
 - Г барв
8. Простим є речення
- А перше
 - Б третє
 - В четверте
 - Г п'яте
9. Орфографічну помилку допущено в слові
- А несмак
 - Б не мас
 - В негарного
 - Г як би
10. Вставним словом ускладнено речення
- А перше
 - Б четверте
 - В п'яте
 - Г шосте

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Прочитайте постичні рядки.

*Солодка мліс(1)ть... блідесен(2)кий праміи(3)чик...
як добре жити... думати про інше...
А сон минув, розтанув. І паторміс(4)ть.
Раптовим бодем обпекла свідоміс(5)ть.*

М'який знак треба написати на місці цифри

- А 1
 - Б 2
 - В 3
 - Г 4
 - Д 5
12. Орфографічні помилки допущено у фрагменті з реклами
- А *Золота Колекція Розкоші*
Перші та єдині в Європі плацентарно-колагенові шампуні BioGOLD з біо-золотом...
 - Б **Хочеш у Берлін?**
Готуй разом з «Kaiser» на радіо 92.8 FM
Акція діє з 26.09.11 по 04.11.11 на території України
 - В **NIVEA** 100 років турботи про шкіру
ВИКОРИСТОВУЄ ПРИРОДНІ МОЖЛИВОСТІ ШКІРИ ДЛЯ СКОРОЧЕННЯ ЗМОРЩОК
 - Г *Віа*
АПТЕКА
Професійне усунення
причин випадання волосся
6 проблем = 1 вирішення
 - Д **COSMOPOLITAN SHOPPING NIGHT**
ПОСПІШАЙ НА НІЧ ШАЛЕНИХ ЗНИЖОК
У 6 МІСТАХ УКРАЇНИ

13. Усі слова з часткою **не** треба писати разом у рядку
А не/цікава історія, не/прочитана книжка, не/слухати брата
Б не/здійснена мрія, ще не/розгадана загадка, не/привітно дивитися
В не/водити людину, не/захищений від вітру сад, не/грамотна стаття
Г не/дочувати змалку, не/вибаглива людина, не/абиякий талант
Д нелегкі/обов'язки, ніким не/зірвані квіти, не/доплетений вінок
14. Прочитайте фрагмент тексту.
 По той бік давньої ріки вже видніються славетні (1)К/кйївські *пагорби* — то вже (2)П/пправобе-
 режся України. Єдиас ці два (3)Д/дніпровські береги (4)Ч/чумацький (5)Ш/шлях високо в небі.
 Малу літеру треба писати після цифр
А 1, 2
Б 2, 3
В 3, 4
Г 3, 5
Д 1, 3
15. Граматично правильна відповідь на запитання *Коли зустрінемося?*
А в сім двадцять
Б без п'ятнадцяти вісім
В за п'ять до сьомої
Г в двадцять два десять
Д без десяти три
16. Правильно вжито прийменник у словосполученні
А запізнитися із-за хуртовини
Б звернутися по питанню відпустки
В виконувати згідно з інструкцією
Г проводити відповідно наказу
Д працювати біля години
17. Вписування на місці крапок дієприслівникового звороту *повернувшись додому* призведе до
 граматичної помилки в реченні
А Батьки ... лягли відпочивати.
Б Згодом ... почався дощ.
В Виконаю всі завдання
Г Кожен ... відчуває особливе тепло.
Д Сестро, ... ти мене тут уже не застанеш.
18. Граматичну помилку допущено в рядку
А якнайкраща пісня
Б світліші скульптури
В найвідоміша співачка
Г щонайдрібна монета
Д чи не найцікавіша історія
19. Сполучник умови вжито в реченні
А Повернулися додому, коли сонце сіло.
Б Нині рідко бувають ранки, коли не співають солов'ї.
В Коли починається літо, наша хата завітчується.
Г Коли людина виговориться, їй стає легше.
Д Чи знає хтось, коли зникне зло на землі?
20. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Вітер роз-
 носить аромат липи...* вибрати
А навюючи ніжні спогоди.
Б що росте в нашому садку.

- В** і ворохобить куці шпашини.
Г проге до нас він не долітає.
Д хоч вона вже майже відцвіла.

21. Перед однорідними членами треба поставити двокрапку, а після них — тире в реченні (*розділові знаки пропущено*)

- А** Слово може стати і ніжною запашною квіткою і живою водою і гострим ножом і розжареним залізом і брудом.
Б А тим часом місяць пливе оглядять і небо і зорі і землю і море та глянуть на люди що вони говорять щоб Богові вранці про те розказати.
В Усе на світі неземними узами чебрець і сніг журавку і печаль єднає мудро благовісна музика.
Г Сміється небо і вершини підкови згублені в полях і хміль повитий на балконі і місяць в синіх небесах.
Д Усі зібралися в низенькій але досить просторій рубці штурмана-механіка дивилися завороженими очима на блискучі важелі широкі пульти.

22. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні

- А** «Ткай, Марічко... не бійся душко... твій ворог танцює» — співала флейра.
Б «Се він про Марічку, — з ляком подумав Іван. — Ось чого вона зникла!...»
В Палагна... сердито обізвалася до мольфара — «Чого видупив баньки? Не видів?»
Г «Що ж, їди, Іванку, — покійно обзивалась Марічка, — Така нам доля судилась!...»
Д «Бувай здорова, Ковальова!», — щипав її Іван і пускавсь доганяти...

23. Підкреслена буква позначає той самий звук у всіх словах рядка

- А** вокзал, казка, осока, яблуко
Б дивиться, тісто, потік, тюлька
В сітка, поросятко, сіль, смієщся
Г кашне, машина, шуба, дившся
Д легко, хист, мох, свекрух

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Фразеологізм

Антонім

1 аж кишить	А подати голос
2 ні те ні се	Б повна чаша
3 ні пари з уст	В із заячий хвіст
4 ні кола ні хвоста	Г як на шилі
	Д на славу

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Член речення

Приклад (виділене слово)

1 підмет	А Кожна людина — <i>загадка</i> .
2 присудок	Б Хмари загасили <i>сонце</i> .
3 додаток	В <i>Дурний</i> і в Києві не купить розуму.
4 означення	Г Шумлять щасливі води,
і грає вітер <i>навкруги</i> ...
	Д До небес вознесу я бажання
<i>розділити</i> з тобою кохання.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Розділовий знак

- 1 тире
- 2 кома
- 3 знак оклику
- 4 двокрапка

Приклад (на місці крапок)

- А** Мистецтво ... посередник між людиною і Богом.
Б «Ну, чого ж тебе понесло в поле...» — допитувалась мати.
В Черниш уже не бачив нічого ... крім протилежного берега.
Г Україно... Доки жити буди, доти відкриватиму тебе.
Д Ідея проста ... за всіма правилами сучасної науки змоделювати Київ.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Вид підрядного речення

- 1 обставинне порівняльне
- 2 обставинне умови
- 3 обставинне причини
- 4 обставинне способу дії

Приклад

- А** Коли душа посоловіє, тоді уже не до краси.
Б Двір сплановано так, що діти від вулиці ізольовані.
В Як разом будемо стояти, наш буде верх.
Г Чумаки не любили заліза, бо воно, казали, притягає грім.
Д Чайка скиглить літаючи, мов за дітьми плаче.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1)Для мене зустріч з птахом на (2)цій океанській палубі особлива (3)ще й тим, (4)що на якийсь там змигок часу повертає в далекі літа дитинства.

- А** прийменник
Б сполучник
В частка
Г займенник
Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Галерея образів Нечуя-Левицького

(1–5) У «Кайдашеній сім'ї» характери персонажів, як правило, статичні. Виокремлюючи одну-дві їхні риси, І. Нечуй-Левицький робить акцент на домінантах. В Омелька Кайдаша — богобоязливості і чарколюбство. У Кайдашихи — чваньковитість, у Мотрі — сварливість. Чи не найбільших змін зазнає характер Мелашки: у ній — спочатку ліричній, ніжній дівчині — теж поселяється «біс» чвар.

(6–15) Формування світогляду Марусі Кайдашихи, як і Омелька, припало на добу кріпацтва, вона довго «терлася коло панів і набралася од їх грохи панства. До неї прилипла якась облесивість у розмові, повага до панів. Вона любила цілувати їх у руки, кланялась, підсолоджувала свою розмову з ними». І після кріпацтва Кайдашиху запрошували як куховарку пані й попи, чим вона ой як пишалася. Так і згадується демонстрація панських манер Кайдашихи перед родиною Довбишів під час «розглядин», її приказування «проше вас», над чим сміялося все село (за не Кайдашиха здобула прізвисько «пані економша»). Жорстокість, егоїзм і лицемірство Кайдашихи проявляються саме в стосунках з невістками. Яскравим засобом, що характеризує Марусю, виступає її мова, попервах у її звертаннях до Мотрі багато меду: «моє золото», «серце», «дитя моє», а згодом: «Це не Мотря, а бандерська чума...»

(16–17) Якщо характери старих Кайдашів статичні, бо сформовані (вони представляють ціле покоління українського селянства), то в молодшого покоління вони поступово формуються.

(18–24) Старший син Карпо в молодому віці доволі мовчазний і замкнутий, але, одружившись, починає все відвертше виявляти свій норов: в одній із сварок він називає батька «іродовою душею» і навіть піднімає на нього руку; дізнавшись, що мати заперла у своєму хліві його коня, хапає її за плечі, притискає з усієї сили до стінки й несамовито кричить: «...іжте мене, або я вас з'їм!», а потім з дрючком женеться за Кайдашиною, доки та не вскочила в ставок. І вже зовсім цинічно звучать його слова: «Не так шкода мені матері, як шкода чобіт!» Тож недарма громада вибрала Карпа десятичником, знаючи про його жорстокість, адже з нього «буде добрий сіпака».

(25–30) До пари Карпові Мотря, «бриклива», «з перцем», «робоча та проворна», «куслива, як муха в Спасівку», — словом, його омріяний ще в парубочькі роки ідеал. Вона теж із часом стає все жорстокішою (не без «допомоги» Кайдашихи). Коли Карпо погнався за матір'ю через уже згаданого коня, дружина під'юджувала його: «По спині душі її Виколи дрючком їй друге око!» Промовистою характеристикою наділяє Мотрю спокійний і ліричний Лаврін, кажучи священникові, що братову жінку треба «посадити в клітку та показувати за гроші, як звірюку на ярмарках».

(31–42) А ось Мелашка з Лавріном — повна протилежність Карпові й Мотрі. Лише вони залишилися, так би мовити, на рівні людяності й закоханості, хоча й навчилися «показувати зуби», коли заходилося про посягання на їхнє добро. Тільки раз автор порівняв Мелашку з вовчицею, коли вона обороняла своїх дітей. Хоч ця характеристика й знижена, проте своєї привабливості Мелашка все-таки не втрачає. Зверніть увагу, незважаючи на те що Кайдашиха точила Мелашку, «як вода камінь», а Мотря «підкопувалася під неї, мов річка під крутий берег», вона все ж не уподібнюється до них, не втрачає людської подоби, а йде на прощу до Кисва й залишається там у проскуриці, гірко сумує за Лавріном, глибоким ліризмом сповнені її почуття до нього: «Не жаль мені ні села, ні роду, жаль мені тільки чоловіка. Мабуть, він за мною побивається, коли одразу так залило мою душу слюзями». Поетично змальовано й Лаврінову зовнішність: «Веселі сині, як небо, очі світилися привітно й ласкаво. Тонкі брови, русьві дрібні кучері на голові, тонкий ніс, рум'яні губи — все подіхало молодію парубочою красою».

(43–52) Іван Нечуй-Левицький вводить у сюжет повісті дуже своєрідний, але типовий для українського села образ «народного радіо». Мабуть, ви вже здогадалися: це — баба Палажка, яка щороку збирає по селу мирян і водить їх до Києва на прощу, щоправда, не всіх повертає додому, як це сталося з Мелашкою. Вона у «наймодерніший» спосіб лікує від пиятики Омелька Кайдаша: радить Кайдашисі втопити в горілку цуцена, три дні квасити в тому зіллі оселедця, а потім напоїти ним... хворого. Автор вкладає в уста Кайдашихи емоційно знижену характеристику «народної цілительки» не випадково: «Чорна, як сам чорт, ще перелякає мого чоловіка», адже Омелько й справді побачив на ній чортячі роги. А чого варті її дивовижне нашіптування над ним: «Хрест на мені, хрест на спині, уся в хрестах, як овечка в реп'яхах. Помилуй його, безкостий Марку, сухий Никоне, мокрий Миколаю!»

(53–59) Отже, «Кайдашева сім'я» хоч і весело читається, але це сумна повість про долю українського села середини XIX ст., це гірка правда про згубність егоїзму й люті, про гірші сторони нашого національного характеру, сказана з метою, щоб ми, українці, ставали досконалішими, гідними себе. Але водночас прочитується в цьому творі й справжній гімн українському світові з його неповторною природою, веселою, життєрадісною, поетичною душею людей, мелодійною, багатющою мовою, неповторною у своїй красі піснею. Мабуть, усі ці риси й зумовили неперемінну популярність повісті (*3 підручника*).

29. За стильовими ознаками текст є

- А публіцистичним
- Б науковим
- В художнім
- Г розмовним

30. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту є

- А лексичний повтор
- Б займенник
- В синонім
- Г прислівник

31. Заголовок до тексту є його
 А тезою
 Б темою
 В проблемою
 Г ідеєю
32. Іронічно звучать усі цитати, **ОКРІМ**
 А «...терлася коло панів і набралась од їх трохи панства» (рядок 7)
 Б «проше вас», «пані економша» (рядки 11–12)
 В «підкопувалась під неї, мов річка під крутий берег» (рядок 36)
 Г «народного радіо» (рядок 44)
33. Найбільшої деформації в повісті «Кайдашева сім'я» зазнає образ
 А Карпа
 Б Лавріна
 В Мотрі
 Г Мелашки
34. Антонімом до фразеологізму *як муха в Спасівку* (рядок 26) є
 А пальці в рот не клади
 Б хоч до рани прикладай
 В не з заячого пуху
 Г хоч око виколи
35. Вислів *народне радіо* (рядок 44) означає: той, хто
 А розпускає плітки
 Б багато знає
 В наврочує
 Г лікує народними методами
36. На думку автора статті, повість «Кайдашева сім'я» висвітлює найгірші сторони національного характеру, щоб
 А показати егоїзм і злобу типових селян
 Б українці ставали досконалішими
 В висміяти людську жадібність і лють
 Г засудити розлад родинних традицій

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Павло Тичина

ВІТЕР

(із циклу «Енгармоніше»)

Птах — ріка — зелена вика —
 Ритми соняшника.
 День біжить, дзвенить-сміється,
 Перегулюється!

Над житами — йде з медами —
 Хилить келихами.

День біжить, давенить-сміється,
Перегулюється!

37. Вірш належить до лірики
А особистої
Б філософської
В пейзажної
Г громадянської
38. Віршовий розмір твору
А ямб
Б хорей
В дактиль
Г анапест
39. У третьому рядку кожної строфи використано
А анафору
Б алітерацію
В паралелізм
Г інверсію
40. Художні особливості вірша «Вітер» у літературознавстві дістали назву
А романтика вітаїзму
Б залізи строфи
В кларнетизм
Г футуризм

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Прочитайте рядки.
*А позаду Сагайдачний,
Що проміняв жінку
На тютюн і люльку,
Необачний!*
Це уривок з
А думи
Б балади
В історичної пісні
Г суспільно-побутової пісні
Д родинно-побутової пісні
42. У «Слові про похід Ігорів» свої віщі *персти на живій струни накладає*
А оповідач
Б Ярослав Мудрий
В Ярославна
Г Святослав
Д Боян
43. За жанром твір «Всякому місту – звичай і права...» Григорія Сковороди це –
А байка
Б поема
В пісня
Г балада
Д послання

44. Прочитайте рядки з «Енеїди» Івана Котляревського.

*І так, одважна наша пара
Пустилася в рутульський стан,
На те і місяць вкрила хмара,
І поле вкрив густий туман.*

Зображені в уривку події відбуваються

- А на Олімпі
- Б на латинській землі
- В у Карфагені
- Г у пеклі
- Д у морі

45. Переконання в тому, що

*настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море... ,*

висловлене у творі

- А Григорія Сковороди
- Б Івана Котляревського
- В Тараса Шевченка
- Г Івана Франка
- Д Лесі Українки

46. Провідним мотивом твору «Contra spem spero!» Лесі Українки є

- А любов до рідного, занепащеного краю
- Б віра у світле майбутнє рідної країни
- В оптимізм за будь-яких життєвих ситуацій
- Г заклик до боротьби за краще життя
- Д роль історичної пам'яті в житті нації

47. У рядках

*Малого сліду не покину
На нашій славній Україні.
На нашій — не своїй землі*

вжито

- А оксиморон
- Б анафору
- В інверсію
- Г алегорію
- Д гіперболу

48. Із словами *Ні, любий, я тобі не дорікаю, а тільки смутно, що не можеш ти своїм життям до себе дорівнятись* звертається

- А Маруся до Василя («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
- Б Наталка до Петра («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
- В Катерина до Івана («Катерина» Тараса Шевченка)
- Г Мавка до Лукаша («Лісова пісня» Лесі Українки)
- Д Марічка до Івана («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)

49. Словами *Прощайте. Іду поміж люди. Душа готова, струни тугі, налажені, вона вже грає...* закінчується твір

- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
- Б «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого
- В «Мойсей» Івана Франка
- Г «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
- Д «Лісова пісня» Лесі Українки

50. Справжнє прізвище Панаса Мирного
- А Рудченко
 - Б Фітільов
 - В Губенко
 - Г Косач
 - Д Лозов'ягін
51. Головним героєм твору «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського є
- А Кирило Тур
 - Б Максим Залізник
 - В Чіпка Варениченко
 - Г Іван Палійчук
 - Д Іван Дідух
52. Образ Я в новелі «Я (Романтика)» Миколи Хвильового охарактеризовано словами
- А ...невеселий комунар, коли треба енергійно розписатись під темною постановою — «розстрілять», завше мнеться.
 - Б вірний вартувий на чатах: трохи безумні очі, низенький лоб; він завше нагадує каторжника.
 - В ...із широким лобом і білою лисиною, з холодним розумом і каменем замість серця; злий геній.
 - Г ...главковерх чорного трибуналу комуни, нікчема, яка віддалася на волю хижкої стихії.
 - Д ...лібрав тонкі зблідлі губи і вправ у безпорадно плаксивий тон: він просив милості.
53. Зоровий образ блакитних степових веж є наскрізним у творі
- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - Б «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 - В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - Г «Миша Мазайло» Миколи Куліша
 - Д «Подвійне коло» Юрія Яновського
54. *По-моєму, прілічнеє бить ізнасівованной, нежелі українізованной* — позиція
- А Улі
 - Б Рини
 - В Мазайлихи
 - Г Баронової-Козино
 - Д тьогі Моті
55. Літературну дискусію з гаслом *Геть від Москви! Дайош психологічну Європу!* започаткував
- А Микола Куліш
 - Б Володимир Сосюра
 - В Микола Хвильовий
 - Г Максим Рильський
 - Д Юрій Яновський
56. До неокласиків належить
- А Володимир Сосюра
 - Б Павло Тичина
 - В Максим Рильський
 - Г Євген Маланюк
 - Д Леся Українка

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Чого являєшся мені у сні?...»
- 2 «Блакитна Панна»
- 3 «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
- 4 «Ви знаєте, як липа шелестить...»

Автор твору

- А** Микола Вороний
Б Іван Франко
В Леся Українка
Г Павло Тичина
Д Максим Рильський

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність між тематично спорідненими творами.

- 1 «Арфами, арфами...» Павла Тичини
- 2 «Чого являєшся мені у сні?...» Івана Франка
- 3 «Лісова пісня» Лесі Українки
- 4 «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого

- А** «Маруся Чурай»
Б «О, панно Інно...»
В «Мина Мазайло»
Г «Мені однаково, чи буду...»
Д «Блакитна Панна»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Земля» Ольги Кобилянської
- 2 «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
- 3 «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- 4 «Катерина» Тараса Шевченка

Присвята

- А** своєму батькові
Б Василю Жуковському
В Тарасові Шевченку
Г «Цвітові яблуні»
Д конопівським полям

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
- 2 «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- 3 «Камінний хрест» Василя Стефаника
- 4 «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика

Уривок

- А** *Кум парадив... сказати синам, щоб розкопали гORB, бо у старого й так багато справ.*
- Б** *На тім горбі копали жінки пісок, і зівав він ярами та печерами під неба, як страшний велетень.*
- В** *По далеких горбах самотіли тихі гуцульські осадки, вишневі од смерекового диму, яким прокурились...*
- Г** *Парубок ні з місяця. Стоїть та дивиться вслід їй ще дивнішими очима — мовби переглянув через гору!..*
- Д** *А те Хмарище було окрите гаями, справді, наче хмарами. Кругом обняла його річка з зеленими плавами, лозами й очеретами.*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

У народі кажуть: не все те золото, що блищить. Ми часто женемося за красивим і блискучим, а згодом, коли ним заволодіємо, не дістаємо від того насолоди. Яка ж краса справжня?

4 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- М'який приголосний звук *є* в слові
А квітка
Б бювет
В м'ята
Г кішка
- Літеру *є* треба писати на місці пропуску в слові
А пр..тихлий
Б пр..міський
В прав..льний
Г пром..нстий
- Помилково утворено словосполучення
А дякувати вас
Б сміятися з них
В пишатися ними
Г дарувати їм
- Неправильно утворено ступінь порівняння прикметника
А найпоганіший
Б якнайкращий
В багатший за всіх
Г більш чіткий
- Дієприкметник ужито в рядку
А виписавши рахунок
Б властивий багатьом
В танцюючі підлітки
Г граючи у футбол
- Неправильно побудовано речення
А У кожної людини є що розповісти.
Б Валентині Олександрівно, ви чудові!
В Два хитрих мудрого не переважають.
Г Хмельницький був мудрий гетьман.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Зачарований жовто-зеленим світом, *їду* під синім-синім небом, і тихо переїмаюся його світлою покорюю. (2) Літо уже не *кванить* мене роботами. (3) Все попорано, врожай зібрано, тому я спокійно озираю світ і придивляюся, як *прощаються* з теплом дерева. (4) У тяжкій тузі зчорніло листя на груші, *поіржавіло* яблуневе. (5) Слива, ніби з ляку, скинула своє ... ще зеленим. (6) Щосили жаріють калінові кетяги, намагаються зігріти холодні ранки, та дні встигають все дужче й дужче.

- У прямому значенні вжито слово
А їду
Б кванить
В прощаються
Г поіржавіло

8. У п'ятому реченні на місці пропуску має бути слово
 А забарвлення
 Б коріння
 В листя
 Г почуття
9. Чергування **у-в** дотримано в реченні
 А другому
 Б третьому
 В четвертому
 Г шостому
10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А першому
 Б другому
 В третьому
 Г четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Вибірть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Помилку в утворенні відмінкової форми числівника допущено в рядку
 А семидесяти п'яти
 Б шістдесяті трьох
 В двохсот сімох
 Г трьохмастами вісьма
 Д дев'яноста чотирма
12. М'який знак на місці пропуску **НЕ** пишеться в усіх словах рядка
 А нян..чити, мен..ший, красун..чик
 Б гордіс..ть, дон..ці, ірпін..ський
 В обolon..ський, Олєн..ці, дивинш..ся
 Г п'ят..десять, тон..ший, різ..бяр
 Д землян..ці, повір.., брин..чати
13. Лексичну помилку допущено в оголошенні
 А *Оголошення*
 27 вересня 2011 року у великому залі Будинку вчителя відбудеться семінар на тему «Профільне навчання в сучасній школі». До участі запрошуються учителі гуманітарних класів. Початок — о 15.00. *Адміністрація*
- Б *Оголошення*
 7 березня 2012 року в актовому залі відбудеться психологічний тренінг для старшокласників. У заході можуть прийняти участь учні 10-х і 11-х класів. *Адміністрація СЗШ № 7*
- В **ОГОЛОШЕННЯ**
 11 листопада в районі супермаркету «Велика кишеня» загубилося сіре смугасте кошеня з білим лівим вухом. На того, хто знайде тваринку, чекає винагорода (500 грн). Звертатися за тел.: 050-711-18-18.
- Г *Увага!*
 Заняття з плавання для старшокласників переносяться з середи на четвер. Початок о 17.00. *Адміністрація*
- Д *Оголошення*
 Планова перевірка тепломережі у вашому будинку прохідиме з 15 по 17 серпня 2011 р. На цей період буде призупинено постачання гарячої води. *ЖКП «Схід»*

14. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А тон..а, пен..і, буд..изм
Б ман..а, віл..а, ан..отация
В піц..а, одіс..єя, і..мігрант
Г ван..а, мадон..а, барок..о
Д брут..о, і..реальний, лібрет..о
15. Закінчення **-а** у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
А інфінітив, імпульс, Іртиш
Б Тетерев, капітал, кілограм
В Кавказ, міліметр, студент
Г інститут, береазень, атом
Д дуб, шиферблат, Лондон
16. Помилку допущено в рядку
А порядок денний
Б згідно наказу
В брати участь
Г чекати на брата
Д їхати автобусом
17. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні
А Як/би не крутила хуртовина, блисне промінь — крига розтане.
Б За/те ми любимо свою Батьківщину, що вона — своя.
В На те/ж і шука в морі, щоб ларась не дрмав.
Г Батько змалку розповідав про/те, як берегти свою честь.
Д Життя таке коротке — то/ж спішімо творити добро.
18. Через дефіс пишуться всі слова в рядку
А західно/український, військово/морський, жар/птиця
Б суспільно/політичний, свіжо/білий, глухо/німий
В суспільно/корисний, екс/чемпіон, розтяг/стиснення
Г вічно/зелений, унтер/офіцер, зливовано/розгублений
Д всевітньо/історичний, навчально/виробничий, міні/диктант
19. Вставним **НЕ** буває слово
А мабуть
Б навіть
В очевидно
Г можливо
Д напевно
20. Кома перед виділеним сполучником ставиться в реченні (*розділові знаки пропущено*)
А Закони вод вітрів і хмар і світла відкрились нам у ті далекі дні.
Б Тієї осені не було нам спочинку ні вдень ні вночі.
В Ми в боротьбі пройшли крізь бурі і негоди і творимо життя незборне молоде.
Г Люблю я тебе вдень і вночі вранці і ввечері і не знаю краю своєї любові.
Д Моє щастя і ніжність я у пісні б хотів зберегти.
21. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка
А юність, каяття, якість
Б дзьоб, кар'єр, ясність
В п'ять, зв'язок, щільність
Г пюре, паяльник, щітка
Д віньетка, лялька, смішся

22. Граматичну помилку допущено в реченні
А Не знаючи броду, не лізь у воду.
Б Почавши справу, обов'язково її заверши.
В Прочитавши книжку, пішов відпочивати.
Г Повертаючись додому, почався дощ.
Д Виконуючи тестові завдання, дотримуйся інструкцій.
23. Поширеним є речення
А Усі ми переможемо.
Б А він не в тім'я битий.
В Двоє учнів запізнилося.
Г Ми згодні допомогти.
Д Сестра пішла читати.

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Фразеологізми

- 1 душі не чути
 2 дерти кирпу
 3 розпускати губу
 4 ламати хребта

Антонім

- А** ставати на диби
Б бити байдки
В мати зуба
Г валятися в ногах
Д прикусити язика

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Утворіть словосполучення.

- 1 світло
 2 засідання
 3 журнал
 4 квартиру

- А** включити
Б відкрити
В відчинити
Г увімкнути
Д розгорнути

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова.

Член речення

- 1 підмет
 2 присудок
 3 означення
 4 обставина

Речення

- А** Батьки поїхали *відпочивати*.
Б *Любити* — це завжди *пастя*.
В Діти — *дзеркало* батьків.
Г Гортає ніч великі срібні *книги*.
Д Бажання *творити* благородне.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Вид підрядного речення

- 1 означальне
 2 з'ясувальне
 3 обставинне мети
 4 обставинне умови

Приклад

- А** Дуже любила мати, коли травневими вечорами витюхкували солов'ї.
Б Які б то звуки розітнулися, коли б ви дивних струн торкнулись!
В Справжня весна починається, коли вкриваються сади білим цвітом.
Г Щоб мову свою рідну їх діти не забули, їм дітери виводять вірменки на піску.
Д І де в світі тая сила, щоб в бігу його спинила?

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

У ту (1) добре (2) затінену альтанку, що під волоським горіхом у садку, нас не пускає його дикий виноград, (3) звившись тісно й щільно в одну зелену стіну (4) навколо старезного дерева.

- А прикметник
Б дієприкметник (форма дієслова)
В дієприслівник (форма дієслова)
Г прислівник
Д прийменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Храм як гавань у степовому океані

(1–5) Софія Київська — пам'ятка світового значення. Такого ж значення, як афінський Парфенон і римський Колізей. Справа ось у чому: звичайно християнські церкви присвячуються або святу (Різдво, Стрітєння, Великдень...), або якому-небудь святому (Павлу, Миколаєві, Петру...). А такої християнської святої, як Софія, до XV століття не було. Це просто образ мудрості. Рідкісний особливий випадок, щоб до XV століття християнська церква називалась ім'ям Софії.

(6–10) Власне, можна говорити про певну паралель між афінським Парфеноном і київською Софією. Подібно до того, як афінський Парфенон збудовано на місці історичної битви з персами, — Софію Київську збудовано на місці історичної битви з печенігами, після якої ці кочівники взагалі зійшли з історичної арени. Як Парфенон присвячено богині мудрості Афіні, так і київський храм присвячено Софії, тобто мудрості.

(11–15) Чому саме в Києві виникає храм Софії? Київська Русь і відповідно Київська держава народилися на березі великого степового океану. Узвіть собі Великий Степ, що починається біля Великої Китайської стіни, — степи Монголії, степи Середньої Азії, степи Прикаспію, степи Уралу, і саме степами України та Угорщини він закінчується біля Альп. Великий Степ, що охоплює два континенти! Цей Степ був етнічним казаном, що весь час «вихлюпував» хвилі навал кочівників.

(16–25) Сьогодні в українську культуру кинулись авантюристи, які пишуть казна-що. Я вже не кажу, що дуже шкідливий вплив справила діаспора, у якій не було серйозних матеріалів. Представники діаспори «наговорили» таке, що сприймається тепер як остання істина. От, скажімо, пишуть: «Українська культура — селянська». Та взагалі ніяка культура не може бути селянською! Культура виробляється в містах. І Україна — особливий регіон світу. Тут до середини XVII століття сіл не було як таких. Натиск Степу могли витримати тільки укріплені місця — міста. Те, що так називалося (потім, звичайно, виникали села), — це були козацькі хутори. А козацький хутір — це не село; у багатьох козаків розмовна мова — латина; у «Тарасі Бульбі» головний герой говорить: «І я Горачія латиною читав». Тобто це було зовсім інше середовище, шоправда, дуже цікаве — воїн-селянин, воїн-землероб.

(26–34) Цей Великий Степ, що «давив» на Київську Русь, для киянина, русина, був п'їтьмою зовнішньою, хаосом. Хаосу треба було протиставити розумне буття, а ним могло бути місто, центром якого є Софія. Це — альтернатива хаосу Степу. Причому місто тоді розумілось інакше, ніж зараз ми його сприймаємо. У нас воно має центр і периферійні частини — передмістя. Тоді ж місто було чітко окреслене стінами. За стінами вже було не місто. Самі стіни пов'язувалися зі словом «щотливність». Тільки після Жання д'Арку, дівчини-лицаря, це поняття було перенесено на жінок. А до цього воно стосувалося тільки стін, котрі охороняли мудрість міста. І місто розумілося як суцільний образ, як змазня ікона небесного міста — Єрусалима. У літописах воно вживалося в художньому контексті: «І одяглася Русь у білу ризу міст».

(35–40) Звідси особливе значення і самої ідеї Софії, і самого храму Софії. Звичайно, це християнський храм, головний храм Київської Русі. Але одночасно він був і духовним центром. Тут, на другому поверсі, влаштовували бенкети, проходили дипломатичні прийоми; тут знаходилася перша бібліотека; тобто в цілому це був храм мудрості, храм Софії. Подібно до того, як Парфенон (це моя метафора) передавав античні традиції в Західну Європу, Софія Київська передавала їх у Східну Європу. Звідси й ця симетрія.

(41–43) Один церковний письменник XV століття написав про православні храми так: «Тихі гавані безкрайніх степових просторів з їхніми нерозв'язаними проблемами». Храм як гавань у степово-океані!

(44–47) Коли ми дивимося на храм із зовнішньої сторони, усе читається як текст, буквально все має свій зміст. Скажімо, 13 куполів. Чому 13 куполів? 13 апостолів — чи то включаючи Христа, чи то включаючи Іуду (адже він теж був апостолом, обраним самим Христом). 13 руських племен — поляни, древліяни, кривичі, угличі, в'ятичі... Тому саме 13 куполів.

(48–55) У V столітті нашої ери в Римі один чернець підрахував, що в X столітті (тобто на початку другого тисячоліття) буде кінець світу. І ось що цікаво: п'ять століть у Європі знижується рівень економіки, гроші вкладають у церкви, монастирі, люди рятуються. І тільки в X столітті виявилось (як вони думали, — це теж окрема тема), що Страшний суд не настав; він був перенесений у майбутнє, що, на мій погляд, виявилось ілюзією. Насправді Страшний суд був розтягнутий у часі. Адже в другому тисячолітті загинуло 400 мільйонів чоловік, тобто стільки людей, скільки жило в X столітті. За минуле тисячоліття жодну велику соціальну проблему не вирішено: проблему бідності, проблему безробіття, проблему злочинності, проблему молоді. Ані соціалізм, ані капіталізм не вирішили ці питання.

(56–59) Скажете: а науково-технічний прогрес?.. Вернер Гейзенберг, найбільший лідер сучасної науки, сказав: «Науково-технічний прогрес — це спосіб зробити пекло більш комфортним для життя». Бо техніка вирішує ті ж проблеми, що і викликає. Прекрасно: я можу машину або тролейбусом приїхати на роботу. А навіщо треба жити так, щоб на роботу доводилося їхати?

(60–64) Я вважаю, що наприкінці X століття Володимир хрестить Русь, рятуючи свій народ від Страшного суду. І тому не випадково ця подія збігається з часом, коли чекають кінця світу. І оце очікування позначається й на храмі. Ви тут бачите несправжні вікна, це — не закладені прорізи, їх із самого початку так будували. Чому так? Поза храмом демони — нехай вони б'ються в зачинені вікна й ніколи не потраплять у відчинені.

(65–66) Нині Софії Київській майже тисяча років, вона й сьогодні прикрашає місто на пагорбах, захищає його своєю мудрістю й святістю (*За С. Кримським*).

29. Ознаками стилю тексту є

- А** переважання стилістично нейтральних мовних засобів, уживання канцелярської лексики, гранично точний виклад
- Б** широке вживання побутової лексики, емоційно забарвлених і просторічних слів, неповних речень
- В** повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, емоційно забарвлених слів
- Г** уживання термінів, спеціальної фразеології, точність, логічність, обґрунтованість викладу

30. Софія Київська названа на честь

- А** релігійного свята
- Б** святої Софії
- В** образу мудрості
- Г** хрещення Русі

31. Вислів Вернера Гейзенберга *Науково-технічний прогрес — це спосіб зробити пекло більш комфортним для життя* (рядки 57–58) є

- А** тезою
- Б** аргументом
- В** контраргументом
- Г** прикладом, що підкріплює аргумент

32. На думку автора тексту, хаосом для киянина був (було)

- А** прийняття нової віри
- Б** далеке минуле пращурів
- В** сільський спосіб життя
- Г** Великий Степ

33. Виділені слова є метафорою в реченні
 А У V столітті нашої ери в Римі один чернець підрахував, що в X столітті... буде *кінець світу* (рядки 48–49).
 Б Київська Русь і відповідно Київська держава народилися на березі великого *степового океану* (рядки 11–12).
 В ...Страшний суд не настав; він був перенесений у майбутнє, що, на мій погляд, *виявилось ілюзією* (рядки 51–52).
 Г Те, що так називалося (потім, звичайно, виникали села), — це були *козацькі хутори* (рядки 21–22).
34. На думку автора тексту, очікуваний у X столітті Страшний суд
 А перенесений на пізніший період
 Б розтягнутий у часі на віки
 В не відбудеться взагалі
 Г біблійна легенда
35. Сергій Кримський написав цей текст
 А після подій Другої світової війни
 Б у період «відлиги» (60-і роки XX ст.)
 В у період перебудови (80-і роки XX ст.)
 Г у наші дні
36. Засобом міжфразового зв'язку перших двох речень п'ятого абзацу (рядки 26–28) є
 А синоніми
 Б прислівник
 В лексичний повтор
 Г вставне слово

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Олександр Олесь

* * *

З журбою радість обнялась...
 В сльозах, як жемчугах, мій сміх,
 і з дивним ранком ніч злилась,
 і як мені розняти їх?!

В обіймах з радістю журба.
 Одна летить, друга спиня...
 І йде між ними боротьба,
 і дужчий хто — не знаю я...

37. Вірш належить до лірики
 А інтимної
 Б філософської
 В пейзажної
 Г громадянської

38. Віршовий розмір цього твору
 А ямб
 Б хорей
 В дактиль
 Г амфібрахій
39. У першому рядку кожної строфи використано
 А оксиморон
 Б гіперболу
 В порівняння
 Г антитезу
40. Провідний мотив вірша
 А нерозділене кохання
 Б пошуки Музи
 В невпевненість у силах ліричного героя
 Г сутність буття й творчості

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Прочитайте рядки.

*Ой почують чумаченьки
 В чистім степу при долині,
 Розпустили сірі воли пасти
 При зеленій муравині...*

- Це уривок з
 А календарно-обрядової пісні
 Б суспільно-побутової пісні
 В історичної пісні
 Г балади
 Д думи
42. Григорій Сковорода в пісні «Всякому місту — звичай і права...» з *чистим кришталем* порівнює
 А розум
 Б любов
 В совість
 Г право
 Д честь
43. У «Слові про похід Ігорів» *розтікався мислю по древу, сірим вовком по землі, сизим орлом під хмарами*
 А Всеволод
 Б Святослав
 В Ігор
 Г Овтур
 Д Боян
44. Захист рідної землі, почуття громадянського обов'язку, розгульний спосіб життя можновладців, засудження хабарництва — ці проблеми порушені у творі
 А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 Б «Енеїда» Івана Котляревського
 В «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Г «До Основ'яненка» Тараса Шевченка
 Д «Земля» Ольги Кобилянської

45. До одного літературного жанру належать
- А «Енеїда» Івана Котляревського й «Маруся» Григорія Квітки-Оснoв'яненка
 - Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського й «Максим Гримач» Марка Вовчка
 - В «Кавказ» Тараса Шевченка й «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - Г «Маруся» Григорія Квітки-Оснoв'яненка й «Катерина» Тараса Шевченка
 - Д «До Оснoв'яненка» й «І мертвим, і живим, і ненародженим...» Тараса Шевченка
46. Події в п'єсі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського розгортаються в такій послідовності:
- А оспівдання возного Наталці — умовляння виборного, щоб Наталка послухала матір — зустріч Миколи й Петра — відмова возного від одруження з Наталкою
 - Б зустріч Миколи й Петра — оспівдання возного Наталці — умовляння виборного, щоб Наталка послухала матір — відмова возного від одруження з Наталкою
 - В оспівдання возного Наталці — зустріч Миколи й Петра — умовляння виборного, щоб Наталка послухала матір — відмова возного від одруження з Наталкою
 - Г умовляння виборного, щоб Наталка послухала матір — оспівдання возного Наталці — зустріч Миколи й Петра — відмова возного від одруження з Наталкою
 - Д оспівдання возного Наталці — умовляння виборного, щоб Наталка послухала матір — відмова возного від одруження з Наталкою — зустріч Миколи й Петра
47. Темою роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша є зображення подій
- А під Жовтими Водами
 - Б під Берестечком
 - В Рубині
 - Г Коліївщині
 - Д пореформеної доби
48. Уславлення весни як символу любові, життя й патхнення — провідний мотив вірша
- А «Любіть Україну!» Володимира Сосюри
 - Б «Молюсь і вірю. Вітер грає...» Максима Рильського
 - В «Лебеді материнства» Василя Симоненка
 - Г «Арфами, арфами...» Павла Тичини
 - Д «О, панно Інно...» Павла Тичини
49. Фітільов писав під літературним псевдонімом
- А Панас Мирний
 - Б Остап Вишня
 - В Микола Хвильовий
 - Г Іван Багряний
 - Д Олександр Олесь
50. Сергій Параджанов екранізував твір
- А «Тигролови» Івана Багряного
 - Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 - В «Лісова пісня» Лесі Українки
 - Г «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - Д «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
51. «Цвітові яблуні» присвячено твір
- А «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 - Б «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - Г «Вершники» Юрія Яновського
 - Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка
52. Прочитайте рядки.

На небі сонце — серед нив я. Більше нікого. Йду. Гладжу рукою соболіну шерсть ячменів, шовк колосистої хвилі. Вітер набива мені вуха шматками звуків, покошланим шумом. Такий він гарячий, такий нетерплячий, що аж каплять від нього срібноволоє віса.

- Це пейзаж із твору
 А «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
 Б «Україна в огні» Олександра Довженка
 В «Земля» Ольги Кобилянської
 Г «Сом» Остапа Вишні
 Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського

53. Ліричні відступи, у яких по-філософськи осмислюється художня творчість, краса людської душі, проблема природи й людини, наявні у творі

- А «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Б «Лісова пісня» Лесі Українки
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Земля» Ольги Кобилянської
 Д «Я (Романика)» Миколи Хвильового

54. «Любові всевишній» присвячено твір

- А «Блакитна Панна» Миколи Вороного
 Б «Чари ночі» Олександра Олеся
 В «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини
 Г «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
 Д «Чого являється мені у сні?...» Івана Франка

55. Миттєві враження, багатство зорових і слухових образів, заглиблення у внутрішній світ героя – типові ознаки

- А реалізму
 Б романтизму
 В символізму
 Г імпресіонізму
 Д експресіонізму

56. Розпочав літературну дискусію 1925–1928 рр.

- А Максим Рильський
 Б Володимир Сосюра
 В Микола Вороний
 Г Валер'ян Підмогильний
 Д Микола Хвильовий

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Літературне угруповання

Представники

1 «Покутська трійця»	А Богдан Рубчак, Емма Андіївська
2 «працька поетична школа»	Б Максим Рильський, Микола Зеров
3 неокласики	В Василь Стефаник, Марко Черемшина
4 «ню-йоркська група»	Г Євген Маланюк, Олена Теліга
	Д Ліна Костенко, Василь Симоненко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Назва твору

Жанр

1 «Чорна рада» Пантелеймона Куліша	А роман
2 «Зачарована Десна» Олександра Довженка	Б поема
3 «Сом» Остапа Вишні	В усмішка
4 «Мойсей» Івана Франка	Г сонет
	Д кіноповість

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Заповіт»
- 2 «До Основ'яненка»
- 3 «Кавказ»
- 4 «І мертвим, і живим,
і ненарожденним...»

Мотив

- А** критика української еліти,
байдужо до свого народу
- Б** засудження загарбницької
політики Росії
- В** співчуття жінці-покритті
- Г** захоплення героїчним минулим
України
- Д** заклик до повалення експлуататорського
ладу й розбудови нового суспільства

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Художній засіб

- 1 персоніфікація
- 2 тавтологія
- 3 порівняння
- 4 фразеологізм

Приклад («Я (Романтика)» Миколи Хвильового)

- А** Вартовий мовчки, мов автомат,
вийшов із кімнати.
- Б** Сонце-мідь, і неба не видно.
- В** ...Сонце зайшло. Копає вечір.
Надходить ніч.
- Г** Я знову беру себе в руки і дивлюся
на портрет княгині.
- Д** З далекого туману, з тихих озер
загірної комути шелестить шелест...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Відомо, що у дворянських родинах за поганий тон вважалося одружитися з людиною нижчого соціального прошарку. Нині ми спостерігаємо подібну картину: батьки молодих людей із заможних родин аж ніяк не хочуть чути про одруження своєї доньки з хлопцем із незаможної родини. Виходить, у стосунках кохання не головне?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

5 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Три склади має слово
А олень
Б щирість
В халва
Г олія
- М'який знак треба писати на місці пропуску в слові
А камін..чик
Б гордіс..ть
В вишен..ці
Г нещаст..я
- Апостроф пишеться в обох словах рядка
А зв..язок, духм..яний
Б Стеф..юк, грав..юра
В Мін..юст, мавп..ячий
Г пів..яблука, В..ячеслав
Д з..юрмитися, Св..ятослав
- Помилково вжито слово в рядку
А ждати початок концерту
Б з'ясувати смисл сказаного
В подарувати білі георгіни
Г запізнаватися на поїзд
- Неправильно утворено дієслово
А жевріє
Б чадить
В ходе
Г стигне
- Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А Молоде орля, та вище старого лігає!
Б Кожна пригода — до мудрості дорога.
В На те й голова, щоб у ній був розум.
Г У доброго хазяїна, і соломинка не пропаде.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Більш як п'ятсот літ тому в Кракові золотих справ майстер Швайпольт Фіоль *узаяв* за друкарський верстат. (2) Це геніальне, ще *неперевірене* часом дітище німецького винахідника Йоганна Гутенберга тільки починало свій переможний хід країнами світу. (3) Перші книги Фіоля були набрані кирилическим шрифтом. (4) Основний текст — церковнослов'янською, післямова — українською. (5) Уважається, що майстер виконував замовлення *Київської* митрополії або однієї з її єпархій. (6) Зразком для оформлення книг послужили слов'янські рукописи, а гравюра із зображенням розп'яття копіювала *прикарпатську* ікону. (7) Таким був перший крок до українського книгодрукування.

7. У переносному значенні вжито слово
 А верстат В послужили
 Б набрані Г крок
8. Слово *геніальне* можна замінити в другому реченні синонімом
 А талановите
 Б здібне
 В обдароване
 Г блискуче
9. Орфографічну помилку допущено в слові
 А узиявся
 Б неперевірене
 В Київської
 Г прикарпатську
10. Складнопідрядним є речення
 А третє
 Б четверте
 В п'яте
 Г шосте

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Правильно утворено ім'я по батькові
 А Ігорович
 Б Юр'свич
 В Аркадієвна
 Г Іллівна
 Д Яковович
12. Потребує редагування речення
 А На зборах було піднято питання щодо соціального забезпечення ветеранів.
 Б Через кілька хвилин розпочнеться засідання Верховної Ради України.
 В Фахівці лісгоспу визначили, яку кількість сосон слід підживити.
 Г Конкурс юних філологів проведено згідно з відповідним положенням.
 Д Київ — одне з найбільших і найкрасивіших міст Європи.
13. Подвосня літер відбувається в слові
 А довгождан...ий
 Б клятвен...ий
 В священ...ик
 Г Поволж...я
 Д від...зеркалювати
14. Правила вживання власних назв порушено в телефонному повідомленні
 А Затримуюся, бо дочитую «Кайдашеву сім'ю». Зустрінемося біля Національної філармонії о 17.30.
 Б Коли будеш вільний, зателефонуй. Я біля метро «Палац спорту». Купую квитки на «Другу ріку».
 В Нам з укр. літ. задали вивчити десять заповідей. У тебе немає «Біблії»? Якщо є, то зустрінемося на Льва Толстого о 19.00.
 Г Привіт, розділ «Культура давніх слов'ян» на завтра можеш не вчити. Замість історії йдемо на екскурсію до Києво-Печерської лаври :-))
 Д Завтра покажемо не «Лісову пісню», а «Мину Мазайла». Тобі знову доведеться грати тютю Мотю.

15. Разом пишуться всі прислівники в рядку
А в/зимку, до/схочу, до/речі
Б на/швидку, до/недавня, спокон/віків
В до/вподоби, на/пів/дорозі, у/ночі
Г у/переміш, у/двічі, по/праву/руч
Д за/панібрата, на/жаль, зо/зла
16. **НЕПРАВИЛЬНО** узгоджено прикметник з іменником
А рудий шимпанзе
Б далекий Сибір
В ароматний шампунь
Г тонка тюль
Д смачна вермішель
17. **НЕПРАВИЛЬНО** утворено форму наказового способу дієслова
А пішли
Б ідїть
В ходїмо
Г хай їдуть
Д ходїть
18. Правильно утворено форму вищого (найвищого) ступеня порівняння прикметника в рядку
А менш цікавіший
Б самий довгий
В дорожчий над усе
Г дорожчий золота
Д премилний
19. Закінчення **-у (-ю)** у формі кличного відмінка мають усі іменники в рядку
А школяр, Андрій, батько
Б товариш, Оля, край
В молодець, знавець, дід
Г прикордонник, Людвіг, мрія
Д слухач, хлопець, Василь
20. Однакова кількість букв і звуків у кожному слові рядка
А ясність, поєднання, ялтинський
Б воля, шипання, торф'яний
В дитячий, дзвінкий, рояль
Г підживити, щільний, Феодосія
Д смієшся, ємність, дзвякати
21. Граматичну помилку допущено в реченні
А Вийшовши з лісу, нам усміхнулося волошкове поле.
Б Прощався з літом я, блукаючи широкими лугами.
В І сонце падало за тьмяним морем трав, на землю маки кинувши червоні.
Г Жайворонки співали над ріллею, високо піднявшись угору.
Д Високо в блакиті пливло сонце, ледве помітно нахилиючись на захід.
22. У реченні *Помилувавшись біля Неви (1) казковими Сфінксами (2) які сьогодні були кумедно хмурими (3) бо розтавала паморозь (4) прирзита сонцем (5) я почував на величезний (6) постійний міст* коми треба поставити на місці цифр рядка
А 1, 2, 3, 4
Б 2, 3, 4, 5
В 3, 4, 5, 6
Г 2, 3, 5, 6
Д 1, 2, 3, 6

23. Простим є речення (*розділові знаки пропущено*)
- А Зайшли ми до двору віде нікого не видно.
 Б Мавка зачарована тихо усміхається а в очах якась туга.
 В Над водою вставав туман і повівало холодком.
 Г Скільки глянеш побачиш розгойдані вітром хліба.
 Д За Вишгородом стоїть сиза проте з жовтим сутінком імла.

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Фразеологізм

Значення

- 1 ходити на пальцях А робити зауваження в гострій формі
 2 дивитися крізь пальці Б будь-якою ціною дістати що-небудь
 3 виколупати з пальця В марно, без усякої користі щось втратити
 4 текти крізь пальці Г тихо й обережно поводитися
 Д навмисне не помічати чогось

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Доберіть синоніми до поданих слів.

Слово

Синонім

- 1 млосний А запаморочливий
 2 чемний Б чорний
 3 вороний В ввічливий
 4 щирий Г спокійний
 Д відвертий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. З'ясуйте вид поданих односкладних речень.

Односкладне речення

Приклад

- 1 означено-особове А Семеро одного не ждуть.
 2 неозначено-особове Б Із самого ранку сонячно.
 3 узагальнено-особове В Батьків і батьківщину не вибирають.
 4 безособове Г Зараз повідомлятимуть результати конкурсу.
 Д Не дивися так привітно, яблуновоцвітню.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте, який вид підрядного речення можна приєднати до поданого головного.

Головне речення

Вид підрядного речення

- 1 ... , але ніколи не каже неправди. А означальне
 2 ... , люди тебе поважатимуть. Б з'ясувальне
 3 Шануй тільки ту людину, ... В обставинні умови
 4 Не знає справжнього щастя, ... Г обставинні допустове
 Д обставинні наслідку

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Піднявшись молодим гайком, (1)аби обійти (2)поблизу річки хутірць, (3)що тулився під стрімкою скелею, я збіг у яр, де ріс (4)лише один велетенський дуб.

- А сполучник
 Б прийменник
 В частка
 Г займенник
 Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Забуття — доля великих?

(1–4) Не кожному діячеві культури судилося стати виразником настроїв свого часу, його «візитною картою». Поряд із Дмитром Бортиянським й Артемієм Веделем Максим Березовський увійшов до історії української музики як яскравий представник бурхливої, переломної для всієї світової культури епохи, що знаменувала собою перехід від бароко до класицизму.

(5–8) У біографії Березовського, якщо порівнювати її з життєписами інших українських композиторів XVIII століття, чи не найбільше білих плям. Створенню вкритого романтикою образу композитора багато в чому сприяла повість відомого російського письменника XIX століття Нестора Кукольника «Максим Березовський».

(9–16) Стосовно Березовського навіть звичні біографічні відомості потребують пояснень та уточнень. Щодо його походження можна робити лише припущення. Вважають, що Березовський народився 16 жовтня в 1745 році в Глухові. Напевне, початкову музичну освіту майбутній композитор здобув у Глухівській музичній школі, заснованій 1730 року. Цей заклад готував професійні кадри для Санкт-Петербурзької придворної співочої капели. За характером музично-педагогічної діяльності це була школа мистецтв — перша та єдина на той час у Східній Європі. Безперечно, Березовський здобув ґрунтовну музичну освіту, адже його подальша доля пов'язана із Санкт-Петербургом та придворною співочою капелюю.

(17–22) Тоді в капелі працювало кілька видатних українських музикантів. Її членом був і граф Олексій Розумовський, майбутній фаворит і чоловік імператриці Єлизавети Петрівни. Брат Олексія, Кирило Розумовський (у недалекому майбутньому — гетьман України), був пристрасним шанувальником музики, меценатом і, за свідченнями сучасників, усіяло підтримував своїх земляків при дворі. Існує версія, що Березовського привіз до Санкт-Петербурга саме Кирило Розумовський. Хай там як, але з 50-х років XVIII століття ім'я Максима Березовського фігурує в списку музикантів Петра III.

(23–27) Великий князь Петро Федорович, який став імператором у 1762 році (Петро III), отримав у подарунок від своєї тітки, імператриці Єлизавети, колишній мешковський масток. Петро Федорович захоплювався музикою і непогано грав на скрипці. Біля свого палацу він звелів збудувати «Оперний дім», куди для постановок наймодніших тоді італійських опер запрошували відомих співаків з Італії. Саме тут уперше сийнув як оперний співак (тенор) 14-річний Максим Березовський.

(28–29) Уже із середини 60-х він стає визнаним майстром, твори якого із захопленням сприймають знавці та двір. Але молодий музикант розумів, що треба завойовувати визнання в Європі.

(30–38) 1765 року Березовський вїхав до Італії в Болонью, де на той час процвітала Філармонічна академія. Ідейним наставником цього закладу був тоді Джованні Мартіні. Заснована 1666 року, академія була не стільки навчальним, скільки атестаційним закладом. Пізніше вона перетворилася на один із найбільших європейських центрів музичної освіти. Титул члена Болонської академії був почесним і для італійців, і для іноземних композиторів. Найвище звання — «академік композицій» — давало право на посаду капельмейстера без додаткових іспитів і відкривало шлях до широкого визнання в Старому Світі. Джованні Мартіні, францисканський чернець, який присвятив своє життя історії та теорії музики, навчав геніального Моцарта, котрий став членом Болонської академії в 14 років!

(39–43) У Болоньї Березовський одразу звернувся до Джованні Мартіні та невдовзі став його учнем. Талановитого українця прийняли до академії. Після складання атестаційного іспиту композитор покинув Болонью й вирушив у подорож Італією. У цей час він знайомиться з графом Олексієм Орловим, який звернув увагу на обдарованого музиканта й частенько замовляв йому музику. 1775 року Березовський вїхав на батьківщину на одному з кораблів графа.

(44–50) Про діяльність композитора в останні два роки життя майже нічого не відомо. Знаємо лише, що після повернення з Італії Березовського зарухували до Придворної співочої капели «без визначеного заняття». Очевидно, він писав пісні для хору, з яким працював. 22 березня 1777 року композитор за власним рішенням пішов із життя. Березовський — найталановитіший український композитор XVIII століття — помер у розквіті життя в самоті та бідності. Його передчасна смерть не викликала жодного відгуку в музичному середовищі, яке неодноразово використовувало його талант, виконавську майстерність і творчість.

(51–61) Обставини життєвого шляху Максима Березовського викликають безліч запитань. Чому композитор, який спочатку здійснив фурор і пізніше підтвердив своє право на місце серед видатних музикантів XVIII століття, наклав на себе руки? Чому Березовський помер у самоті? Зовсім недавно було знайдено партитуру Одинадцяті (!) симфонії Березовського, і є вказівка на існування Тринадцятої. Чи знайдемо ми колись інші його твори? Трагічною виявилася не лише доля композитора, який прожив трохи більше тридцяти років, а й доля його творів. Велика частина його робіт, швидше за все, безповоротно загубилася, ті, що збереглися, розсіяні по бібліотеках різних міст і навіть країн світу. Не збереглися його автентичні зображення. Ряд творів композитора, відомих його сучасникам, неможливо відновити. 1995 року в Україні широко відзначали 250-річчя від дня народження Максима Березовського. Відбулися численні концерти, присвячені його творчості, у Глухові встановлено пам'ятник композиторові.

(62–63) Діяти на зламі часів — нелегка праця, особливо для творчої особистості, яка вічно шукає, вічно жадає творити й не задовольняється створеним (*За К. Зоркіною*).

29. Під словами *діяти на зламі часів* (рядок 62) слід розуміти період переходу з
- А Середньовіччя у Відродження
 - Б Відродження в бароко
 - В бароко в класицизм
 - Г класицизму в романтизм
30. Фразеологізм *білі плями* (рядок 6) означає
- А маловивчене питання
 - Б сумнівні факти
 - В яскраві сторінки життя
 - Г заборонені теми
31. Усвідомленню читачем того, що деякі факти з життєпису Березовського є насправді припущенням, сприяє наявність у тексті
- А спогадів очевидців композитора
 - Б вставних слів на позначення (не)впевненості
 - В риторичних запитань
 - Г авторських контраргументів
32. Засобом міжфразового зв'язку речень шостого абзацу (рядки 28–29) є
- А лексичний повтор
 - Б вставне слово
 - В сполучник
 - Г прислівник
33. У тексті немає мікротеми
- А навчання Максима Березовського в Глухові
 - Б успіх першого музичного твору композитора
 - В особливості Філармонічної академії в Болоньї
 - Г діяльність Максима Березовського в Італії
34. Своїм життям Максим Березовський довів, що
- А батьківщину не вибирають
 - Б рідний край — земний рай
 - В за рідний край легко й помирати
 - Г немає пророка в рідному краю
35. За типом мовлення текст є
- А роздумом
 - Б розповіддю
 - В описом з елементами роздуму
 - Г розповіддю з елементами роздуму

- 36.ознаками стилю тексту є
- А переважання стилістично нейтральних мовних засобів, уживання канцелярської лексики, гранично точний виклад
 - Б широке вживання побутової лексики, емоційно забарвлених і просторічних слів, неповних речень
 - В повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, емоційно забарвлених слів
 - Г уживання термінів, спеціальної фразеології, точність, логічність, обґрунтованість викладу

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Іван Франко

* * *

Жіноче серце! Чи ти лід студений,
 Чи запашний, чудовий цвіт весни?
 Чи світло місяця? Огонь страшений,
 Що нищить все! Чи ти як тихі сні

Невинності? Чи як той стяг воєнний,
 Що до перемоги кличе? Чи терни,
 Чи рожі плодиш? Ангел ти надземний
 Чи демон лютий з некла глибини?

Чим б'єшся ти? Яка твоя любов?
 В що віриш? Чим живеш? Чого бажаєш?
 В чім змінне ти, а в чім постійне? Мов!

Ти океан: маниш і потопляєш,
 Ти рай, добутий за ціну оков.
 Ти літо: грієш враз і громом убиваєш.

37. Цей твір за родовою ознакою
- А ліричний
 - Б епічний
 - В ліро-епічний
 - Г драматичний
38. Віршовий розмір поезії
- А ямб
 - Б хорей
 - В дактиль
 - Г амфібрахій
39. За жанровим визначенням цей твір
- А ода
 - Б елегія
 - В сонет
 - Г ліричний вірш

40. Провідний мотив поезії
А пошуки формули щастя
Б сумніви закоханого героя
В загадковість жіночої душі
Г зневіра в коханні

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Прочитайте рядки.

*Нова радість стала, яка не була:
Над вертепом звізда ясна світлом засіяла.*

Це уривок з

- А календарно-обрядової пісні
Б суспільно-побутової пісні
В історичної пісні
Г балади
Д думи
42. До вітру, сонця й Дніпра в «Слові про похід Ігорів» звертається
А Ігор
Б Всеволод
В Святослав
Г Боян
Д Ярославна

43. «Повість минулих літ» за жанром

А пісня
Б дума
В балада
Г повість
Д літопис

44. Реплікою *Знайся кінь з конем, а віл з волем* Наталка («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)

А завершує розмову з возним під час сватання
Б мотивує свою відмову під час умовлянь матері
В аргументує своє рішення панові виборному
Г відповідає возному на його освідчення в коханні
Д заспокоює себе під час розмови з Миколою

45. Тарас Шевченко присвятив Якову де Бальмену твір

А «Сон (У всякого своя доля...)»
Б «Катерина»
В «Кавказ»
Г «Гайдамаки»
Д «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»

46. Співчутливий тон розповіді, віщування серця, ідеалізація героїв, трагічна розв'язка конфлікту – ці ознаки наявні у творі

А «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
Б «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
В «Катерина» Тараса Шевченка
Г «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
Д «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

47. У поемі «Гайдамаки» Тараса Шевченка зображено події
 А під Жовтими Водами
 Б під Берестечком
 В Руїні
 Г Коліївщині
 Д пореформеної доби
48. Синонімом до жанрового визначення «феєрія» («Лісова пісня» Лесі Українки) є слово
 А трагічний
 Б оптимістичний
 В пригодницький
 Г чарівний
 Д музичний
49. Губенко писав під літературним псевдонімом
 А Остап Вишня
 Б Панас Мирний
 В Григорій Квітка-Основ'яненко
 Г Іван Нечуй-Левицький
 Д Іван Карпенко-Карий
50. Репліка *Нарешті: чи виграв, чи програв, а грошки дай! Живи — не туржи! Все одно що лікар: чи вилічи, чи залічи, — плати!* («Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого) належить
 А Націєвському
 Б Степанові
 В Трандалеву
 Г Омелькові
 Д Гервасію
51. Заперечення тужливих настроїв, протиприродних молодії людині, — головний мотив вірша
 А «Балада про соняшник» Івана Драча
 Б «Contra spem spero!» Лесі Українки
 В «Блакитна Панна» Миколи Вороного
 Г «Молось і вірю. Вітер грає...» Максима Рильського
 Д «Любіть Україну!» Володимира Сосюра
52. Використання коломийок як композиційний прийом наявне у творі
 А «Лісова пісня» Лесі Українки
 Б «Камінний хрест» Василя Стефаника
 В «Земля» Ольги Кобилянської
 Г «Україна в огні» Олександра Довженка
 Д «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
53. Ворона «завідувала погодою» у творі
 А «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Б «Лісова пісня» Лесі Українки
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Момент» Володимира Винниченка
 Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
54. До «празької поетичної школи» належить
 А Володимир Сосюра
 Б Василь Симоненко
 В Павло Тичина
 Г Василь Стус
 Д Євген Маланюк

55. Словами *Вона чула його, мабуть, ще здалеку, той лист, мабуть, ще з підороги. І ждала. Прийде до пошти, саде на поріжку – тонесенька, теїдтїна, в блаженській вишиваній сорочині... – і сидить* змальована

- А Леся («Україна в огні» Олександра Довженка)
 Б Марфа («Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника)
 В Марічка («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
 Г Анна («Земля» Ольги Кобилянської)
 Д Наталка («Тигролови» Івана Багряного)

56. Роман у віршах «Маруся Чурай» Ліни Костенко написаний за мотивами пісні

- А «Засвіт встали козаченьки»
 Б «Зелененький барвіночку»
 В «Ой не ходи, Грицю»
 Г «Рости, рости, дівчинонько»
 Д «Ой я дівчина Полтавка»

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Всякому місту – звичай і права...»
 Григорія Сковороди
 2 «Мойсей» Івана Франка
 3 «Молюсь і вірю. Вітер грає...»
 Максима Рильського
 4 «Арфами, арфами...»
 Павла Тичини

Провідний мотив

- А чисте сумління
 Б роль музики в житті людини
 В вождь і доля його народу
 Г весня як символ любові й життя
 Д молодечий оптимізм, відчуття польоту

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Бджола та Шершень» Григорія Сковороди
 2 «Моя автобіографія» Остапа Вишні
 3 «Шаланда в морі» Юрія Яновського
 4 «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького

Жанр

- А новела
 Б роман
 В байка
 Г повість
 Д гумореска

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Вершники» Юрія Яновського
 2 «Тигролови» Івана Багряного
 3 «Україна в огні» Олександра Довженка
 4 «Земля» Ольги Кобилянської

Літературна родина

- А Федорчуки
 Б Запорозжці
 В Сірки
 Г Половці
 Д Гутенюки

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Художній засіб

- 1 антитеза
 2 порівняння
 3 тавтологія
 4 діалектизм

Приклад («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)

- А Вони танцювали смертельний танець...
 Б Тепер Іван був уже легію, стрункай і міцний...
 В По горах, долами й верхами, тяглися люди...
 Г Ричать гролом гірські верхи...
 Д Палагна ціла й веселилась,
 а Іван нидів і сох.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

У житті багатьох молодих людей рано чи пізно настає пора, коли вони покидають родинне гніздо і починають самостійно будувати свою нову родину. А є такі, що живуть з батьками до останнього дня. Щоправда, не завжди в злагоді. Який же варіант кращий?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

A series of horizontal lines for writing, starting from the top of the page and extending to the bottom, with a small black icon of a pencil tip at the top left corner.

6 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Буква **ю** позначає два звуки в слові
А гравюра
Б тюлька
В полюс
Г юшка
- Літеру **е** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А пр..стол, пр..милий, пр..точений
Б пр..зирство, пр..тихлий, пр..вслібний
В пр..подобний, пр..леглий, пр..дужий
Г пр..зирливий, пр..добрий, пр..сумний
Д пр..освящений, пр..чесаний, пр..лишний
- У переносному значенні вжито прикметник у словосполученні
А золотий перстень
Б дерев'яний стіл
В басистий голос
Г вовчий характер
- Потребує редагування словосполучення
А навчатися музики
Б чотири фахівці
В півтора метри
Г чекати сестру
- Неправильно утворено форму слова у варіанті
А ужити належних заходів
Б завдати нищівної поразки
В кататися по сніжним пагорбам
Г не поділяти думки опонентів
- Спонукальним є речення
А Нам треба в змаганнях мудрості й терпіння.
Б Чарують зір червоної кетяги і сиві верби.
В Який широкий Дніпро з київських пагорбів!
Г Припливайте до колиски, лебеді, як мрії.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Непоборне бажання *якнайскоріше* познайомитися з Єгиптом здійснювалося *не легко*. (2) *Недуга* нірок не давала багато ходити, а тим паче робити далекі екскурсії. (3) Вдаватися по чийсь сторонню допомогу Леся Українка не наважувалася, адже, дуже не любила бути комусь тягарем. (4) Правда, ще коли був з нею Квітка, вони відвідали знаменитий Каїрський музей, їздили в місцевість Гізу, де стоїть група пірамід, серед яких і прославлені на весь світ піраміди Хеопса, Хефрена, Менкаура.

(5) Подорож до пірамід відбувалася навмисне *звечора*, аби подивитися на тисячолітні пам'ятники в місячну ніч, коли вони здаються особливо величними й загадковими.

7. Слово *ходити* у другому реченні можна замінити на
- А сновигати
 - Б чимчикувати
 - В пересуватися
 - Г вештатися
8. Орфографічну помилку допущено в слові
- А якнайскоріше
 - Б не легко
 - В недуга
 - Г звечора
9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
 - Б другому
 - В третьому
 - Г четвертому
10. Вставне слово вжито в реченні
- А другому
 - Б третьому
 - В четвертому
 - Г п'ятому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Літеру **и** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А д..летант, експер..мент, екстр..мальний
 - Б д..ригент, д..фіцит, дец..метр
 - В пер..ферія, д..фірамб, пріор..тет
 - Г арт..лерія, ветер..нар, інж..нер
 - Д реж..сер, д..фект, д..віденд
12. Орфографічну помилку допущено в уривку з листа
- А Дорога Антоніно Станіславівно!
Вітаємо Вас з професійним святом – Днем працівника освіти...
 - Б Шановний Віталіє Петровичу!
Запрошуємо Вас узяти участь у науково-практичній конференції ...
 - В Високоповажний Олегу Сергійовичу!
Повідомляємо Вам, що урочистості з нагоди Дня науки відбудуться в Національній філармонії...
 - Г Вельмишановна Валентино Павлівно!
Щиро вітаємо Вас і Вашу родину з Новим роком! Від усього серця бажаємо Вам...
 - Д Пане Сергію!
Вашу заяву розглянуто на засіданні наглядової ради 17 лютого 2011 року...
13. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
- А буквен..ий, вагон..ий, осеред..я
 - Б козач..ина, піддан..я, Галич..ина
 - В екстрен..ий, військ..омат, стат..я
 - Г завзят..я, священ..ик, юн..ат
 - Д в..ічливий, огнен..ий, міськ..ом

14. Разом пишуться всі слова в рядку
 А вєсєвітньо/відомий, легко/атлетичний, хвилє/відбійний
 Б вєсьми/тонний, західно/німецький, хитро/мудрий
 В народно/поетичний, лимонно/кислий, суспільно/корисний
 Г жовто/гарячий, військово/полонений, Свят/вечір
 Д радіо/гурток, міні/маркет, сільсько/господарський
15. Форми ступенів порівняння прикметників правильно утворено в рядку
 А більш освічений, якнайкращий, дорожчий золота
 Б яскравіший, щонайдобріший, найбільш цікавіший
 В найменш залежний, кращий за всіх, найпоганіший
 Г найсерйозніший, швидший за всіх, пречорний
 Д якнайдужчий, щонайсвітліший, більш благородний
16. Граматично правильне продовження речення *Читаючи художній твір, ...* подано в рядку
 А формується естетичний смак.
 Б запам'ятовується багато слів.
 В велике значення має його зміст.
 Г зважайте на діалектизми й архаїзми.
 Д збагачується словниковий запас.
17. Правильно узгоджено прикметник з іменником у рядку
 А велика накип
 Б тривожний путь
 В легка нежить
 Г світленький пові
 Д головна біль
18. Числівником є слово
 А сотня
 Б подвійний
 В кількадесят
 Г п'ятірка
 Д удвічі
19. Простим є речення
 А Троянці, в човни посідавши і швидко їх пооднихавши, по вітру гарно попливли.
 Б Тоді ще люди не знали заліза, і той період в історії називають кам'яним віком.
 В Нове століття вже на видноколі, і час повітно створює красу.
 Г І ось тепер постеса в Єгипті, а перед її очима синіє справжній Ніл.
 Д Тарас Шевченко знав і любив твори Пушкіна, він охоче їх читав напам'ять.
20. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Щоліта наша родина їздить до моря...* вибрати
 А аби насолодитися сонцем і водою.
 Б і в село до маминої сестри.
 В а сім'я мосі подруги — в Карпати.
 Г відпочивати й оздоровлюватися.
 Д не змінюючи звичного маршруту.
21. У реченні *Там (1) де Ятрань (2) круто в'ється (3) де холодная вода (4) там дівчина (5) воду брала (6) чорнобрива (7) молода* коми слід поставити на місці цифр рядка
 А 1, 2, 3, 4, 5
 Б 2, 3, 4, 5, 6
 В 3, 4, 5, 6, 7
 Г 1, 3, 4, 6, 7
 Д 1, 2, 3, 4, 7

22. З поданих у дужках слів тільки одне можливе для використання в реченні
- А** Лексичні помилки слід позначати на берегах (зліва, ліворуч).
Б Марія Заньковецька блискуче (грала, відігравала) роль Лімерівни в однойменній драмі Панаса Мирного.
В До Хрещатика автобусом чи троллейбусом можна (доїхати, дістатися) за тридцять–сорок хвилин.
Г За Сковородою, щаслива та людина, (що, яка) працює за покликанням і дістає від того насолоду.
Д Коли літніми вечорами сонце сідає за (обріи, небокрай), небо набирає рожевої барви.
23. З літерою *г* пишуться всі слова в рядку
- А** (г, г)азета, а(г, г)рус, (г, г)ринджоли **Г** дзи(г, г)а, тан(г, г)енс, (г, г)валт
Б інтелі(г, г)енція, (г, г)рунт, (г, г)ава **Д** (г, г)атунок, (г, г)ніт, енер(г, г)ія
В (г, г)речний, (г, г)азда, (г, г)едзь

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Фразеологізм

Антонім

- 1 лізти на рожен
 2 махнути рукою
 3 милити шию
 4 обливатися потом

- А** співати дифірамби
Б мати царя в голові
В обминати гострі кути
Г ганяти собак
Д витратити порох

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова.

- 1 підмет
 2 присудок
 3 означення
 4 обставина

- А** *Співаєти* — не ціпом махати.
Б Бажання *творити* виникає якомсь несподівано.
В Темна хмара озвалася *громом*.
Г Поезія — це завжди *неповторність*.
Д Ішов кобзар до Києва та *сів спочивати*.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. З'ясуйте вид односкладних речень.

Вид речення

Приклад

- 1 означено-особове
 2 неозначено-особове
 3 безособове
 4 узагальнено-особове

- А** Без витоку нема ріки.
Б На чужий коровий очей не поривай.
В Я чую смутку пальці крижани.
Г Люблю тебе, високе наше небо!
Д У полі вже орудують серпами.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Вид складного речення

Приклад

- 1 складнопідрядне
 2 складносурядне
 3 безсполучникове
 4 з різними видами сполучникового зв'язку

- А** З-над річки ліне пісня голосна, а тут, біля гостинної веранди, іде безкровна, лагідна війна Червоної та Білої троянди.
Б У небі весело шугають ластівки і співають жайвори, коли пригріє тепле весняне сонце.
В Де у творі поєдналися і глибина душі людської, і краса природи, ось там чекає художника успіх.
Г Здається, сама земля горить по обрїях, тривожним багрянитим світлом виповнює всю цю вітрину степову ніч.
Д Заворожили ворони світанок, не сходить сонце, тільки кар та кар; розбившись грудьми об полустанок, в траві лежить березовий Ікар.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).
 (1)Поблизу давно закинутого пляжу, (2)що славився (3)лише спокоєм води будь-якої пори року, (4)уперше зацвіла ніжна сакура.

- А приєдник
 Б сполучник
 В частка
 Г займенник
 Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
 Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Богородиця Пирогоща і «Слово про Ігорів похід» колись і сьогодні

(1–5) До сьогодні «Слово про Ігорів похід» вважається неперевершеною поетичною пам'яткою, що відкриває для нас світ образів і думок часів Київської Русі. Історичні події, відображені в «Слові...», не надто видатні: похід одного з периферійних князів проти половців, його поразка й утеча з полону. Але ці події — лише привід для висловлення автором украй важливих думок щодо становища Русі, яка потерпала від міжусобиць удільних володарів.

(6–12) Численні дослідження присвячено розв'язанню загадки авторства «Слова...». Можливіми його творцями називають сина Ігоря — Володимира, письменника-боярина Петра Бориславця, Митусу — співця часів Данила Галицького та багатьох інших. Київський зоолог Микола Шарлемань (він, до речі, підготував цікаву розвідку про тваринний світ у «Слові...») навіть припустив, що цей твір написав сам Ігор Святославич. Але варта уваги й думка історика М. Браїчевського, який зауважив, що «проблема ця не належить до числа актуальних», оскільки нічого, крім імені, не додає до характеристики автора, що її дає сам текст поеми.

(13–19) Разом із тим дуже ймовірним є припущення щодо написання «Слова...» саме в Києві. Справді, київська тема проходить червоною ниткою крізь увесь текст. Центральне місце займає образ князя київського Святослава Всеволодича, його «золоте слово», у якому він закликає князя суздальського Всеволода й інших володарів підтримати золотий київський престол — престол батьків. Тверда й виважена позиція мудрого Святослава контрастує з авантюрою необачності Ігоря, котрий спочатку проголосив: «Краще бути вбитим, аніж полоненим», а потім утратив дружину й сам потрапив у полон.

(20–24) Останні рядки «Слова...» присвячені поверненню Ігоря з полону, його вдячному паломництву до церкви Богородиці Пирогощої, до якої він діставався Боричевим узвозом:

Ігор їде по Боричевім до святої Богородиці
 Пирогощої.
 Землі раді, городи веселі.

(25–32) Ця церква й нині стоїть на Контрактовій площі — монументальна однобанна споруда у формах давньоруського зодчества. Щоправда, існуюча церква не є автентичною пам'яткою давнини, а являє собою лише приблизне відтворення, завершене 1998 року (архітектори Ю. Асєєв, В. Отченашко та ін.). Справжній стародавній храм, зведений у 1132–1136 роках князем Мстиславом (сином Володимира Мономаха), протягом сторіч зазнавав істотних руйнувань і реконструкцій, набув барокових і класицистичних рис, а 1935 року був знесений. 1976 року археологи дослідили його первісні підмурки, на місці яких і виконано сучасну будівлю. Залишки підмурків можна побачити крізь спеціальне скляне вікно під південною стіною.

(33–41) Давня назва храму виникла через те, що перед початком його будівництва з Візантії до Києва привезли ікону Божої Матері Пирогощої, найменованої від грецького «πρωτῆς» — баштова (так іноді називали у Візантії ікони, які містились у баштах стін монастирів чи на яких зображали

башти). У часи занепаду Києва церква змінила найменування і стала Успенською. У першій половині XVII століття тут був митрополичий соборний храм, цитадель православного загалу, який не бажав сприймати унію. За часів магдебурзького права Успенська церква використовувалася магістратом для урочистих відправ і свят, у ній зберігався міський архів. Тут поховано званого архітектора І. Григоровича-Барського, який у 1770-х роках перебудовував Успенську церкву та звів для неї дзвіницю (контур плану дзвіниці нині викладено цеглою біля південно-східного рогу церкви).

(42–45) Пропозиції щодо відтворення храму Богородиці Пирогошої висловлювалися ще за радянських часів, але з метою влаштування в його стінах музею «Слова про Ігорів похід». Цей музей так і не було створено, проте храм Богородиці все ж повернувся з небуття, і в ньому, як за часів Святослава й Ігоря, правиться служба Божа («*Нариси з історії Києва*»).

29. За стильовими ознаками текст є
- А художнім
 - Б науковим
 - В публіцистичним
 - Г науково-публіцистичним
30. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту є
- А лексичний повтор
 - Б займенник
 - В синонім
 - Г прислівник
31. Заголовок до тексту є його
- А тезою
 - Б темою
 - В проблемою
 - Г ідеєю
32. Емоційно знижену характеристику князя Ігоря передано всіма словами, **ОКРІМ**
- А не надто видатні (рядок 3)
 - Б периферійних (рядок 3)
 - В удільних (рядок 5)
 - Г авантюрою (рядок 17)
33. Іменник *зодчество* (рядок 26) можна замінити словом
- А скульптура
 - Б ліпнина
 - В архітектура
 - Г будівництво
34. Цей нарис написано
- А після подій Другої світової війни
 - Б у період «відлиги» (60-і роки XX ст.)
 - В у період перебудови (80-і роки XX ст.)
 - Г у наші дні
35. Загальним щодо інших наведених є речення
- А Ця церква й нині стоїть на Контрактовій площі – монументальна однобання споруда у формах давньоруського зодчества (рядки 25–26).
 - Б Щоправда, існуюча церква не є автентичною пам'яткою давнини, а являє собою лише приблизне відтворення, завершене 1998 року (рядки 26–27).
 - В У першій половині XVII століття тут був митрополичий соборний храм, цитадель православного загалу, який не бажав сприймати унію (рядки 36–38).
 - Г Давня назва Києва виникла через те, що перед початком його будівництва з Візантії до Києва привезли ікону Божої Матері Пирогошої, найменованої від грецького «*pirgotic*» – баштова (рядки 33–34)...

36. На думку історика М. Брайчевського, проблема авторства «Слова...» не належить до числа *актуальних*, бо її розв'язання

- А не збільшить художньої цінності літературної пам'ятки
- Б неможливе через давність твору і відсутність його оригіналу
- В не проллє світло на деякі білі плями цього історичного періоду
- Г нічого не додасть до характеристики автора, що її дає сам текст

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Ліна Костенко

* * *

Шалені темпи. Час не наша власність.
Фантастика — не мріяв і Жуль Верн.
Кишить у нас в артеріях сучасність.
Нас із металу виклепав модерн.

Душа належить людству і епохам.
Чому ж її так рангом потрясли
осінні яблука, що сумно пахнуть льохом,
і руки матері, що яблука внесли?!

37. Цей вірш належить до лірики
- А пейзажної
 - Б інтимної
 - В громадянської
 - Г філософської
38. Віршовий розмір цього твору
- А ямб
 - Б хорей
 - В дактиль
 - Г амфібрахій
39. У першій строфі вірша ритм і динаміка досягаються через використання
- А лексичного повтору
 - Б прийому контрасту
 - В художнього перебільшення
 - Г коротких простих речень
40. Провідний мотив вірша
- А наближення екологічної катастрофи
 - Б краса й духовність як позачасові категорії
 - В марність і дріб'язковість людської суєтності
 - Г роль природи й матері в житті людини

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Прочитайте рядки.

*Ой пишу віночок
На биструю воду.
На щастя, на долю,
На милого вроду.*

Це уривок з

- А родинно-побутової пісні
- Б календарно-обрядової пісні
- В суспільно-побутової пісні
- Г балади
- Д думи

42. У «Слові про похід Ігорів» *землі раді, городи веселі* князеві

- А Всеволоду, що приєднався до Ігоря
- Б Ігорю, який, програвши бій, повертається до Києва
- В Святославу за його мудре слово, «сльозами змішане»
- Г Ігорю, що з братами йде визволити Руську землю
- Д Ярославу, що зміцнював Руську землю

43. У вірші «De libertate» ушлявлюється

- А князь Володимир
- Б князь Ярослав Мудрий
- В апостол Андрій
- Г гетьман Богдан Хмельницький
- Д гетьман Іван Мазепа

44. Збудує *сильне царство і всім... буде ватажок* в «Енеїді» Івана Котляревського

- А Турн
- Б Еол
- В Зевс
- Г Меркурій
- Д Еней

45. До одного літературного роду належать твори

- А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка й «Кавказ» Тараса Шевченка
- Б «Енеїда» Івана Котляревського й «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- В «Катерина» Тараса Шевченка й «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- Г «Максим Гримач» Марка Вовчка й «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
- Д «Наталка Полтавка» Івана Котляревського і «До Основ'яненка» Тараса Шевченка

46. Чеських учених Коллара, Шафарика й Ганка Тарас Шевченко згадує у творі

- А «Сон (У всякого своя доля...)»
- Б «Гайдамаки»
- В «Кавказ»
- Г «До Основ'яненка»
- Д «І мертвим, і живим, і ненародженим...»

47. Шевченкова модель ідеального життя українців – «садок вишневий коло хати» – утілена Пантелеймоном Кулішем у романі «Чорна рада» в

- А Ніжні
- Б хуторі в Гвинтовки
- В Запорозжі
- Г урочищі Романовського Кут
- Д хуторі Черевана Хмаріше

48. Слова *Лучче мені проміяти шаблю не вертено, аніж напасти одвох на одного* належать героєві роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада»
- А Якимові Сомку
 - Б Шраму
 - В Петрові Шраменку
 - Г Кирилові Туру
 - Д Череваневі
49. Рудченко писав під літературним псевдонімом
- А Квітка-Основ'яненко
 - Б Марко Вовчок
 - В Нечуй-Левицький
 - Г Панас Мирний
 - Д Карпенко-Карий
50. Елементи експресіонізму наявні у творі
- А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 - Б «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
 - В «Мойсей» Івана Франка
 - Г «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
 - Д «Камінний хрест» Василя Стефаника
51. Слова *рід розпадається, а клас стоїть* («Подвійне коло» Юрія Яновського) належать
- А Сашкові
 - Б Андрієві
 - В Оверкові
 - Г Панасові
 - Д Іванові
52. Туман, мряка, хмари, місяць; регіт, крик, ридання, постріли, канонада, німий погляд — ці зорові й слухові образи домінують у творі
- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - Б «Подвійне коло» Юрія Яновського
 - В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 - Г «Україна в огні» Олександра Довженка
 - Д «Тигролови» Івана Багряного
53. Як синтез народного анекдоту й пейзажної лірики можна охарактеризувати
- А «Енеїду» Івана Котляревського
 - Б «Кайдашеву сім'ю» Івана Нечуя-Левицького
 - В комічні твори Івана Карпенка-Карого
 - Г «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
 - Д «Зачаровану Десну» Олександра Довженка
54. Прикметні жанрові особливості суттєво реформовано в
- А ліричному вірші «Блакитна Панна» Миколи Вороного
 - Б «Пісні про рушник» Андрія Малишка
 - В «Баладі про соняшник» Івана Драча
 - Г новелі «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
 - Д романі «Тигролови» Івана Багряного
55. Спогадами, викликаними *довгою розлукою з землею батьків*, і бажанням *усвідомити свою прирощу на ранній досвітній зорі коло самих її первісних джерел*, пояснює написання твору
- А «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - Б «Любїть Україну!» Володимира Сосюри
 - В «Мисливські усмішки» Остапа Вишні
 - Г «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 - Д «Пісня про рушник» Андрія Малишка

56. «Любовний трикутник» Маруся – Гриць – Галя («Маруся Чурай» Ліни Костенко) за близькістю натур і стосунків нагадує «трикутник»

- А** Еней – Лавінія – Турн («Енеїда» Івана Котляревського)
Б Кирило Тур – Леся – Петро Шраменко («Чорна рада» Пантелеймона Куліша)
В Мавка – Лукаш – Килина («Лісова пісня» Лесі Українки)
Г Марічка – Іван – Палагія («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
Д Софія – Михайло – Марта («Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника)

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Назва твору

Вид лірики

- 1 «Чого являєшся мені у сні?...» Івана Франка **А** медитативна
 2 «О земле втрачена, явися!» Василя Стуса **Б** патріотична
 3 «Всякому місту – звичай і права...» Григорія Сковороди **В** філософська
 4 «Арфами, арфами...» Павла Тичини **Г** інтимна
Д пейзажна

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Назва твору

Персонаж

- 1 «Місто» Валер'яна Підмогильного **А** Мартин Пушкар
 2 «Україна в огні» Олександра Довженка **Б** Антоніо Пальма
 3 «Маруся Чурай» Ліни Костенко **В** Сава Федорчук
 4 «Земля» Ольги Кобилянської **Г** Степан Радченко
Д Іван Палійчук

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору Тараса Шевченка

Ідея

- 1 «Сон (У всякого своя доля...)» **А** критика української еліти, байдужої до свого народу
 2 «Гайдамаки» **Б** усвідомлення того, що здобуття незалежності – ідеал історичного розвитку нації
 3 «Кавказ» **В** засудження самодержавства й кріпосництва в Російській імперії
 4 «Мені однаково, чи буду...» **Г** заклик до об'єднання зусиль народів для боротьби проти спільного ворога – російського царату
Д висловлення патріотичного почуття відповідальності за батьківщину, переживання за її долю

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Персонаж

Символічне значення

- 1 доктор Тагабат **А** братовбивство
 2 Сава Федорчук **Б** фашизм
 3 Ернст фон Крауз **В** голодомор
 4 Мина Мазайло **Г** міщанство
Д фанатизм

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Напевно, кожній молодій людині знайомі батьківські слова: ось коли ми були молодими, то так не чинили... Часто-густо молодь не сприймає деяких батьківських порад і, між іншим, потім шкодує про це. Щоправда, не завжди.

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

7 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Наголос падає на другий склад у слові
А спина
Б ненависть
В олень
Г курятина
- Літеру *с* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А ..киснути, бе..коштовний, ..тиснути
Б ..хвалити, ..формувати, ..цідити
В ..палити, ..хилити, розпигати
Г ..кинути, ..терти, ..фотографувати
- Слова *мовознавство* і *лінгвістика* є
А омонімами
Б антонімами
В синонімами
Г архаїзмами
- Прислівником є слово
А) холонучи
Б) холод
В) холодний
Г) холодно
- Вислови *вжити належних заходів* і *здійснити контроль* уживають у стилі
А художньому
Б науковому
В розмовно-побутовому
Г офіційно-діловому
- Підмет виділено в реченні
А Не даруйте коханим жовті *квіти*.
Б Треба законспектувати *параграф*.
В Учися вгамовувати свої *бажання*.
Г Біля річки дзвінко лунає *пісня*.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Ной — нащадок Адама, він праведник, тобто людина, що прожила свій вік чесно. (2) У біблійній легенді розповідається, що Бог, розгнівавшись на людей за їхні зло й розпусту, вирішив знищити все живе, затопивши землю водою. (3) Проте він попереджає Ноя про потоп, навіть дає йому наказ, як будувати *ковчег* і кого брати з собою. (4) Ной мав *узяти* на корабель, крім своєї дружини й трьох одружених синів, ще по сім пар «чистих» і по дві пари «не чистих» тварин.

7. Слово *ковчег* (речення 3) можна замінити словом

- А укріплення
- Б фортеця
- В судно
- Г будинок

8. Помилку допущено в написанні слова

- А Бог
- Б Проте
- В узяти
- Г «не чистих»

9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

10. Простим є речення

- А перше
- Б друге
- В третє
- Г четверте

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Прочитайте речення.

(1)(В/У)нас (2)(в/у) усі часи завжди линула пісня: на околицю йшли – співали, на кладці пра-
длі – співали, (3)(в/у) млина співали, (4)(в/у) хатах – співали. А тепер село мовчить, бо ті пісні,
котрі зараз гудуть (5)(в/у) ефірі, ніхто не підхопить.

Прикметник **у** треба писати на місці цифр

- А 1, 2, 3
- Б 2, 3, 4
- В 3, 4, 5
- Г 1, 3, 5
- Д 1, 3, 4

12. Граматичну помилку допущено у фрагменті з інструкції

А Розведіть два ковпачки засобу в 5 літрах теплої води і вимийте поверхню. Для видалення
сильних забруднень використовуйте **Pronto** для дерев'яної підлоги в нерозбавленому
вигляді за допомогою губки.

Б **САН КЛИН** Засіб для ефективного миття акрилових ванн. **Інструкція по застосуванню:**
за допомогою розпилювача або губки нанести засіб на забруднену поверхню, витримати
10–15 хвилин, промити водою.

БЕРЕГТИ ВІД ДІТЕЙ!

В **Крем для чищення Сіф** зі спеціальними мікрогранулами. **Застосування:** нанесіть крем на во-
логу губку або безпосередньо на поверхню; видаліть забруднення та змийте водою;
використовуйте крем тільки на охолоджених емальованих, керамічних, сталевих та інших
твердих вологостійких поверхнях.

Г **BREF** – порошок для чищення

Спосіб використання: нанесіть засіб на зволожену поверхню, потріть та змийте водою
У разі потреби повторіть процедуру.

Д **MrMuscle** – засіб для миття скла та інших поверхонь.

Спосіб застосування:

- поверніть носик розпилювача у позицію «ON»;

- рівномірно нанесіть засіб на забруднену поверхню, 2–3 рази натиснувши на курок;
- насухо до блиску протріть сухою та ворсистю тканиною або папером.

Застережні заходи: *берегти від дітей; не вдихати випарів засобу.*

13. Апострф треба писати в усіх словах рядка
- А Хлостон, розм.якшити, диг.ясла, кур.ер
 Б зв.язок, Лук.ян, бл.юро, перед.ювілейний
 В комп.ютер, суб.ект, Мін.юст, різдв.яний
 Г м.лятний, пів.яблука, бур.яний, Рейк.явік
 Д транс.европейський, Вороб.йов, м.яч, в.юю
14. З м'яким знаком треба писати всі слова в рядку
- А різ.бяр, т.мяний, Уман.щина
 Б няг.чти, ател.е, оболон.ський
 В Гот.е, брин.чати, бояз.кий
 Г Нью-Йорк, міл.йон, дон.чин
 Д бул.йон, мен.ше, кол.е
15. Прочитайте фрагмент тексту.
- Вже й сонце не гріє на грішній землі,
 Але, піби *воги(1)к*, душа *пал(2)ніе*,
 Та ще, наче хвиля в *х(3)тливій* імлі,
 Зр(4)на неспокоїна, стр(5)вожена мрія...
- Літеру **е** треба написати на місці цифри
- А 1
 Б 2
 В 3
 Г 4
 Д 5
16. Закінчення **-у (-ю)** у формі родового відмінка однини має іменник
- А свіжого парис..
 Б сьомого варіант..
 В капітального ремонт..
 Г яскравого малюнк..
 Д нового барабан..
17. Потребує редагування словосполучення
- А брати участь
 Б порушити питання
 В навчатися фізики
 Г прийняти міри
 Д цікаві заходи
18. Прикметник *легкий* узгоджується з усіма іменниками, **ОКРІМ**
- А нежить
 Б морок
 В цугь
 Г тюль
 Д поні
19. Порушено норму при відмінюванні числівника
- А семиста п'ятдесяти шести
 Б двомастами дев'яноста п'ятьма
 В трьомстам сорока чотирьом
 Г восьмисот шістдесяти трьох
 Д чотирмастами двадцятьома двома

20. Вписування на місці крапок дієприслівникового звороту *виконавши справу* призведе до граматичної помилки в реченні

- А Учні ... можуть іти додому. Г Ти можеш ... трохи відпочити.
 Б ... ми подалися на ставок. Д Брат ... пішов грати у футбол.
 В ... наказано взятися за фізику.

21. Прочитайте речення.

Слова повинні бути покіріні чуттям (1) і помислам твоїм (2) і рими мусять бути вірні (3) як друзі (4) в подвигу святім.

Кому треба поставити на місці шифр

- А 1, 2
 Б 1, 3
 В 2, 3
 Г 2, 4
 Д 3, 4

22. Поширеним зертанням ускладнено речення (*розділові знаки пропущено*)

- А Ой біжи біжи досадо не вертай до хати не пущу тебе колиску синову гоїдати.
 Б Припливайте до колиски лебеди як мрії опустіться тихі зорі синові під вії.
 В Виростеш ти синову вирушивши в дорогу виростуть з тобою приспані тривоги.
 Г Можна все на світі вибирати синову вибрати не можна тільки Батьківщину.
 Д Будуть тебе кликати у сади зелені хлопців чорночубих диво-наречені.

23. Підкреслена буква позначає той самий звук у всіх словах рядка

- А посуха, Покуття, кожух, Одеса
 Б випадок, книжки, зимовий, тихенько
 В телефон, весло, мавпеня, математика
 Г вокзал, агрус, ганок, Олександр
 Д легко, порох, пружкий, Христина

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перстині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Літовове слово

- 1 аналогічний
 2 креативний
 3 альтруїстичний
 4 інфантильний

Український відповідник

- А недорозвинений
 Б безкорисливий
 В небезпечний
 Г подібний
 Д творчий

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Вид речення

- 1 означено-особове
 2 неозначено-особове
 3 узагальнено-особове
 4 безособове

Приклад

- А Не в кожній Насті однакове щастя.
 Б Не жди дяки від прибудної собаки.
 В Так хочеться всю землю обійняти.
 Г Уже кличуть вечеряти.
 Д Червону руту не шукай вечорами...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Вид речення

- 1 обставинне мети
 2 обставинне причини

Приклад

- А Чи й справді необхідно, щоб жінка була мужня?
 Б Чим більше світла, тим швидше набирають сили пагони.

3 озвачальне

4 з'ясувальне

В Маю велику приємність, що моя бібліотека служитиме людям.

Г Змолоду треба набиратися знань, щоб не пуста була твоя власна криниця.

Д Ті держави здатні ставати великими, у яких великі малі люди.

	А	Б	В	Г	Д
1					☒
2			☒		
3					☒
4	☒				

27. Установіть відповідність.

Видокремлений член речення

1 обставина

2 додаток

3 озвачення

4 прикладка (різновид озвачення)

Приклад

А Справді, крім їхньої кави, для них тут зараз не існує ніщо і ніщо.

Б Хмари стали на пруді Альпами, взявши небо на гострі піки.

В Здавалось, табун гарячих коней промчав битим шляхом.

Г Моя любов у ніжності дитини, у травах, зрошених росою навесні.

Д Ми наблизились до заклятого місця — відкритої галавини при вході до яру.

	А	Б	В	Г	Д
1					☒
2			☒		
3					☒
4	☒				

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Уся Таврія **(1)** *серед* білого дня **(2)** *ратом* окуталась **(3)** *таким* присмерком, **(4)** *що*, не мружачись, можна було дивитися на сонце.

А займенник

Б прислівник

В дієприслівник (форма дієслова)

Г прийменник

Д сполучник

	А	Б	В	Г	Д
1		☒			☒
2			☒		
3	☒				
4					☒

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Михайлова гора

(1–4) Зелений пагорб над Дніпром, непомітне з автошляху соснове царство над Прохорівкою — селом, що тулиться до великої Ріки... Звідси зовсім недалеко до Канева, до Тарасової гори. Здається, вони — гора Тарасова й гора Михайлова — бачать одна одну крізь блакитну дніпровську млу й тихо про щось розмовляють, як розмовляють у Шевченкових баладах степові могили...

(5–11) Михайлова гора є однією з наших національних духовних святинь. Вона тому й Михайлова, що понад тридцять років, аж до самої смерті, тут жив і творив професор Михайло Олександрович Максимович (1804–1873). Доля поділила його життя на дві половини. Спочатку блискуча кар'єра вченого в Московському університеті, дружба з В. Одесьським, О. Пушкіним, В. Жуковським, П. Кулішем, О. Бодяньським, М. Гоголем, Т. Шевченком, у 30-річному віці — посада ректора в щойно відкритому Київському університеті імені Святого Володимира, а потім... 1841 року Максимович назавжди поселяється в хаті на Михайловій горі, подарованій йому дідом...

(12–19) Змалку Михайло, поза всяким сумнівом, був вундеркіндом. Щось особливе таки дісталося йому від Бога. Недарма дехто з гімназійних учителів, помітивши ранню Михайликову пристрасть до збирання флори по новгород-сіверських галях, яругах і монастирських садах, казав: бути йому московським професором ботаніки. Після закінчення Новгород-Сіверської гімназії п'ятнадцятирічний Михайло опинився в московській квартирі свого дядька, професора Романа Тимковського. Проте під його опікою він був лише кілька місяців, невдовзі дядько помер, і Михайло став тепер уже студентом словесного відділення Московського університету. Після завершення навчання молодого ботаніка залишили для служби в університеті.

(20–22) Серед приятелів Максимовича тієї пори бачимо й Миколу Гоголя. 1833 року Гоголь писав Пушкіну: «До речі, мені ніше Максимович, що він хоче покинути Московський університет і їхати до Київського. Йому шкодить клімат...»

(23–28) Клімат кліматом, а головне те, що його, як і Гоголя, нестримно потягло додому. І ось професора Михайла Максимовича призначили першим ректором університету. Йому довелося займатися налагодженням навчального процесу, господарськими питаннями. У грудні 1835 року Михайло Олександрович подав у відставку з посади ректора (передусім через серйозні проблеми із здоров'ям: ще у двадцятип'ятирічному віці йому відмовило праве око, тепер же із зором стало зовсім кепсько, до всього додався ще й ревматизм).

(29–32) І все-таки здоров'я здоров'ям, а деякі листи М. Максимовича дають підстави думати, що йому була знайома колізія між обов'язком адміністратора й покликанням ученого. Можливо, жило в його душі те вільнолюбне сквородинівське начало, яке веліло втікати від спокусу світу, ідучи назустріч поклику спорідненої праці?

(33–38) Тепер Максимович мав зосередитися на науці й педагогічній роботі. Переїжджаючи з Москви, Максимович сподівався, що викладатиме в Києві ботаніку або зоологію, у крайньому випадку — фізику. Проте обставини змусили його перекваліфікуватися на філолога, що, утім, для автора багатьох московських літературних журналів та альманахів, видавця збірки «Малоросійські пісні» не було цікавою несподіванкою. «Так, ми пана Максимовича вже давно вважаємо своїм літератором», — сказав якось про нього Пушкін...

(39–48) У Київському університеті професор Максимович читав російську словесність. Ще в Москві він досліджував «Слово о полку Ігоревім». Михайло Олександрович був щедро обдарованою натурою: він міг дозволити собі «розкидатися». Коли жив у Москві, він захопився збиранням фольклору. Його збірка «Малоросійські пісні» відіграла неабияку роль в історії українського романтизму. П. Куліш писав, що коли він, новгород-сіверський гімназист, прочитав «книжку сю», вона стала для нього «першою над усіма іншими». Доба романтизму взагалі характерна пробудженням національного самоусвідомлення, широким інтересом до витоків історії, до фольклору й мов слов'янських народів. Що ж до «Малоросії» з її екзотикою, героїчною й загадковою історією, красою природи, то в 1820–1830-х роках в російській і польській літературах запанувала справжня «україноманія». Збірка Максимовича тільки підлила масла у вогонь.

(49–50) Професором університету М. Максимович залишався до 1841 року. А потім змушений був (знову через хвороби) подати у відставку й переїхати на Михайлову гору.

(51–55) Максимович поселився на горі у звичайній хаті (будинок він збудує значно пізніше). До 1845 року він ще з'являвся за кафедрою в Київському університеті, але вже не як штатний професор, а як вільнонайманий. Від великих досліджень ученій відійшов, пишучи переважно наукові етюди й статті з історії. Влітку 1859 року Михайлову гору відвідав Тарас Шевченко. Тут і досі стоїть «дуб Шевченка», під яким він любив відпочивати... Через два роки Максимович хоронитиме Тараса на Капівській горі...

(56–58) Заслуги М. Максимовича перед наукою визнають Московський та Новоросійський університети, обравши його своїм почесним членом, а 1871 року 50-річний ювілей науково-літературної діяльності вченого відзначають у Києві.

(59–61) Напередодні двохсотліття від дня народження Максимовича (2004 р.) Михайлова гора змінила своє обличчя. Місце поховання вченого впорядковано, у Києві побачили світ вибрані праці й листи першого ректора Київського університету (За В. Павченком).

29. За стильовими ознаками текст є

- А науковим
- Б публіцистичним
- В художнім
- Г розмовним

30. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту є

- А лексичний повтор
- Б займенник
- В синонім
- Г прислівник

31. Слово «розкидатися» (рядок 41) у цьому тексті має значення

- А витратити свої зусилля необдумано, ставитися до науки легковажно
- Б братися за кілька справ одночасно, легко переходити від однієї науки до іншої

В постійно змінювати свою позицію щодо малодосліджених проблем різних наук
Г поверхово вивчати різні науки, не витрачаючи для цього особливих зусиль

32. Антонімом до стійкої сполуки *підлити масла у вогонь* (рядок 48) є фразеологізм
А до печеного вогню прикладати
Б розсьорбувати кашу
В докинути хмизу в жар
Г загладжувати гострі кути
33. У тексті немає мікротеми
А дигниство і юність М. Максимовича
Б робота М. Максимовича в Московському університеті
В Михайло Максимович – перший ректор Київського університету
Г життя вченого на Михайловій горі
34. На думку автора статті, головна причина відставки Максимовича з посади ректора Київського університету полягала в тому, що він
А мав хронічні хвороби (послаблення зору, радикуліт)
Б догримувався сквородинівської ідеї спорідненої праці
В прагнув жити ближче до природи, переселившись на гору
Г вирішив покинути дослідження з ботаніки й перейти у фольклористи
35. За типом мовлення текст є
А розповіддю
Б роздумом
В описом
Г роздумом з елементами опису
36. Комунікативне завдання тексту
А ознайомити сучасників з життям першого ректора Київського університету
Б підвищити авторитет М. Максимовича як вченого в науковому світі
В профорієнтаційне спрямування сучасної молоді
Г наголосити на ролі науки в розвитку суспільства

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Василь Симоненко

РОВЕСНИКАМ

Ми в світ прийшли успадкувати славу,
Діла, і думи, й чесні мозолі,
Батьків велику полум'яну справу,
Що захистила правду на землі.

Нам не дрімать на тихому причалі,
Не вливать в кімнатній тишині
Свої дрібненькі втіхи і печалі
В меланхолійні вірші і пісні.

Нехай серця не знають супкоюю,
Хай обганяють мрії часу біг,
І наша юність буде хай такою,
Щоб їй ніхто не заздрити не міг!

37. За жанром цей твір
А елегія
Б сонет
В ліричний вірш
Г послання
38. У цьому творі використано
А суміжне римування
Б перехресне римування
В кільцеве римування
Г монорим
39. У третій строфі використано
А оксиморон
Б анафору
В символ
Г інверсію
40. Провідний мотив твору
А цінність і неповторність кожної людини
Б важливість активної і змістовної життєвої позиції
В захоплення подвигами попередніх поколінь
Г роль історичної пам'яті рідного народу

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Прочитайте рядки.
*То тоді ті козаки теє зачували,
Білим лицем до сирій землі припадали,
Дівку-бранку, Марусю, потівцу Богуславу,
Кляли-проклинали...*
- Це уривок з
А думи
Б балади
В історичної пісні
Г суспільно-побутової пісні
Д легенди
42. Прочитайте рядки із «Слова про похід Ігорів».
*Кали Ігор соколом полетів,
тоді Влур вовком помчав,
струшкуючи собою студену росу:
підірвали-бо своїх борзих коней.*
- У цих рядках ідеться про
А перший бій з половцями
Б поразку в бою з половцями
В утечу Ігоря з полону
Г «золотий сон» Святослава
Д полювання Ігоря й Овлура

43. Нова українська література починає свій відлік виходом частини твору
 А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 В «Енеїда» Івана Котляревського
 Г «Катерина» Тараса Шевченка
 Д «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
44. Драму як літературний рід репрезентує твір
 А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Г «Максим Гримач» Марка Вовчка
 Д «Кавказ» Тараса Шевченка
45. *Чина, дворянство треба любити, а другої любові нема на світі!* — переконаний
 А Наум Дрот («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
 Б Мартин Боруля («Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого)
 В Іван Брюховський («Чорна рада» Пантелеймона Куліша)
 Г возний Тетерваковський («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
 Д виборний Макогоненко («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
46. Міфічний образ Прометея Тарас Шевченко використав у творі
 А «І мертвим, і живим, і ненародженим...»
 Б «Сон (У всякого своя доля...)»
 В «Гайдамаки»
 Г «До Основ'яненка»
 Д «Кавказ»
47. Іван Тобілевич відомий у літературі як
 А Папас Мирний
 Б Марко Вовчок
 В Іван Карпенко-Карий
 Г Іван Печуй-Левіцький
 Д Григорій Квітка-Основ'яненко
48. Конфлікт духовно-піднесеного й матеріально-приземленого в душі людини є головним у творі
 А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика
 Б «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
 В «Лісова пісня» Лесі Українки
 Г «Земля» Ольги Кобилянської
 Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського
49. Словами *Зо стрільбою ходив би день і ніч по полі й по лісі, а про хату думає лише тоді, коли ма-малюга на кружок вивернеться* характеризується
 А Націєвський («Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого)
 Б Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика)
 В Іван («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
 Г Сава («Земля» Ольги Кобилянської)
 Д Лукаш («Лісова пісня» Лесі Українки)
50. Прочитайте уривок з вірша.
*Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
 Серед лиха співати пісні,
 Без надії таки сподіватись,
 Жити хочу! Геть думи сумні!*

- У цих рядках використано
- А** метонімію
- Б** паралелізм
- В** оксиморон
- Г** порівняння
- Д** інверсію

51. Слова **А** як *хочеться знайти собі такого друга, теплого, щирого, щоб до нього можна було промовитись словом з Грінченкового словника та й з власного серця* належать
- А** Христі («Україна в огні» Олександра Довженка)
 - Б** Михайлові («Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника)
 - В** Миківі («Мина Мазайло» Миколи Куліша)
 - Г** Сашкові («Зачарована Десна» Олександра Довженка)
 - Д** Григорієві Многогрішному («Тигролови» Івана Багряного)
52. «Баладі про соняшник» Івана Драча властиві всі названі жанрові ознаки, **ОКРІМ**
- А** невеликої кількості персонажів
 - Б** елементів фантастичного
 - В** віршованої форми
 - Г** незвичайності й загадковості подій
 - Д** трагічності в розв'язанні конфлікту
53. Людьми «високої проби» називає українців
- А** Герт («Подвійне коло» Юрія Яновського)
 - Б** доктор Тагабат («Я (Романтика)» Миколи Хвильового)
 - В** Степан Радченко («Місто» Валер'яна Підмогильного)
 - Г** Ернст фон Крауз («Україна в огні» Олександра Довженка)
 - Д** Григорій Многогрішний («Тигролови» Івана Багряного)
54. До невольницької лірики належить вірш
- А** «О земле втрачена, явися!..» Василя Стуса
 - Б** «Стилет чи стилос?» Євгена Маланюка
 - В** «Любть Україну!» Володимира Сосюри
 - Г** «О слово рідне! Орле скутий!..» Олександра Олеся
 - Д** «Молось і вірю. Вітер грає...» Максима Рильського
55. Найявніші пісні на початку і в кінці твору, перехід від прозової форми до драматичної, п'ятдесят епізодів — композиційні особливості твору
- А** «Місто» Валер'яна Підмогильного
 - Б** «Тигролови» Івана Багряного
 - В** «За мить щастя» Олеся Гончара
 - Г** «Україна в огні» Олександра Довженка
 - Д** «Зачарована Десна» Олександра Довженка
56. До шістдесятників належить
- А** Олександр Довженко
 - Б** Андрій Малишко
 - В** Іван Багряний
 - Г** Євген Маланюк
 - Д** Григор Тютюнник

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного **ЦИФРОЮ**, доберіть відповідник, позначений **БУКВОЮ**, і зробить позначки в таблиці відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Назва твору

Герой твору

1 «Гайдамаки»	А Грицько і Христя
2 «Україна в огні»	Б Василь і Олеся
3 «Максим Гримач»	В Лаврін і Мелашка
4 «Кайдашева сім'я»	Г Ярема й Оксана
	Д Семен і Катря

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Жанр твору

Герой твору

1 новела	А Мойсей
2 повість	Б Черевань
3 роман	В Рахіра
4 поема	Г Іван Дідух
	Д Мартин Боруля

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

Історична доба у творі

1 «Гайдамаки»	А Руїна
2 «Чорна рада»	Б Колівщина
3 «Мина Мазайло»	В пореформена доба
4 «Україна в огні»	Г 20-і роки ХХ століття
	Д Друга світова війна

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Назва твору

Художній образ

1 «Подвійне коло»	А залізна рука города
2 «Два кольори»	Б земля обітована
3 «Мойсей»	В блакитні вежі степу
4 «Тигролови»	Г вишита сорочка
	Д безмежна тайга

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Не раз ми чули такі слова: у мене багато друзів. А може, то мають на увазі приятелів, добрих знайомих. Справді, чи може бути багато друзів в однієї людини?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

5.6m

A series of horizontal lines for writing, spanning most of the page width.

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- В алфавітному порядку записано всі слова рядка
А айсберг, акрил, акула, азбука
Б брат, блакитний, босній, бязь
В грамота, груша, гава, гудзик
Г дата, дар, діаграма, дощечка
- Літеру **е** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А пр..зирство, пр..поганий, пр..крашений
Б пр..стол, пр..жовклий, пр..мудрий
В пр..велебний, пр..освящений, пр..світлий
Г пр..черствілий, пр..чорний, пр..великий
- Запозиченим є слово
А дитинонька
Б дискуський
Г дисбаланс
Д дихати
- Помилково вжито слово в реченні
А Який смисл мають ваші слова?
Б Жду й не діждуся Нового року.
В Не подучається знайти відповідь.
Г Прибутки зросли на сім процентів.
- Числівником є слово
А п'ятак
Б п'ятірка
В п'ятеро
Г п'ятниця
- Підмет виділено в реченні
А Вода *камінь* точить.
Б Робіть *добро* ближнім.
В Радість дарують *квіти*.
Г *Київ* засновано в VI ст.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Я на палубі пароплава «Некрасов». (2) Чарівний світ пливе переді мною, сині води, білі піски, хати на високих берегах.

(3) Я опускаюся у шлюзи Запорізької греблі. (4) «Некрасов» у камері шлюзу. (5) З води поступово підіймається в *гору* мокре громаддя бетону.

(6) «Некрасов» опускається все нижче й нижче; мокрі стіни звелися на величезну висоту; люди на палубі, мов зачаровані, мовчки дивляться вгору. (7) Сонце заходить — і в небі таке торжество, багрянні промені так *незвичайно* освітлюють далекі хмари.

7. У переносному значенні вжито слово
 А пливе (речення 2)
 Б опускаюся (речення 3)
 В звелися (речення 6)
 Г освітлюють (речення 7)
8. Орфографічну помилку допущено в слові
 А «Некрасов»
 Б Запорізької
 В в гору
 Г незвичайно
9. Однорідними підметами ускладнено речення
 А друге
 Б п'яте
 В шосте
 Г сьоме
10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А другому
 Б четвертому
 В шостому
 Г сьомому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Прийменник **в** треба написати на місці крапок у реченні
 А Лайка не бійка, ... боку не болить.
 Б Не вдавайся ... сварку, бо будеш битий.
 В Люби рибу не на сковороді, а ... воді.
 Г Не родися ... платтячку, а родися ... щастячку.
 Д ... чужій кошарі овець не розведеш.
12. Помилку в написанні іншомовного слова допущено в уривку з інструкції
 А Не слід застосовувати цей гель, якщо у вас підвищена чутливість (алергія) до ацетилсаліцилової кислоти або будь-якого компонента препарату.
 Б Мазь слід наносити тонким шаром на шкіру 1–2 рази на добу. Лікування інфекційних захворювань шкіри (бактеріальних, вірусних, грибкових) не слід проводити безперервно довше 2 тижнів.
 В Цей засіб знижує токсичність. Зазвичай препарат добре переноситься. При індивідуальній підвищеній чутливості можливий розвиток алергічних реакцій (висипи, свербіж, кропив'янка).
 Г Крем наносять тонким шаром на інфіковані ділянки шкіри 5 разів на день. Для досягнення максимального терапевтичного ефекту лікування слід розпочинати вже при перших ознаках захворювання.
 Д Валеріана виявляє позитивний вплив при симптомах роздратованості (неспокій, збудження і напруження внаслідок нервового перевантаження). Медіса має спазмолітичну дію.
13. На місці пропуску треба писати **и** в усіх словах рядка
 А воги..чок, тр..вога, вул...чка
 Б вел..чезний, мар..во, горл..чка
 В пал..чка, викор..пити, виб..рати
 Г вит..рати, вел..тень, ж..вильний
 Д м..гдаль, печ..во, ч..брець
14. Закінчення **-ять** має дієслово
 А синл..ть
 Б пол..ть

- В го..тсья
- Г бор..тсья
- Д кол..ть

15. Спроцення в групах приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка
- А прихвос..ні, наперс..ник, проїз..ний
 - Б радіс..ний, перехрес..ний, аген..ство
 - В чес..ний, аванпос..ний, пристрас..ний
 - Г улес..ливий, балас..ний, облас..ний
 - Д хвас..нути, шас..ливий, тиж..невий
16. У ролі займенника буде вжито числівник *один*, якщо поставити його на місці крапок у реченні
- А Семеро ... не ждуть.
 - Б Сім разів відмір, ... раз відріж.
 - В У Ялті зупинився на день в ... знайомого.
 - Г Два закоханих серця краще за ...
 - Д ... гусак поля не витонче.
17. Правильно узгоджено числівник з іменником
- А чотири вчителі
 - Б півтора роки
 - В п'ятеро жінок
 - Г двадцять два дні
 - Д три бригадира
18. Вставним словом ускладнено речення (*розділові знаки пропущено*)
- А На щастя всіляке май серце однаке.
 - Б На щастя на долю хай зозулі віщують літа.
 - В Зустріти сажотруса кажуть на щастя.
 - Г Рушник символічна стежина вишита на щастя.
 - Д Люди вішають над дверима підкову сподіваючись на щастя.
19. Поширеним є речення
- А «Чорна рада» — роман.
 - Б Усі ми одним миром мазані.
 - В Кілька днів ніби пролетіли.
 - Г Інститут перейменовано.
 - Д Брат — птах високого польоту.
20. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Сьогодні зацвіла черешня...*, вибрати
- А так що садок стоїть у пахоощах.
 - Б біля якої мати висадила порічки.
 - В проте квіти на ній якісь дрібні.
 - Г і абрикос, і малиновий кущ.
 - Д якось на душі стало світліше.
21. Кожне з поданих у дужках слів можна використати в реченні
- А Бійці, з властивою, мабуть, тільки нашим людям добродушністю, цінили вже саме прагнення Ференца чесно трудитись, стати ім у (пригоді, нагоді).
 - Б Зрілість людська виростає з боротьби, часто з боротьби з самим собою, зі своїми сумнівами, (ваганнями, коливаннями).
 - В Кунальська ніч вважалася чарівною: дівчата (гадали, ворожили) на вінках, які пускали за водою, щоб дізнатися про свою долю.
 - Г Анрі-Жак страждав до ранку й стрів день на ногах тільки (завдяки, дякуючи) своєму бургундському темпераменту
 - Д Сергій Параджанов прийшов на кіностудію з Інституту кінематографії, де навчався в Івана Савченка, а диплом (отримав, одержав) з рук Олександра Довженка.

22. Стилiстичну помилку допущено в реченнi
- A** Нарядилася, як вава, а кричить, як гава.
Б За вашим шепотом i нашого крику не чути.
В Пiд вербою молодята гомонiли до самого ранку.
Г Про змiни в розкладi зв'язь пovidомлять трохи пiзнiше.
Д Ученi балакають про позицiйнi чергування приголосних.
23. Тiльки двiвкi приголоснi звуки мають усi слова в рядку
- A** лiд, Львiв, якби, жоржини
Б мiдь, йорж, гудзик, Ужгород
В режим, Марiуполь, джмiль, Ольга
Г Яна, вокзал, захiд, морозиво
Д море, нiж, бджола, Полтава

Завдання 24–28 передбачають установлення вiдповiдностi. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберiть вiдповiдник, позначений БУКВОЮ, i зробiть позначки в таблицях вiдповiдностей на перетинi вiдповiдних колонок i рядкiв.

24. Установiть вiдповiднiсть.

Фразеологiзм

Лiтовим

- 1 стати на ноги
 2 свiвати в один голос
 3 свiвати дифiрамби
 4 старий лиц

- A** хто в луг, а хто в плуг
Б кров з молоком
В сидiти на шиi
Г зiмiмати стружку
Д свiята наiвнiсть

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установiть вiдповiднiсть.

Вид складного речення

Приклад

- 1 складнопiдрядне
 2 складносурядне
 3 безсполучникове
 4 з рiзними видами зв'язку

- A** Як виiшов зi столони, то перед самим носом пролетiла зграйка снiгурiв i всiлася на вишневому гiлi.
Б Повитягались гострi шпидi, оддiлились окреми каменi, перетворившись у бiлий мармур, одяглися в рiзьбу, i встав перед нами острiв iз моря — весь як Мiланський собор...
В На дворi, пiд тополями, була тиша, i тiльки краплi води, спадаючи одна по одній з водограiв, ледве чутиим плесканням порушували ту тишу.
Г Сорок вiсiм могутнiх струменiв злилися в один лiнистий ведегенський водоспад i марно шумлять, надихаючи поетiв i радуючи дiтей.
Д Через бiле-бiле поле йде веселий дiдуган, довкруг нього зайцi хвачко витанцювують аркан.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установiть вiдповiднiсть.

Член речення

Приклад (видiлене слово)

- 1 пiдмет
 2 додаток
 3 означення

- A** Шепочуть хвилi на полях України, колише вiтер *жита* колоски.
Б Моя любов у єдностi родини, у вiршах, що народжують пiснi.
В А земля *ще* вiдчуває лiто, хоч до нього довго тiй тiти.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

4 обставина

- Г Тихо падає із неба сніг лапатий, білий
клим стеде по землі.
Д Адресовані людям вірші – найщиріший
у світі лист.

27. Установіть відповідність.

Відокремлений член речення

Приклад

1 обставина

А Нечуй-Левицький, один із найвидатніших прозаїків-класиків, у своїх критичних висловах закликав наслідувати мову «сільської баби», але у власній творчості цього майже не робив.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

2 додаток

Б Біле простирадло пухвастого снігу
вкривало все: землю, дерева, будівлю.

3 означення

В Життя – це можливість, дарована Богом.

4 прикладка

Г Я все стерплю в жорстокім герці, аби лише,
зберігши сталь, не пропустити удару в серце.

(різновид означення)

Д Чи зможу я, крім ласки й доброти,
вдихнути вогонь, і шлях йому знайти,
і розуму навчить?

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) *Кілька* днів тому ми домовилися з одеським широкоформатним кінотеатром про робочий перегляд (2) *нашої* (3) *еже* відзнятого матеріалу, і (4) *ось* дзвінок.

- А приймелник
Б прислівник
В числівник
Г займенник
Д частка

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

«За двома зайцями» як національний хіт

(1–8) Кожен, хто приходить помилуватись Андріївською церквою, цим знаменитим київським витвором Растреллі, обов'язково зустрінеться з екстравагантною «парою»: Пронєю Проконівною Сірко-Серковою та Свиридом Петровичем Голохвостим-Голохвастовим, героями комедії М. Старицького «За двома зайцями». Скульптурна група з'явилася тут, поруч із пам'ятками княжих часів, наприкінці ХХ століття. В Одесі вже стояв Остап Бендер, у Києві на Прорізній намацував палицю шлях Паніковський... Проя й Голохвостов стали чи не першими (якщо не брати до уваги напівлегендарну Марусю Богуславку й цілком історичних ієвченівських гайдамаків) українськими літературними героями, які перетворилися на пам'ятники й пішли «в народ».

(9–19) Сценічне життя «Зайців» почалося 4 листопада 1883 року в Києві. Щоправда, на тодішніх афішах писали іншу назву, яка відповідала поширеній традиції використання народних прислів'їв: «Панська губа, та зубів нема». І лише в дужках додавали: «За двома зайцями». Авторів, які «скомпонували» п'єсу, теж було двоє: Михайло Старицький та Іван Нечуй-Левицький. Уташминені київські театри знали, що твір, за яким поставлено виставу, був переробкою давньої, написаної ще 1875 року «міщанської комедії» І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках». П'єсі Івана Семеновича свого часу не пощастило: за нею закріпилася репутація твору, малопродатного для сцени. І ось у березні 1883 року Старицький звернувся з листом до Нечуя-Левицького, у якому, посилаючись на доручення Драматичного комітету, запропонував ознайомитися з планом нової версії комедії та дати свою санкцію на постановку. Заперечувати проти наміру Старицького «пририхтувати до сцени» п'єсу, яка залежалася, Нечуя-Левицькому не було ніякого сенсу...

(20–33) М. Старицький зберіг практично весь ансамбль персонажів комедії, а також суть інтриги. Хитрий «цилюрник», аби врятуватися від банкрутства, залицяється до двох панночок одразу, не без

успіху «крутить» з ними романи, які начебто ось-ось мають закінчитися весіллям, проте зрештою зазнає фіаско: його викривають і осоромлюють. І все ж після переробки в комедії з'явився й чимало нового. Її сюжет став значно динамічнішим. Скоротилися «балачки» персонажів, зник наліт мелодраматизму. Змінилися імена більшості персонажів: Рябки стали Сірками, Єфросина — Провею, а Гострохвостий — Голохвостим. А головне, зазнали трансформації характери центральних героїв. Образ Свирида Гострохвостого в Нечуя-Левицького роздвоювався: у деяких сценах «цилюринок» із київського Подолу нагадував сентиментального парубка з рідної письменникової Богуславщини. У Старицького ж Голохвостий набув яскравої колоритності, ексцентрики. Чимось він навіть приваблює, цей джигун, провідсвіт, пустомолот, брехун, дурисвіт Голохвостий-Голохвастов! Може, тим, що перед нами відчайдушний і натхненний авантюрист; такий собі маєстро, що нагадає канатохідця, для якого вихід на арену — не тільки прагматика буденної роботи, а й мистецтво ризику, захват публіки, триумф можливостей свого «Я»?!

(34–40) «Зайці», за якими погнався Свирид Петрович, — Проня Сірко і Галя Лимар (між іншим — двюрідні сестри). У М. Старицького це цілком контрастна пара. Панночі, яка цурається батька-матері, шнється з усіх сил, аби відірватися від престолюду, і не помічає при тому кумедної жалюгідності своїх «благородних» манер, протиставлено «дівчину з народу», з усім набором відповідних чеснот. Так веліла певна літературна традиція: не забуваймо, що «За двома зайцями» — це переробка твору Івана Нечуя-Левицького, а для цього письменника подібний контраст був «фірмовим знаком».

(41–48) Проня Прокопівна ж — «чистое амбре», як каже Голохвостий, комедійний персонаж чистої води. «В пенсіоне все науки проізошла», хоча витерпіла там усього три місяці, за які «змарила та знівечилась». Театр любить не дуже, більше — цирк («акробати зянітіші міне: такіі красиві мушниця...»). «Удньом» любить гуляти «в царському саду з книжкою безпремінно, бо так прийнято під дубом романа читати». А читає Проня «душеспінательне» — «Криваву звезду», «Чорний гроб»... Чи ж дивно, що досвідчений серцеїд Свирид Петрович, блискавично зорієнтувавшись, обирає для своїх «зізнань» відповідний стиль. «В груді моєї — Везувій так і клекоптить...»

(49–57) Акценти в І. Нечуя-Левицького та в М. Старицького саме такі: кумедна штучність Проні та Голохвастова — результат добровільної втрати природності, якогось аж агресивного заперечення своєї українськості. Обидва письменники глумлять цю агресивність як початок моральної деградації. І це теж традиція. За нею — моральний імператив, що визначав ставлення Т. Шевченка, М. Гоголя, А. Свидницького, того ж таки І. Нечуя-Левицького до гримас малоросійства. Коли Голохвостий презирливо кидає вбік хлопців із Подолу: «Дурні хахли!», коли Проня Прокопівна дорікає батькам за те, що вони говорять «по-мужицьки», виникає ситуація абсурду. Криза ідентичності (якщо висловлюватися термінами сучасної психології). Перекунка Секлета Пилипівна, мати Галі, знаходить куди простіші слова: «перевертні дурноголови!»

(58–62) Мотив плачевних наслідків національного «перевертання» в комедії суттєвий, але не єдиний. У літературній ретроспективі Голохвостий Старицького типологічно споріднений з гоголівським Хлестаковим, а в перспективі — з Остапом Бендером. Усі вони авантюристи, причому талановиті. Авантюризм м'яливе, але ж і вічне, отже, й комедія «За двома зайцями», написана понад 120 років тому, може мати різні режисерські трактування (*В. Панченко*).

29. За стильовими ознаками текст є

- А науковим
- Б публіцистичним
- В художнім
- Г розмовним

30. Засобом міжфразового зв'язку перших двох речень другого абзацу є

- А лексичний повтор
- Б вставне слово
- В синонім
- Г прислівник

31. У переносному значенні вжито слово

- А «балачки» (рядок 24)
- Б «благородних» (рядок 37)

- В** «удньому» (рядок 44)
Г «по-мужицьки» (рядок 55)

32. Автор статті слово «парою» (рядок 2) узяв у лапки, щоб
А передати чуже мовлення — процитувати
Б зіронізувати й піддати сумніву його зміст
В наповнити його антонімічним звучанням
Г підсилити урочистість у його значенні
33. У тексті немає мікротеми
А увічнення літературних героїв у пам'ятнику
Б історія створення комедії «За двома зайцями»
В характеристика головних героїв комедії
Г успіх екранізованої п'єси «За двома зайцями»
34. Первинний варіант комедії має назву
А «За двома зайцями»
Б «Панська губа, та зубів нема»
В «На Кожум'яках»
Г «Кровавая звезда»
35. Значення *надмірно чутливий* має слово
А сентиментального (рядок 28)
Б ексцентрики (рядок 29)
В прагматика (рядок 32)
Г амбре (рядок 41)
36. У тексті сповнене пафосу речення
А Проня й Голохвастов стали чи не першими (якщо не брати до уваги напівлегендарну Марусю Богуславку й цілком історичних шевченківських гайдамаків) українськими літературними героями, які перетворилися на пам'ятники й пішли «в народ» (рядки 6–8).
Б Щоправда, на тодішніх афішах писали іншу назву, яка відповідала поширеній традиції використання народних прислів'їв: «Панська губа, та зубів нема» (рядки 9–11).
В У гасничені київські театralи знали, що твір, за яким поставлено виставу, був переробкою давньої, написаної ще 1875 року «міщанської комедії» І. Нечуя-Левицького «На Кожум'яках» (рядки 12–14).
Г Може, тим, що перед нами відчайдушний і патхвенний авантюрист; такий собі маестро, що нагадає канатохідця, для якого вихід на арену — не тільки прагматика буденної роботи, а й мистецтво ризику, захват публіки, триумф можливостей свого «Я»?! (рядки 30–33).

Частина 2

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Василь Думанський

У ЛІТНЬОМУ НАДВЕЧІР'І

Кожен вечір сонце йде за високі будівлі, і по землі так передчасно сумно стелиться тінь.

Тоді з комори виходить молода жінка, бере велосипед і їде додому.

Через якусь частинку вона вихопиться на простори полів, де ще повно червоного сонця, де заспокійливо шелестить і пахне нива. І жінка тихо їхатиме собі наковченою дорогою поміж ланами

пшениці, кукурудзи, буряків, поки не з'являться зелені садки та шиферні дахи її висілка. І звідти долине гелготання гусей, собачий дзявкіт, десь мукне корова...

Там, на сільській вулиці, смачно запахи супом, повіє матіолою з двору, там її дім, її сім'я. І сонце світить там довше.

37. У першому реченні використано

- А гіперболу
- Б персоніфікацію
- В порівняння
- Г оксиморон

38. У цьому тексті **НЕМАЄ**

- А пейзажу
- Б звукових образів
- В звуконаслідування
- Г сюжету

39. Перше й останнє речення твору протиставляється образами

- А слуховими
- Б нюховими
- В зоровими
- Г дотиковими

40. *Провідний* мотив твору

- А краса українського степу
- Б теплота родинного затишку
- В роль праці в житті людини
- Г уславлення материнства

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Рядки

*Ой почують чумаченьки
В чистім степу при долині,
Розпустили сірі воли пасти
При зеленій муравині*

взято з

- А історичної пісні
- Б суспільно-побутової пісні
- В календарно-обрядової пісні
- Г народної балади
- Д думи

42. Слова *напитися шоломом з Дону* в «Слові про похід Ігорів» означають

- А утамувати спрагу
- Б передлисти річку
- В виграти бій
- Г програти бій
- Д захопити нову територію

43. Байкам Григорія Сковороди властиві всі названі жанрові ознаки, **ОКРІМ**

- А наявності алегоричних образів
- Б переважання моралі над оповідною частиною (за обсягом)
- В означення другої частини байки словом «сила»
- Г глибокого філософського навантаження
- Д віршової форми

44. Романтичним є твір Тараса Шевченка
 А «І мертвим, і живим, і ненарожденим...»
 Б «Гайдамаки»
 В «Заповіт»
 Г «Сон (У всякого своя доля...)»
 Д «Мені однаково, чи буду...»
45. Реченням *Під вікнами сумно ридали трембіти* закінчується твір
 А «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Камінний хрест» Василя Стефаника
 Д «Земля» Ольги Кобилянської
46. Історія короткої любові між революціонером і панною в ризикованій для життя ситуації — тема твору
 А «Катерина» Тараса Шевченка
 Б «Максим Гримач» Марка Вовчка
 В «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 Г «Лісова пісня» Лесі Українки
 Д «Момент» Володимира Винниченка
47. До одного літературного роду належать твори
 А «Катерина» Тараса Шевченка і «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Енеїда» Івана Котляревського й «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 В «Гайдамаки» Тараса Шевченка і «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 Г «Наталка Полтавка» Івана Котляревського і «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
 Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського і «Contra spem spero!» Лесі Українки
48. *...досго терлась коло панів і набралась од їх трохи панства* — це літературна героїня
 А Маруся Дрот
 Б Марися Боруля
 В Маруся Чурай
 Г Маруся Кайдашнха
 Д Марічка Гутенюк
49. Характеристикою *от рождєнія моего расположен к добрим ділам: но, за недосужністю по должности і за другими хлопотами, доселі ні одного не зділал* дає собі літературний герой
 А везний Тетерваковський
 Б виборний Макогоненко
 В Мартин Боруля
 Г Трандалєв
 Д Мина Мазайло
50. До збірки «Зів'яле листя» належить вірш
 А «Contra spem spero!»
 Б «О, панно Інно...»
 В «До Основ'яненка»
 Г «Блакитна Панна»
 Д «Чого являєшся мені у сні?...»
51. Павло Губенко відомий під літературним псевдонімом
 А Микола Хвильовий
 Б Іван Карпенко-Карий
 В Олександр Олесь
 Г Панас Мирний
 Д Остап Вишня

52. Реченням *З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест; то йде Марія* починається твір

- А «Подвійне коло» Юрія Яновського
- Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- В «Моя автобіографія» Остапа Вишні
- Г «Україна в огні» Олександра Довженка
- Д «Зачарована Десна» Олександра Довженка

53. До прозових належить твір

- А «Блакитна Панна» Миколи Вороного
- Б «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини
- В «О, панно Інно...» Павла Тичини
- Г «Арфами, арфами...» Павла Тичини
- Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

54. Репліка *Щось мені тут ось, — вона поклала руку на серце, — каже, що прийшла моя смерть, що зробила я щось запертне, зле і незаконне, що нема в мене ні отії, що ви казали, національної гордості, ні честі, ні гідності. Так скажіть мені хоч перед смертю, чому ж оцього в мене нема?* належить

- А Тамарі Василюк
- Б Наталці Сірко
- В Марусі Чурай
- Г Половчисі
- Д Христі Хуторній

55. Прочитайте уривок («Маруся Чурай» Ліни Костенко).

*То — козак. Таке нещастя хоч кого знеможе.
Це ж можна тут рішитися з ума.
Любив же він Марусю, не дай Боже!
Тепер сидить, лиця на нім нема.*

У цих рядках ідеться про

- А Грися Бобренка
- Б Мартина Пушкаря
- В Івана Іскру
- Г Леська Черкеса
- Д Семена Горбаня

56. Представником еміграційної літератури є

- А Іван Багряний
- Б Олександр Довженко
- В Василь Стус
- Г Григор Тютюнник
- Д Василь Симоненко

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Місце подій

- 1 Рагуні
- 2 Тополівка
- 3 Полтава
- 4 Харків

Назва твору

- А «Подвійне коло»
- Б «Мина Мазайло»
- В «Маруся Чурай»
- Г «За мить щастя»
- Д «Україна в огні»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Жанр твору

- 1 новела
- 2 поема
- 3 повість
- 4 роман

Герой твору

- А Іван Дідух
- Б Сава Федорчук
- В Мартин Боруля
- Г Авірон
- Д Яким Сомко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Арфами, арфами...»
- 2 «Стилет чи стилос?»
- 3 «Пісня про рушник»
- 4 «Балада про соняшник»

Мотив

- А талант бачити красу в повсякденні
- Б доля людини й материнська любов
- В роль слова й митця в житті суспільства
- Г неповторність і цінність кожної людини
- Д гімн весні як символу любові, життя й натхнення

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Художній засіб

- 1 інверсія
- 2 антитеза
- 3 метонімія
- 4 риторичне звертання

Приклад

- А Зажурилась Україна, бо нічим прожити...
- Б Заглядає в шибку казка сивими очима...
- В Гори! Життя — єдина мить, Для смерті ж — вічність ціла.
- Г Будуть тебе кликати у сади зелені хлопців чорночубих диво-наречені.
- Д Поезіє, сонце моє оранжеве! Щомгінті якийсь хлончисько відкриває тебе для себе...

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Герой одного відомого кінофільму в 60-х роках минулого століття безапеляційно стверджував, що скоро телебачення замінить усе: книжку, театр, газети... Минуло півстоліття. Нині в нашому суспільстві стрімко розвиваються інформаційні технології, зокрема Інтернет. Світ глобалізується. Чи замінить Інтернет телебачення, книжку, театр?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Літеру *г* слід писати в обох словах рядка
 А (г,г)ава, (г,г)роно
 Б а(г,г)рус, (г,г)едзь
 В (г,г)удзик, тан(г,г)енс
 Г (г,г)валт, (г,г)азета
- Помилку допущено в написанні слова
 А пів-огірка
 Б переді мною
 В спитала б
 Г по-київськи
- Антоніми подано в рядку
 А незграбний – веселий
 Б ефектний – ефективний
 В кволий – бадьорий
 Г поет – прозаїк
- Неправильно утворено ім'я по батькові
 А Іллівна
 Б Кузьмович
 В Ігорович
 Г Анатоліївна
- Помилково вжито слово в реченні
 А Січень і лютий тримають у крижаних руках землю.
 Б У кінці літа вам треба отримати підручники.
 В Франко отримав освіту у Львівському університеті.
 Г З математики отримати дванадцять дуже складно.
- Складним є речення
 А Йде весна запашна, квітами-перлами закосичена.
 Б Не кинувши у глиб надійний якір, пливу й пливу повз береги краси.
 В Прийшли лемки у крисанях і принесли місяць круглий.
 Г Так хочеться пожити хоч годинку, коли моя розів'ється біда.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Андрій уже звіддала побачив будинок *не схожий* на інші, будований, видно, якимсь архітектором *італійським*. (2) Змуровано його було з гарної тонкої цегли на два поверхи. (3) Вікна нижнього поверху були з високими гранітними заломами; горішній поверх складався з *невеликих* арок, що

утворювали галерею; поміж них виднілися залізни *грати* з гербами. (4) Надвірні широкі сходи з мальною цегли виходили просто на майдан.

7. Орфографічну помилку допущено в слові
А не схожий
Б італійським
В невеликих
Г грати
8. Вставним словом ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г четверте
9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б другому
В третьому
Г четвертому
10. За типом мовлення текст є
А розповіддю
Б роздумом
В описом
Г посиданням кількох типів

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише Один ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Прочитайте речення.

Це було тої доби, коли розпанахана Україна мусила в (1)(М/м)осковського царя оборони шукати, коли він, уже по (2)(П/п)ереяславській (3)(Р/р)аді, послав свої потуги в Литву. Це було тої доби, коли знеможена від гніву Польща, закупивши (4)(Т/т)атарські заgonи, кинулась разом з невірою на омиті (5)(С/с)лов'янською кров'ю країни, аби сплюндрувати їх упень...

Велику літеру треба писати після цифри

- А 1
Б 2
В 3
Г 4
Д 5

12. Помилки допущено у фрагменті з прейскуранта
- А • помідор ґрунтовий (Херсон) – 5 грн 50 коп.
• болгарський перець – 6 грн 20 коп.
• виноград кишмиш – 14 грн
- Б печиво «Шахматне» – 4, 10
вафлі «Артек» – 4, 25
житні пряники – 8, 40
- В вода «моршинська» – 6 грн 30 коп.
газований напій «Лимонад» – 5 грн 80 коп.
сік «садочок» – 8 грн 90 коп.
- Г – торт «Київський» – 42, 99
– тістечка «Заварні» – 17, 99
– яблучний пиріг «Мрія» – 12, 99

- Д язик відварний — 14 грн 20 коп.
котлети парові — 6 грн 10 коп.
соте з баклажанів — 12 грн 60 коп.

13. Спрощення в групах приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка

- А захис..ник, хворос..ляк, совіс..ливий
Б хрес..ний, капос..ний, шіс..надцять
В волейболіс..ці, улес..ливо, мес..ник
Г безвартіс..ний, безжаліс..но, заїз..ний
Д якіс..ний, контраст..ний, чес..ний

14. Потребує редагування словосполучення

- А якнайчистіша білізна
Б чи не найсмачніший суп
В більш працювигітний хлопець
Г дорожча за золото книга
Д найдовша в Європі річка

15. Суфікс **-ов-** має прикметник

- А груш..ий
Б матч..ий
В замш..ий
Г площ..ий
Д кварц..ий

16. Правильно утворено форму наказового способу дієслова

- А понесемо
Б робімо
В пішли
Г ходімте
Д закресль

17. Редагування потребує словосполучення

- А свіжий нехворощ
Б гамірна авеню
В прозорий тюль
Г кумедний шимпанзе
Д пінистий шампунь

18. Перед однорідними членами речення треба поставити двокрапку, а після них — тире в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Здавна важливе місце відводили орнаментам тканини прикрашали елементами стилізованих квітів листя плодів рослин.
Б На бетонній мокрій стіні читаю знаки часу якісь написи дати імена сліди вибухів усе в зелену нальоті часу у струменях води.
В Червоні мов краплі крові рубіни волошкові сапфіри жовтогарячі бурштини зелені як трава по весні смарагди усіх їх звать кам'яними квітами.
Г Усе правобережжя Дінця в цьому районі пронизано печерними залами коридорами з виходами в лісі на схилах дальніх гір на лівому березі річки.
Д Стоїть лагідна пора бабиного літа останні сонячні дні такі ласкаві оповиті сріблястим мерехтливим мрійним смутком прощальним ячанням журавлів.

19. Складнопідрядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Не дми в попіл...* вибрати

- А сидючи біля каміну.
Б та не ходи по ньому.
В а охайно змети його.
Г бо очі запорошиш.
Д від щойно згаслого багаття.

20. Після речення *Вийшло сонце...* треба поставити тире, якщо серед варіантів його продовження вибрати

- А коли ми підїжджали до моря.
- Б усе навколо золотом засяяло.
- В якого ми так давно-давно чекали.
- Г нарешті закінчився останній урок.
- Д що довго ховалося за чорними хмарами.

21. У фразеологізмах ... *вкусил*, як ... *в окропі* замість крапок має бути слово

- А оса
- Б бджола
- В муха
- Г собака
- Д кішка

22. Прикметник *воєний* (*воєнна*) узгоджується з іменником

- А квиток
- Б округ
- В частина
- Г поїзд
- Д загроза

23. Підкреслена буква позначає той самий звук в усіх словах рядка

- А жасмин, антураж, вожак, жінка
- Б броя, цюанс, раць, проміцник
- В мята, мулат, Максим, межа
- Г більшість, бюро, б'ється, бязь
- Д зірка, доріжці, Зінків, зріст

Завдання 24–28 передбачають установаження відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Вид лексики

- 1 неологізм
- 2 діалектизм
- 3 професіоналізм
- 4 застаріле слово

Приклад

- А філфаківці
- Б уста
- В бараболя
- Г базар
- Д піднеб'я

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Односкладне речення

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 узагальнено-особове
- 4 безособове

Приклад

- А Семеро одного не ждуть.
- Б Без витоку нема ріки.
- В Гладжу соболіну шерсть ячменів.
- Г Посадили над козаком явір та калину.
- Д Решетом воду не носять.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Вид складного речення

- 1 складносурядне
- 2 складнопідрядне

Приклад

- А Старенька груша дихає на пальці, їй, певно, сняться повні жмені груш.
- Б І серце хоче зупинити мить, а час летить — на нас він не зважає.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

3 безсполучникове

4 з різними видами зв'язку

В Оксамитова, чарівна, ніжна осінь тихо силпе листя по землі, заплітає у тумани коси, проводжа у вирій журавлів.

Г Як ішла я колись від села, оглядалася на кинуте поле, зачепилася хмаринка мала за вершечок стрункої тополі.

Д Я бреду далі серед високих кущів, серед гілляк, напоєних дощем, і вони зрошують мене все знову і знову.

27. Установіть відповідність.

Розділовий знак

Приклад (на місці крапок)

1 кома

А Леонтій Тарасович навчався в Баварії, його ранній період творчості пов'язаний з Литвою, пізніший ... з Україною.

2 тире

Б Чоловік тричі дивним буває ... коли родиться, жениться і вмирає.

3 двокрапка

В Господар бамбуковим пензликом збив у густу піну заварений порошок зелененький чай ... і простягнув кожному чашку напою.

4 знак оклику

Г Звуки води, що починала кипіти ... нагадували шурхотіння травневого дощу по молодому листю.

Д Ха-ха... Та тьотя ніколи не одержить такої телеграми!

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Коли берег упав, (1)*оголивши* бронзову спину нерухокої води, Шептало не (2)*стримався* і побіг, грузнучи в піску та задихаючись від не (3)*знаної* досі, нестерпної, та все ж солодкої спраги, яку (4)*вільно* було вгамувати живою, а не іржавою водою.

А особове дієслово

Б дієприслівник (форма дієслова)

В дієприкметник (форма дієслова)

Г прикметник

Д прислівник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Я кіт, що ходить сам по собі

(1–10) Поезія може народжуватися як словесний джаз, зіграний інструментами сюрреалізму... Україна таку поезію-музику має. Її творить Емма Андіївська, українська письменниця, художниця, котра у дванадцятирічному віці виїхала разом із матір'ю з України на далекий і невідомий Захід. У її житті був Донецьк, де вона народилася, Вишгород, Київ, Берлін, Мюнхен, Нью-Йорк, знову Мюнхен. Плоди її життя — це 36 книжок поезії та прози, понад 9000 картин. Розмова з Андіївською — ніби пишний оберемок сонетів, які вона так любить. Декламування віршів різних епох, розповідь про будні українського письменника в еміграції, відкрите визнання своєї жіночої «юродивості» й пряма віра в природжену геніальність кожного. Емма Андіївська об'єднує все у своєму самотужки осмисленому «круглому часі», де минуле, майбутнє й сучасне існує синхронно.

(11–16) **Нове завжди сприймалося спочатку насторожено, неохоче.** Перед моїм вікном на моріжку водилося дуже багато шпаків. І раптом на цей моріжок з якогось відкритого вікна влетіла канарка, і всі шпакі, вражені її яскравістю, ходили навколо неї. Мені з вікна чулося їхнє невислоблене формулювання: такого не може бути, а якщо воно є, то це загроза нашому існуванню. Той, хто творить, озираючись на це неприйняття натовпом, ніколи не створить чогось нового. Він мусить бути адекватним лише самому собі.

(17–27) **Неправда, коли кажуть, що людина не має права вибору — вона його має повсякчас.** Ця проблема завжди стоїть перед митцем, хоч би в якому світі він жив. Скажімо, я жила і в дуже великих достатках — мене до десятилітнього віку виховували, як Будду в палаці. Жила і в холоді, і в голоді, і тепер, аби багато встигнути, мушу вставати о п'ятій годині ранку й працювати. Але за все це я вдячна долі. Колись Хемінгуей сказав, що щасливий той письменник, який пережив бодай одну війну. Це, безперечно, має той сенс, що письменник мусить побувати в межових ситуаціях — тоді він може пізнати, яким він є насправді. Одна справа — декларувати, інша — бути. Зрештою, Тичина — геніальний поет, а як його заламали! Не кожен може бути Стусом. У випадку Стуса збіглася відважна людина й справжній поет — це не завжди йде в парі. Наше щастя, що маємо такий приклад. А щодо вибору... Я вважаю, що сутність людини формується залежно від її вибору. **Неправда, коли кажуть, що людина не має права вибору — вона його має повсякчас.**

(28–32) **Саме жінка несе на собі все буття.** Дуже часто вона перстає писати, коли виходить заміж. І коли жінка починає протестувати, то розвалюються всі суспільства. Чому було так мало великих жінок? Бо вони виховували людство. Чоловік нікого не міг виховати, окрім самого себе. Часом з-поміж жінок трапляються виродки, до яких і я належу. Вони повстають проти такого порядку. Але, безперечно, що коли нормальна жінка народжує дитину, то це більше, ніж 200 поезій.

(33–36) **Велика проблема в тому, що українці були запрограмовані забути свою історію.** Це ще діє. Чим більше молодь цікавитиметься, що було тоді чи тоді, а чому так, а не інакше, то краще. Будь-який народ був би гордий, що мав таку історію. Але українці не знають свого. У школі займаються переказуванням підручників. А треба ж зацікавити по-справжньому.

(37–41) **Я не маю ні телебачення, ні мобільки, ні Інтернету, ні радіо, але обізнана.** Усього можна досягти значно скромнішими методами, ніж передбачає людина. І найголовніше — дбайливе ставлення до слова. Восьмирічного француза, як собаченя, тренують: «Скажи, що таке виноградина». І він має встати й дати чітку, зв'язну, літературно грамотну дефініцію. А де ж не те, що та дефініція, а українська мова як така? Треба боротися за неї.

(42–46) **Мова — це поле, тло духу.** За неї треба нести відповідальність. Хто хоче бути українським поетом, прозаїком, мусить дуже уважно ставитися до української мови. Коли він її не знає й думає, що його говірку має вчити вся Україна, то дуже помиляється. Якщо Павло Тичина щось вигукував, він мав на це право, бо знав досконало мову. А не ті, хто її не знає. Тим паче коли Україна бореться, щоб вижити у світі, коли її затонуть щосекунди.

(47–52) **Я не «ню-йоркська група».** Що це за химери? Я що, підписувала якусь декларацію? Моя перша книжка з'явилася 1951 року, тоді ще не було жодної групи. Коли приїхала до Нью-Йорка, то мала вже готову збірку, що вийшла 1957 року. Вони ще були дуже юними, а я вже сформувалася як особистість. Назву «ню-йоркська група» запропонував літературний критик Іван Кошелівець. Однак мене він не мав на увазі під цією групою. А ті поети хотіли, щоб уся Україна вчилася їхньої неправильної мови. Я ніколи в жодній групі не була. Я кіт, що ходить сам по собі (*За матеріалами преси*).

29. За стилевими ознаками текст

- А художній В розмовний
Б науковий Г публіцистичний

30. Виділені речення на початку абзаців є

- А запитаннями журналіста В аргументами
Б тезами Г контраргументами

31. Запозичене слово *дефініція* (рядок 40) має український відповідник

- А відповідь
Б визначення
В розуміння
Г міркування

32. Непряму мову використано в рядках

- А 18–19
Б 21–22
В 23–24
Г 28–29

33. Засобом міжфразового зв'язку останніх двох речень тексту є
- А синонім
 - Б вставне слово
 - В лексичний повтор
 - Г часові форми дієслів-присудків
34. Автори статті дають характеристику Еммі Андієвській *...відкрите визнання своєї жіночої «юродивості»* (рядок 8), спираючись на таку позицію письменниці
- А ...щасливий той письменник, який пережив бодай одну війну (рядок 21).
 - Б Часом з-поміж жінок трапляються виродки, до яких і я належу (рядки 30–31).
 - В ...поети хотіли, щоб уся Україна вчилася їхньої неправильної мови (рядки 51–52).
 - Г Я кіт, що ходить сам по собі (рядок 52).
35. Під виділенням у тексті займенником *вони* (рядок 49) слід розуміти
- А читачів 50–60-х років ХХ століття
 - Б закордонних критиків у діаспорі
 - В сучасних українських літературознавців
 - Г представників «ню-йоркської групи»
36. У тексті немає мікротеми
- А проблема вибору людини
 - Б сприйняття нового, нетипового
 - В незнання українцями своєї історії
 - Г відкидання досягнень техніки

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Микола Вінграновський

Боюсь поворухнутись... тишина...
 Я ще не знав такої легкості й свободи:
 Чи то весни колиска запашна
 Мене гойднула в чисті небозводи,

Чи, може, хто з благословенним словом
 До мене в душу стиха нахилився...
 Не знаю, хто... не бачу... озовись!
 У мене все на відповідь готово!

Нема нікого... тиха тишина...
 Гойдається колиска запашна,
 Течуть небес зелені й сині води...

Думки невиказані стали за порогом,
 Рости, моя розбуджена тривого!
 Я ще не знав такої легкості й свободи.

37. За жанром це твір
 А ліричний вірш
 Б послання
 В сонет
 Г елегія
38. Риторичне звертання вжито в строфі
 А першій
 Б другій
 В третій
 Г четвертій
39. Віршовий розмір поезії
 А ямб
 Б хорей
 В дактиль
 Г амфібрахій
40. Провідний мотив твору
 А нерозділене кохання
 Б захоплення почуттям піднесеності
 В людина як неповторна особистість
 Г сумніви щодо власного життєвого вибору

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
 Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Рядки

*Маяло житечко, маяло,
 Як у полі стояло,
 А тепер не буде маяти,
 А буде в стодолі лежати*

узятю з

- А веснянки
 Б колядки
 В щедрівки
 Г жниварської пісні
 Д купальської пісні
42. Святославове *золоте слово*, з *сльозами змішане* починається реченням
 А «Браття і дружино! Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим бути».
 Б «Хочу-бо, — сказав, — сніса приломити кінець поля Половецького».
 В «Уже, княже, туга ум полонила; се-бо два соколи з отчого стола золотого пошукати града Тмутороканя».
 Г «О, мої синовці, Ігорю і Всеволоде! Рапо есте почали Половецькую землю мечами разити, а собі слави шукати».
 Д «О, вітре, вітрило! Чому, господине, так сильно вієш ти? Чому мечеш ти хановській стрілки на своїх легесеньких крильцях?..»
43. Провідний мотив пісні «Всякому місту — звичай і права...» Григорія Сковороди
 А пенрозора судова система
 Б мариотратство молоді
 В праця за покликанням
 Г паразитизм здирників і пияків
 Д життя з чистим сумлінням

44. Події в п'єсі «Наталка Полтавка» Івана Котляревського розгортаються в такій послідовності:
- А освідчення возного — знайомство Миколи й Петра — відмова возного від одруження — умовляння виборним Терпилихи віддати Наталку за возного
 - Б освідчення возного — відмова возного від одруження — знайомство Миколи й Петра — умовляння виборним Терпилихи віддати Наталку за возного
 - В освідчення возного — умовляння виборним Терпилихи віддати Наталку за возного — знайомство Миколи й Петра — відмова возного від одруження
 - Г знайомство Миколи й Петра — освідчення возного — відмова возного від одруження — умовляння виборним Терпилихи віддати Наталку за возного
 - Д відмова возного від одруження — освідчення возного — знайомство Миколи й Петра — умовляння виборним Терпилихи віддати Наталку за возного
45. Слова *Спочивайте, сини мої, в глибокій оселі!.. Без васильків і без руті спочивайте, діти* («Гайдамаки») належать
- А Залізнякові
 - Б Яремі
 - В Гонті
 - Г Оксані
 - Д титарю
46. Образ дороги є наскрізним у творі
- А «Земля» Ольги Кобилянської
 - Б «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 - В «Кавказ» Тараса Шевченка
 - Г «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - Д «Наталка Полтавка» Івана Котляревського
47. Рада в романі Пантелеймона Куліша названа «чорною» через
- А зраду й підступництво Івана Брюховецького
 - Б здійснення волевиявлення простим народом
 - В назву місцевості, де відбувалася рада
 - Г втрату Якимом Сомком після виборів
 - Д сумні наслідки виборів гетьмана
48. Характеристикою *чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий сіпак* наділений літературний герой
- А Чіпка Варениченко
 - Б Карпо Кайдаш
 - В Степан Боруля
 - Г Кирило Тур
 - Д Максим Гудзь
49. Десятки нагород на міжнародних кінофестивалях здобув екранізований твір
- А «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - Б «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 - В «Лісова пісня» Лесі Українки
 - Г «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 - Д «Камінний хрест» Василя Стефаника
50. Розповідь від першої особи як композиційний прийом використано у творі
- А «Земля» Ольги Кобилянської
 - Б «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського
 - В «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 - Г «Камінний хрест» Василя Стефаника
 - Д «Intermezzo» Михайла Коцюбинського

51. Словами *Ой одкрив колос вій!* ліричний герой просить кохану впустити в себе весну у творі
 А «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини
 Б «Чого являєш мені у сні?...» Івана Франка
 В «О, панно Інно...» Павла Тичини
 Г «Арфами, арфами...» Павла Тичини
 Д «Блакитна Панна» Миколи Вороного
52. Протилежними за розумінням сімейних цінностей є діти літературних родин
 А Дідухів і Палійчуків
 Б Палійчуків і Федорчуків
 В Федорчуків і Сірків
 Г Сірків і Запорожців
 Д Запорожців і Половців
53. Автобіографічним є твір
 А «Шаланда в морі» Юрія Яловського
 Б «Мина Мазайло» Миколи Куліша
 В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 Г «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Д «Маруся Чурай» Ліни Костенко
54. *Від того кидавсь берега до того. Любив достаток і любив пісні* літературний герой
 А Лукаш
 Б Іван Палійчук
 В Карпо Ярквий
 Г Іван Іскра
 Д Гриць Бобренко
55. Підзаголовок *Із оповідань тюремної Шахерезади* має твір
 А «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика
 Б «Камінний хрест» Василя Стефаника
 В «Земля» Ольги Кобилянської
 Г «Момент» Володимира Винниченка
 Д «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
56. Ім'я Василя Симоненка пов'язане з
 А неокласиками
 Б «празькою поетичною школою»
 В «ню-йоркською групою»
 Г МУРОм
 Д шістдесятниками

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Уривок

Назва твору

- 1 *Чому ж стоїш без руху ти,
Коли весь світ співає?
Налагодь струни золоті:
Бенкет весна справляє.*
- 2 *А вона, як мрія сна, чарівна,
Сяє вродою святою,
Неземною чистотою,
Сміючись на пелюстках...*

- А «Блакитна Панна»
 Б «Арфами, арфами...»
 В «Чари ночі»
 Г «Чого являєш мені у сні?...»
 Д «Лісова пісня»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- 3 *В житті мене ти знаєш не знаєш,
Ідеш по вулиці — минаєш,
Вклонюся — навіть не зирнеш
І головою не кивнеші...*
- 4 *О, не журися за тіло!
Яслим вогнем засвітилось воно,
чистим, палочим, як добре вино,
вільними іскрами вгору злетіло.*

58. Установіть відповідність.

Жанр твору

- 1 поезма
2 комедія
3 повість
4 роман

Герой твору

- А дядько Тарас
Б Сава Федорчук
В Іван Дідух
Г Єгошуа
Д Максим Гудзь

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва твору

- 1 «Тигролови»
2 «Три зозулі з поклоном»
3 «Подвійне коло»
4 «Місто»

Художня деталь

- А *...в новенькому дешевому костюмі
(три вагони цегли розвантажив
з хлопцями-однокурсниками, то й кувив)...*
- Б *...і заревали переможиці, і дмухнув
з південного заходу майстро, і стояли
нерухомо башти степового неба.*
- В *...лизенький лоб, чорна кола
розкуйовдженого волосся й
приплюснутий ніс. Мені він завше
нагадує каторжника...*
- Г *Хлопець закохано гортав сторінки —
речовий доказ своєї талановитості
й запорукку майбутньої слави.*
- Д *Ліг голічерева... і так лежав. Згодом
витяг по малу ножа і поклав коло себе.
По хвилі намацав і переклав ножа зручніше.*

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

*Явище художньої
дійсності*

- 1 міданство
2 фанатизм
3 фашизм
4 тоталітаризм

Назва твору

- А «Мина Мазайло»
Б «Тигролови»
В «Камінний хрест»
Г «Я (Романтика)»
Д «Україна в огні»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Романтики стверджують: кохання є, і воно вічне. Проте є люди, які вважають, що кохання (або закоханість) триває недовго... Деякі кілька тижнів чи місяців, доки не завершиться букетно-цукерковий період. Виходить, оспіване в українській і світовій літературах прекрасне почуття не вічне?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаме­натори не перевірятимуть.

10 ВАРІАНТ

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Наголос падає на другий склад у слові
А віднести
Б випадок
В курятина
Г обруч
- Синоніми записано в рядку
А максимум, мінімум
Б компанія, кампанія
В критерій, мірило
Г бігун, біженець
- Прийменник **у** треба вжити на місці пропуску в словосполученні
А морозиво ... шоколаді
Б ... нашій гімназії
В ... озері Світьязь
Г потрапити ... полон
- Лексичне значення пояснює словник
А орфографічний
Б орфоепічний
В перекладний
Г тлумачний
- Помилково вжито слово в рядку
А розмістити картки по алфавіту
Б близько двохсот тисяч слів
В хвилюватися через негоду
Г діяти відповідно до інструкції
- Однорідними членами ускладнено речення
А Зернина – то життя у сповитку.
Б Хоч у вухо бгай – фразеологізм.
В Питай не старого, а бувалого.
Г І кожен фініш – це, по суті, старт.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1)Я, піднявшись молодим гайком, щоб обійти хутірць біля річки, котрий тулився під стрімкою скелею, збіг у яр, де ріс велетенський дуб. (2)Він, спокійний і мудрий, розкинув могутнє гілля на тлі молодого іскристого неба.

(3)Цей дуб бачив уже не одну істоту, хоч йому й випало в житті стояти на одному місці. (4)Він любив і не любив тих чудних двоногих істот, що стрибали біля нього чи дерлися на його гілля, він знав *про/те*, що ці істоти сильніші від нього, але міг примусити їх дивитися на себе знизу *до/зори*,

бо він мудрий, а вони — не завжди. (5)З/рештою, він не тішився зі своїх переваг: хто по/справжньому мудрий, той не тішиться; він просто знав те, чого не дано знати двоногим.

7. У переносному значенні вжито слово
А піднявшись (речення 1)
Б обійти (речення 1)
В збіг (речення 1)
Г бачив (речення 3)
8. Іменник *зайок* (речення 1) у цьому тексті можна замінити синонімом
А парк
Б сквер
В садок
Г лісок
9. Окремо в цьому тексті пишеться слово
А про/те
Б до/гори
В з/рештою
Г по/справжньому
10. У тексті в ролі іменника вжито прикметник
А молодим (речення 1)
Б мудрий (речення 2)
В сильніші (речення 4)
Г двоногим (речення 5)

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

11. Разом пишуться всі прислівники в рядку
А без/вісти, до/недавна, до/загину
Б без/упину, спокон/віків, з/гарячу
В до/останку, на/завжди, аби/куди
Г в/нічию, аби/як, нашвидку/руч
Д де/коли, врешті/решт, чи/мало
12. У правильній формі стоїть числівник
А шістьмастами п'ятдесятьма чотирма
Б шестиста п'ятдесяти чотирьох
В шестистам п'ятдесяти чотирьом
Г на шестисот п'ятдесяти чотирьох
Д шестисот п'ятдесят чотири
13. Лексичну помилку допущено в оголошенні
А Продам однокімнатну квартиру в комплексі «Дипломат-хол» (вул. Жилиняська, 59). 11/17-пов., 66,5 кв. м., сучасний якісний ремонт, меблі, вбудована кухня, уся побутова техніка, велика ванна кімната, оздоблена мозаїкою, круглодобова охорона. \$ 255 000.
Б **ОБМІН** у Києві
4-кімн. кв. з меблями. (100 кв. м), своремонт, дуб. столярка та двоповерховий будинок (300 кв. м), м. Фастів — обмін на квартиру, будинок чи зем. ділянку в центр. районах Києва.
В **ПРОДАЖ ГАРАЖІВ**
Амурська пл., \$ 9000. Гараж, цегла, кооп. «Салют», 17,5 кв. м, електрика, торг.
Г Агенція нерухомості «САН» допоможе Вам швидко і професійно купити/продати нерухомість. Індивідуальний підхід. Юридичний супровід. Дзвоніть уже зараз.
Д Продамо офіс закритого типу в центрі Києва на Хрещатику, заг. пл. 149,5 кв. м, сворем., сигналіз., відеоспостереж., кондиціон. та ін. Є можливість зробити мансардний поверх.

14. Від іменників утворить прикметники за допомогою суфікса **-ськ-**. Суфікс **-цьк-** треба писати в усіх прикметниках рядка
- А козак, моряк, Дамаск
 - Б Гадяч, Дрогобич, тюрк
 - В Кагарлик, баск, глядач
 - Г казах, Чукотка, Случ,
 - Д Кременчук, Вінниця, ткач
15. Тільки форму множини мають обидва іменники рядка
- А штани, кеглі
 - Б вечорниці, кущі
 - В ножниці, звички
 - Г Черкаси, двері
 - Д шахи, землі
16. Правильно утворено ступені порівняння прикметників у всіх словах рядка
- А більш здібний, самий кваліфікований, щонайміцніший
 - Б найменш важливий, якнаймудріший, найпорожніший
 - В якнайглибший, найбільш загадковіший, добріший
 - Г біліший за всіх, найменш упертий, найпоганіший
 - Д чи не найкомфортніший, веселіший за всіх, чорніший
17. На запитання *Котра година?* граматично правильною є відповідь
- А за десять восьма
 - Б без десяти восьма
 - В без десяти вісім
 - Г сім п'ятдесят
 - Д за десять вісім
18. Слово *навколо* вжито як прислівник на місці пропуску в реченні
- А ... трьохсотлітнього дуба висадили верби.
 - Б Саме ... парку почали зводити мікрорайон.
 - В Ліцеїсти здають крос, бігаючи ... стадіону.
 - Г А зараз усі станьте ... й візьміться за руки.
 - Д Багато чуток ходить ... відомих людей.
19. Сполучку слів *як дитина* треба відокремити комами, якщо вписати її на місці пропуску в реченні
- А ... довіряє своїм батькам, ось так і ти маєш мені вірити.
 - Б Світлано Іванівно, я до вас звертаюся не ... , а як учень.
 - В Почнемо перегляд кінострічки, ... ляже спати.
 - Г Ви тільки подивіться: ваш батько спить
 - Д Бачили б ви, ... робить перші кроки у своєму житті.
20. Після речення *У нашому дворі весело...* треба поставити двокрапку, якщо серед варіантів його продовження вибрати
- А у сусідському неймовірна тиша.
 - Б святкуємо мамині іменини.
 - В коли всі повертаються додому.
 - Г святково її піднесено вечорами.
 - Д хоч і чорна хмара на все небо.
21. У реченні *Вас зрадив друг (1) а це (2) на жаль (3) немало (4) бо для душі (5) то найстрашніші пуга* треба поставити на місці цифри
- А 1
 - Б 2
 - В 3
 - Г 4
 - Д 5

22. Якщо на місці пропуску вписати слово *ночі*, то ускладненим звертанням стане речення

- А Засіяли карі очі — зорі серед ...
 Б Чорні від страждання мої ... — білі від скорботи мої дні.
 В Чарівник аж ніяк не хотів, щоб зникли зоряні ...
 Г О ... степу, ваша чорна тиша страшну історію повідала мені.
 Д Цвіт азалій і зоряні ... розтривожили душу мені.

23. Буква *я* (*ю, є*) позначає два звуки в кожному слові рядка

- А пояснити, юридичний, бюро
 Б єдиств, люлька, ялтинський
 В якість, Нью-Йорк, поєднати
 Г Євтушенко, поляк, Юрійович
 Д шів'яблука, нянька, роз'юшений

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Іншомовне слово

- 1 анульований
 2 периферійний
 3 пріоритетний
 4 паритетний

Український відповідник

- А рівноправний
 Б віддалений
 В першорядний
 Г беззмістовний
 Д скасований

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Вид простого речення

- 1 односкладне
 2 неоповижене
 3 ускладнене
 4 неповне

Приклад

- А Шилом моря не нагрієш.
 Б Як свята, чекав я приїзду матері.
 В Ти не зважай на листопад холодний!
 Г Сьогодні Хрещатик в буянні каштанів.
 Д Усі вони не з похливого десятка.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Видокремлений член речення

- 1 обставина
 2 додаток
 3 означення
 4 прикладка
 (різновид означення)

Приклад

- А Схилились трави, приспані дощами.
 Б Мені наснився жовтень — золота пора.
 В Долі-ворожки, тасуючи дні, до покущів горились.
 Г Моя любов у вечорових зорях, у пелюстках троянди на вікні.
 Д Чорнобривці, на відміну від багатьох інших квітів, не бояться легкого морозу.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Вид підрядного речення

- 1 означальне
 2 з'ясувальне
 3 обставинне наслідку
 4 обставинне допустове

Приклад

- А Хотів би я знати, про що той струмочок у мріях своїх гомонить між травою.
 Б Ліс, де був розташований командний пункт, одним краєм підходив до села.
 В Ячмені почали половіти, немов сивина старості злегка торкнула буйну рослинність землі.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- Г Довго співали дівчата, незважаючи на те що другого дня треба було рано вставати.
- Д На дні ущелини росла осока та очерет, так що ніяк не можна було туди прокласти шлях.

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) *Утративши* кордон, державність, народ завжди має (2) *можливість* їх (3) *відповісти*, а мови не відновить ніколи: вона (4) *втрапить*ся навіки-віків.

- А особове дієслово
 Б дієприслівник (форма дієслова)
 В інфінітив (форма дієслова)
 Г прислівник
 Д іменник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильно, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Найстаріша православна обитель Лівобережжя

(1–7) У своїй середній течії річка Донець вишукано мальовнича. На тлі смарагдових лук її русло робить тут численні круті повороти, наче намальовані примхливою рукою художника. Нижче від старовинного міста Ізюм правий берег річки починає поступово підніматися. Спочатку це пологі округлі пагорби, укріті лісом, а ще нижче — гори, хоча й невисокі, але дуже стрімкі. Називаються гори Святими і мають одну унікальну особливість — вони майже всуціль із білосніжної крейди. Там, де гори найвищі, найстрімкіші й найкрасивіші, знаходиться Святогорський монастир, присвячений Успінню Пресвятої Богородиці.

(8–13) Давно вже помічено, що монастирі завжди будували в таких місцях, де є «щось таке особливе», навіть ірреальне. Це спостереження дуже підходить і до Святих гір. До яких би глибших шарів — палеоліту, мезоліту, епохи бронзи — не сягали археологічні розкопки, тут завжди знаходили сліди людини, подібно, як на пагорбах Трої, Риму чи Києва. Численні сліди на берегах Дніця залишили скіфи, алани, гуни, хозари; мешканці тутешніх сіл і сьогодні виконують на городах наконечники стріл або черепки з химерними візерунками.

(14–21) Давня історія Святогорської обителі загубилася в «темряві середніх віків» й обросла переказами, легендами й науковими гіпотезами. Деякі ентузіасти вважають, що монастир засновано у VIII столітті візантійськими ченцями, які, утікаючи від переслідувань єретиків-іконоборців, заклали монастирі у віддалених пустелях і лісах. Інші науковці твердять, що першу пустинь на Дніці в XIII столітті утворили ченці Києво-Печерської лаври — біженці від монголо-татарської навали. Першу вірогідну довідку про Святі гори наводить австрійський посол Сигізмунд Герберштейн (1526). Він, зокрема, пише, що на горах уздовж Дніця встановлено тисячі кам'яних баб — «скіфських Венер» (шкаво, де всі вони тепер?).

(22–28) Монастир уперше згадується в офіційних документах за 1624 рік. Це не дуже давній час, однак варто нагадати, що обитель розміщено в майже безлюдному тоді степу, у Дикому полі, яке часто контролювало Кримське ханство. Перші ченці жили в нетрях крейдяних Святих гір, у печерах, де була споруджена підземна церква Святого Миколая, трапезна, господарчі приміщення. Тут же знаходився печерний некрополь. Ченці монастиря були не першими мешканцями Святогорських печер. Археологічні знахідки вказують на те, що печерний комплекс існував ще в кам'яно-ювілі й не був порожнім — у ньому жили тогочасні мисливці й рибалки.

(29–34) Узагалі, складається враження, що все правобережжя Дніця в цьому районі пронизано печерними ходами, підземними залами, виходами на поверхню в найнесподіваніших місцях — у лісі, на схилах дальніх гір, на лівому березі річки. Загальна довжина відомих печер дорівнює приблизно 800 м, тоді як у Києво-Печерській лаврі — 500 м. Але скільки ходів і галерей Святих гір

завалено й забуто; скільки там було тасмних приміщень і комунікацій, про які не знали навіть прос-ті ченці?!

(35–42) Святогорська обитель колиш була монастирем-фортецею, що століттями захищала від степняків такі старовинні міста, як Путивль, Изюм, Белгород та ін. Про це свідчать знайдені залишки батарей та гармат. Серед ченців було тоді чимало пушкарів чи вояків, які тримали у своїх келіях не тільки хрести, а й шаблюки. У монастирі переховувалися втікачі з татарського полуно. Пізніше, у XVIII столітті, обитель стала одним із найбільших землевласників краю — мала дві тисячі кріпаків і тридцять десятин землі. Катерина II, однак, і тут постаралася: вона конфіскувала всі монастирські мастиності й подарувала їх — «гайок сей, райський куток» — своєму другові, князю Потьомкіну.

(43–50) У XIX столітті Успенський монастир почали активно реставрувати й розбудовувати. Тут було збудовано величній Успенський собор (у псевдовізантійському стилі, який полюбляли останні імператори). Трохи раніше завершено славетні Кирило-Мефодіївські сходи паломників; 511 сходинок вели з нижньої території до чудотворної Миколаївської церкви на верхівці крейдяної скелі. Почалась епоха масового паломництва «на прощу» до Успенської обители. Тут побувало імператорське сімейство, Ілля Рєпін, Антон Чехов, Володимир Немирович-Данченко та багато інших відомих людей. А ще тут у XVIII столітті бував Григорій Сковорода, адже тодішній настоятель монастиря був його духовним наставником.

(51–55) XX століття пройшлося по Успенському монастирю і навіть по Святых горах залізним плугом. Нова влада намагалася знищити саму назву місця — перейменувати його на «Гори Артема». І «припечатала»: на одній із найвищих гір, над монастирем, вище від усіх бань і дзвіниць установлено велетенський пам'ятник подум'яному більшовикові, вилитий із бетону в конструктивістському стилі. Цей справжній монумент епохи на сьогодні вже класика.

(56–60) Монастир вистояв, але дуже постраждав: обвалено й засипано значну частину печер з усіма їхніми доісторичними скарбами; напівзруйновано старовинну підземну церкву Антонія та Феодосія; зник з монастирської дзвіниці годинник, «голос» якого знала вся Слобожанщина; а від літнього палацу князів Потьомкінних — чудової вілли в італійському стилі, що стояла на сусідньому пагорбі, — не залишилось і шматка мармуру («мир хатам — війна палацям!»).

(61–63) Та, попри все, Святі гори повністю зберегли свою привабливість. Незмінними залишилися неозорі красвиди, не залямовані індустріалізацією. Понад Дінцем тягнуться казкові луки, лєвади, ліси... (К. Гудзик; газета «День»).

29. За стилевими ознаками текст

- А художній
- Б науковий
- В публіцистичний
- Г офіційно-діловий

30. У тексті немає мікротеми

- А версії заснування Святогорського монастиря
- Б розповідь про печерний комплекс поблизу Дінця
- В розвиток Успенського монастиря в XIX столітті
- Г сучасна відбудова втрачених цінностей обители

31. Іронічно-глузливий відтінок у значенні має слово

- А шаблюки (рядок 38)
- Б постаралася (рядок 40)
- В «на прощу» (рядок 47)
- Г сімейство (рядок 48)

32. З метою передачі чужого мовлення в тексті взято в лапки слово

- А «щось таке особливе» (рядки 8–9)
- Б «темряві середніх віків» (рядок 14)
- В «гайок сей, райський куток» (рядок 41)
- Г «голос» (рядок 58)

33. Засобом міжфразового зв'язку перших двох речень тексту є
- А лексичний повтор
 - Б синонім
 - В сполучник
 - Г займенник
34. Кульмінаційними в розповіді є рядки
- А 35–42
 - Б 43–50
 - В 51–55
 - Г 56–60
35. Метафорою в тексті є вислів
- А провизано печерними ходами (рядки 29–30)
 - Б пройшлося... залізним плугом (рядки 51–52)
 - В вилитий... в конструктивістському стилі (рядки 54–55)
 - Г не залишилось і шматка мармуру (рядок 60)
36. Контрастними за змістом є абзаци з рядками
- А 1–7 і 8–13
 - Б 14–21 і 22–28
 - В 29–34 і 35–42
 - Г 43–50 і 51–55

Частина 2

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

ОРЕЛ ТА ЧЕРЕПАХА

На похилім до води дубі сидів Орел, а поблизу Черепаха своїй братії *проповідувала* таке:

— Пропадай воно, оте літання!.. Покійна наша прабаба, дай, Боже, їй Царство небесне, навіки згинула, як видно з переказів, за те, що почала вчитися цієї глибої науки в Орла. Сам сатана таке вигадав!..

— Слухай-но, дурепо! — обірвав її проповідь Орел. — Не тому *згинула* премудра твоя прабаба, що літала, а тому, що взялася за неналежну їй справу. Літання ніколи не гірше повзання.

С и л а. Маріославство і прагнення насолод багатьох *потягло* в протиприродний стан. Це тим шкідливіше для них буває, чим вищий стан. І зовсім не багатьох мати *зродила*, приміром, до філософії та янгольського життя.

37. Автором цього твору є
- А Іван Вишенський
 - Б Григорій Сковорода
 - В Марко Вовчок
 - Г Іван Франко
38. За жанром цей твір
- А казка
 - Б новела
 - В притча
 - Г байка

39. Іронічне забарвлення має слово
 А проповідувала
 Б загинула
 В потягло
 Г зродила
40. Мораллю є речення
 А Покійна наша прабаба, дай, Боже, тій Царство небесне, навіки згинула, як видно з переказів, за те, що почала вчитися цієї гиблої науки в Орла.
 Б Не тому *загинула* премудра твоя прабаба, що літала, а тому, що взялася за неналежну їй справу.
 В Літання ніколи не гірше повзання.
 Г Марнославство і прагнення насолоди багатьох *потягло* в протиприродний стан. Це тим шкідливіше для них буває, чим вищий стан.

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Марусі Чурай приписують авторство пісні
 А «Ой на горі та жінці жнуть»
 Б «Чи не той то хміль»
 В «Ой Морозе, Морозенку»
 Г «Ой у полі криниченька»
 Д «Засвіт встали козаченьки»
42. За родовою належністю «Слово про похід Ігорів» твір
 А ліричний
 Б епічний
 В ліро-епічний
 Г драматичний
43. У рядках
*Крива, горбатая, сухая,
 Запліснявіла, вся в шрамах;
 Сіда, ряба, беззуба, коса,
 Розхристана, простоволоса,
 І, як в намисті, вся в жовнах*

охарактеризовано персонаж «Енеїди» Івана Котляревського

- А Венеру
 Б Юнону
 В Сивіллу
 Г Амату
 Д Лавінію
44. Із запитанням *Чом ви нам платить за сонце не повинні?* звертається
 А ліричний герой до передової інтелігенції («І мертвим, і живим, і ненарожденим...»)
 Б конфедерати до гайдамаків («Гайдамаки»)
 В російський імператор до українців («Сон (У всякого своя доля...)»)
 Г російський колонізатор до горця («Кавказ»)
 Д москаль до кобзарів на шляху («Катерина»)

45. У рядках ...проповідував він слово правди Божої рибалкам і чабанам запорозьким; побував він на полі й на морі з низцями; видав не раз і не два смерть перед очима да й загартувався у воєнному ділі так, що як піднявся на ляхів Хмельницький, то мав з його велику користь і підмогу... ідеться про

- А Череваня
- Б Кирила Тура
- В Якіма Сомка
- Г полковника Шрама
- Д Петра Шраменка

46. До одного літературного жанру належать твори

- А «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого і «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
- Б «Мойсей» Івана Франка і «Земля» Ольги Кобилянської
- В «До Основ'яненка» Тараса Шевченка і «Гімн» Івана Франка
- Г «Лісова пісня» Лесі Українки і «Камінний хрест» Василя Стефаника
- Д «Момент» Володимира Винниченка й «Intermezzo» Михайла Коцюбинського

47. Закоханою парою є літературні герої

- А Христя й Чіпка («Хіба ревуть воли, як ясла повні?») Панаса Мирного та Івана Білика)
- Б Марися й Націєвський («Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого)
- В Анна й Михайло («Земля» Ольги Кобилянської)
- Г Іван і Палагна («Тині забутих предків» Михайла Коцюбинського)
- Д Мелашка й Карпо («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)

48. Прочитайте рядки.

*І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть — і настане
Ще й для мене весела весна.*

Віршовий розмір твору

- А ямб
- Б хорей
- В анапест
- Г дактиль
- Д амфібрахій

49. Засудження міщанства, національної упередженості й зверхності — головна ідея твору

- А «Подвійне коло» Юрія Яновського
- Б «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- В «Миша Мазайло» Миколи Куліша
- Г «Гигролови» Івана Багряного
- Д «Україна в огні» Олександра Довженка

50. До жанру романсу належить твір

- А «Ви знаєте, як липа шелестить...» Павла Тичини
- Б «Чари ночі» Олександра Олеса
- В «Лебеді материнства» Василя Симоненка
- Г «О, панно Інно...» Павла Тичини
- Д «Блакитна Панна» Миколи Вороного

51. Лозов'ягін відомий під літературним псевдонімом

- А Микола Хвильовий
- Б Остап Вишня
- В Іван Багряний
- Г Олександр Олесь
- Д Панас Мирний

52. Михайло, Софія й Марта — герої твору
 А «Україна в огні» Олександра Довженка
 Б «Місто» Валер'яна Підмогильного
 В «Зачарована Десна» Олександра Довженка
 Г «Маруся Чурай» Ліни Костенко
 Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
53. Новела «Я (Романтика)» Миколи Хвильового присвячена
 А любові всевишній
 Б Максимові Рильському
 В Павлові Тичині
 Г «Цвітові яблуні»
 Д кононівським полям
54. Репліка *Цю землю можна їсти! На! Уж! Я хочу дивитися на тебе, сину мій, як на символ свого буття отут!* належить
 А комісарові Герту
 Б Еріху фон Краузу
 В Мартину Борулі
 Г майорові Медвіну
 Д докторові Тагабату
55. До не заборонених у радянський час належить твір
 А «Любись Україну!» Володимира Сосюри
 Б «Україна в огні» Олександра Довженка
 В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
 Г «Тигролови» Івана Багряного
 Д «Подвійне коло» Юрія Яновського
56. Емігрантами є всі названі письменники, **ОКРІМ**
 А Володимира Винниченка
 Б Євгена Маланюка
 В Олександра Олеся
 Г Івана Багряного
 Д Василя Стуса

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВООЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Портрет

- 1 *Та що то за дівка була! Висока, прямиесенька, як стрілочка, чорнявенька, очіці, як тернові ягідки, бровоньки, як на шнурочку...*
- 2 *...в ясно-зеленій одежі з розпуцценими чорними, із зеленим поліском, косами, розправляє руки і проводить долонею по очах.*
- 3 *Золото — не дівка!.. Крім того, що красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна, — яке в неї добре серце, як вона поважає матір свою...*
- 4 *Маленька, кругленька, швидка й жвава, одягнена в зелене убрання, між високим зеленим житом, — вона здавалася русалкою...*

Героїня

- А Мавка («Лісова пісня»)
 Б Маруся («Маруся»)
 В Наталка («Наталка Полтавка»)
 Г Мелашка («Кайдашева сім'я»)
 Д Галя («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Уривок з твору

1 *Се бідні ниці, навіжені,
Що дурнями зчисляли їх,
Старці, хромі, сліпорожденні,
З яких був людський глум і сміх...*

2 *Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претеса на чужину
Шукати доброго добра.*

3 *Теплим весняним ранком Іван ішов у полонину.
Ліси ще дихали холодками, гірські води шуміли на скоках,
а плаї радісно підіймався угору поміж воринням.*

4 *Гостей у Івана повна хата, газди і газдині. Іван продав усе,
бо сини з жінкою наважилися до Канади, а старий мусив укіпці податися.*

Жанр твору

А повість
Б роман
В новела
Г поема
Д послання

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Уривок

1 *Та тільки тут веселий галас бою —
Рогоном бур і божевіллям хвиль.
Безмежся! Зачарований тобою,
Пливу в тебе! В твоїх п'яний синій хміль!*

2 *Поєзіє, сонце моє оранжеве!
Щомиті якийсь хлопчисько
Відкриває тебе для себе,
Щоб стати навіки соняшником.*

3 *Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розві'ється біда.
Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Скворода.*

4 *Все повторялось: і краса, й творчість.
Усе було: асфальти й спортивні.
Поєзія — це завжди неповторність,
Якийсь безсмертний дотик до душі.*

Назва твору

А «Балада про соняшник»
Б «О, земле втрачена, явися!..»
В «Страшні слова, коли вони мовчать...»
Г «Як добре те, що смерті не боюсь я...»
Д «Стилет чи стилос?»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Приклад

1 *Як добре те, що смерті не боюсь я
І не питаю, чи тяжкий мій хрест.*

2 *О, земле втрачена, явися
Бодай у зболеному сні...*

3 *Хтось ними плакав, мучився, болів,
із них почав і ними ж і завершив.*

4 *А тут — жаха набряклий вітром обрій:
Привабить, зрадить і віддасть води.*

Художній засіб

А риторичне питання
Б риторичне звертання
В алітерація
Г антоніми
Д символ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Одні кажуть, що друзі перевіряються в біді. Інші наполягають на тому, що справжній друг той, хто може порадити за твої успіхи. Чи є місце заздрощам у товариських стосунках?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Буква **я** позначає два звуки в обох словах рядка
 А пляжний, пояснення
 Б заячий, Поляченко
 В з'ясувати, маячок
 Г яскравий, духмяний
- Прийменник **у** треба вжити на місці пропуску в словосполученні
 А знайти ... книжці
 Б ... осінньому парку
 В найкраща ... світі
 Г очікувати ... саду
- Подвоєні літери треба писати в усіх словах рядка
 А шален...ий, вагон...ий, знан...я
 Б відповід...ю, чин...ий, узбіч...я
 В маз...ю, Поволж...я, старан...о
 Г дан...ий, Ган...уся, утворен...я
- У прямому значенні вжито виділене слово в реченні
 А Тополя гордовито стоїть під вітром, готова *зустріти* грозу.
 Б Світить білолиций на всю Україну, світить... а чи *бачить* мою спротиву.
 В Щоб *виграти* війну, окрім хоробрості, потрібне ще вміння воювати.
 Г Ах, скільки струн в душі дзвенить! Ах, скільки срібних мрій *літає!*
- Потребує редагування словосполучення
 А чекати на вас
 Б дякувати вас
 В пишатися ними
 Г працювати з ними
- Звертанням ускладнено речення
 А Там, на горах, ще розкошувало сонце.
 Б Тут, серед степової тиші, народжувалася казка.
 В Як тебе не любити, Києве мій!
 Г Степи, гори чи діброви — все я переходив.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Картині «Місячна ніч» Архіпа Куїнджі випала *не/щаслива*, а трагічна доля. (2) Вона, на жаль, не стала окрасою експозиції музеїв, бо вже під час створення була приречена на смерть. (3) Художник застосував цинкові фарби, до того ж у концентрації, яка мала призвести до цілковитого потемніння. (4) Не минуло й кількох років, як полотню почало *по/волі*, але безповоротно ... (5) Щоб хоч трохи продовжити життя картині працівники музею перенесли її в таку кімнату запасника, куди не проникло руйнівне для неї світло. (6) Хоч «Місячна ніч» і втратила свій первісний вигляд, *про/те* ї сьогодні полонить нас, ведучи в дивовижний світ *не/повторної* краси ночі.

14. Прочитайте речення.

Лесі Українці дуже хотілося не тільки побачитися з письменницею (1)(Б/б)уковини, а й показати їй (2)(И/и)аддніпрянську Україну, народ, якого вона ще не бачила й дуже мало знала. Сподівалася, що це збагатить Кобиллянську (3)(У/у)країнським духом, а колорит (4)(Ш/ш)ридніпров'я поглибить сприйняття (5)(Ш/ш)євченківського слова.

Малу літеру треба писати після цифр

- А 1, 2
- Б 2, 3
- В 3, 5
- Г 4, 5
- Д 2, 4

15. Усі прикметники утворюються від іменників за допомогою суфікса **-ев- (-ев-)** у рядку

- А куниця, замша, клей
- Б матч, кварц, ситець
- В спориш, кефаль, марш
- Г груша, емаль, комиш
- Д глянєць, стиль, вогонь

16. Правильно утворено форму наказового способу дієслова

- А прочитати — прочитаємо
- Б підходити — підійди
- В робити — робімо
- Г ходити — ходіте
- Д стелити — постели

17. Правильно узгоджено числівник з іменником

- А п'ятеро жінок
- Б чотири учителя
- В півтора метри
- Г дві треті стола
- Д сорок два дня

18. Граматично правильно утворено словосполучення

- А видати по одному комплекту
- Б проректор по науковій роботі
- В розмістити по алфавіту
- Г надіслати по пошті
- Д звернутися по питанню ремонту

19. Значення *досвідчена, бувала людина* має фразеологізм

- А синій птах
- Б вільний птах
- В стріляний птах
- Г птах високого польоту
- Д птах не нашого польоту

20. Після речення *Море одягалось в срібло...* треба поставити двокрапку, якщо серед варіантів його продовження вибрати

- А берег поволі чорнів.
- Б ми поверталися додому.
- В все навколо ставало казкою.
- Г сховався молоденький місяць.
- Д дельфіни вистрибували парами.

21. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Кружляє листя жовте...* вибрати

- А і вкриває золотом землю.
- Б і падає ніжно на трави похилі.
- В і шле привіт зимі холодній.
- Г і замирає все навколо.
- Д і витрає, і ніби плаче.

22. Правильно поставлено розділові знаки в реченні

- А Запорожці перескочили місток і Кирило розібрав дошки, покидав їх у провалля, сказавши, що зараз подивиться, чи годен Шраменко з ним битися чи ні.
- Б Запорожці перескочили місток, і Кирило розібрав дошки, покидав їх у провалля сказавши, що зараз подивиться, чи годен Шраменко з ним битися чи ні.
- В Запорожці перескочили місток, і Кирило розібрав дошки, покидав їх у провалля, сказавши, що зараз подивиться, чи годен Шраменко з ним битися чи ні.
- Г Запорожці перескочили місток, і Кирило розібрав дошки, покидав їх у провалля, сказавши, що зараз подивиться, чи годен Шраменко з ним битися, чи ні.
- Д Запорожці перескочили місток, і Кирило розібрав дошки, покидав їх у провалля, сказавши, що зараз подивиться чи годен Шраменко з ним битися, чи ні.

23. Підкреслена буква позначає той самий звук в усіх словах рядка

- А сік, гість, поросятко, зустріч
- Б стежіць, просьба, зілля, паморозь
- В типовий, випадок, зима, лице
- Г вишеньці, красуцчик, няцька, ціс
- Д безжальний, газ, золото, топаз

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Установіть відповідність.

Слово

Синонім

- 1 гребний А незграбний
- 2 вайлуватий Б дерев'яний
- 3 брунатний В коричневий
- 4 строкатий Г пістрявий
- Д чемний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Установіть відповідність.

Член речення

Приклад (виділене слово)

- 1 підмет А Чим чорніший пар, тим біліша паляниця.
- 2 присудок Б Виєчтися — ось моя мрія й сподівання батьків.
- 3 обставина В Птиці зелені в пізню пору спати злетілись на свіжий поруб.
- 4 означення Г Духмяних коштів аромат п'янкий дурманить і чарує одночасно.
- Д Як родить земля золоті урожаї, так пісня із серця мого вириває.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Установіть відповідність.

Відокремлений член речення

- 1 обставина
- 2 додаток
- 3 означення
- 4 прикладка (різновид означення)

Приклад

- А** Прощаючись із вранішнім дощем, веселка ніжно обіймає квіти.
- Б** У хліві, крім ластів'ячого гнізда під кроквою, нічого не було.
- В** Доброго, кажуть, дождити треба, а лихе — саме прийде.
- Г** Був сонячний день, сповнений негамовного шебетання.
- Д** Кажуть, Проліс, такий парубійко лісовий, ходить по лісу.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Частина речення

- 1 ... схилилася, бо ...
- 2 ... прочитаю, якщо ...
- 3 ... попрацюю, аби ...
- 4 ... ударив, так що ...

Вид підрядного речення

- А** обставинне наслідку
- Б** обставинне способу дії
- В** обставинне причини
- Г** обставинне умови
- Д** обставинне мети

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Над луками, **(1)** залитими **(2)** квітневою повинню, **(3)** холодує оранжевий вечір, **(4)** зануривши в мілкі прибережки далеке полум'я хмар.

- А** прикметник
- Б** дієприкметник (форма дієслова)
- В** дієприслівник (форма дієслова)
- Г** інфінітив (форма дієслова)
- Д** особове дієслово

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Загадкові вали

Змієві вали... Сьогодні ці стародавні земляні оборонні споруди, поширені в Придніпров'ї, привертають дедалі більшу увагу дослідників. Вони не дійшли до нас у своїй первозданній величі — від часу їх спорудження минуло майже дві з половиною тисячі літ. І все ж сліди їхні добре помітні. Місцями вони тягнуться безперервною лінією на десятки кілометрів, подекуди ж стають серед поля острівками. Поки що ніхто не виміряв їхньої довжини, але припускають, що загальна протяжність валів сягає трьох тисяч кілометрів.

Але чому так неблагозвучно назвали ці захисні споруди, що захищали людей, — Змієві? Імовірно, за схожістю зі... змієм. Бо якщо вийти на узвишшя й поглянути на вали зверху, то можна побачити, що вони в'юняються, вигинаються змійкою по степу.

Є ще одне припущення вчених. Кочівники, розгортаючись бойовим строєм, щоб битися з тими, хто перебував за валами, підносили вгору хоругви — прапори з намальованим змієм. Через те нападників називали зміями, а оборонні вали — Змієвими.

А третє припущення ґрунтується на давній українській легенді про те, що їх внарав величезним плугом велетенський казковий Змій.

Хто ж будував ці грандіозні споруди, а головне — як? Навіть сучасним найпотужнішим екскаваторам і бульдозерам потрібні роки, щоб насипати такі вали. Певне, існувало якесь об'єднання народів — міцне, сильне, з високою організаційною структурою, спроможне впоратися з таким завданням. Те, що зараз виглядає як залишки невиразних земляних насипів, колись було потужним і складним укріпленням — суцільні вали висотою 10–15 метрів і шириною основи до 20 метрів. Будівництво таких споруд вимагало величезної кількості людей та централізованого управління,

тобто було можливим лише за умови існування держави на цих територіях. Тому в історичній науці довгий час вважалося, що ці укріплення були побудовані за часів Київської Русі, хоча є багато аргументів на користь того, що вони були створені набагато раніше. Про це, зокрема, свідчить і те, що вже за руських часів виникнення Змієвих валів мало вигляд легенди. Деякі вчені стверджують, що вали збудовані в часи Київської Русі, зокрема наприкінці X — на початку XI століття, коли князь Володимир Святославич «зачиняв» південні кордони від нападів печенігів.

Але ж відомо, що значна частина валів споруджувалася раніше. Так звані Кіммерійські вали будували ще у VIII столітті до нашої ери. А такі ж споруди неподалік від Києва, у районі Забуяння, як показав радіовуглецевий метод дослідження, зводились у 150 році до нашої ери.

Виявилася ще одна цікава особливість. Змієві вали пролягали по тих межах, де колись проходили кордони між полянами, древлянами, сіверянами, в'ятчичами тощо. Карта дала змогу якоюсь мірою пояснити загадку. Але не повністю розгадати — це ще попереду...

Довго міркував над цим Аркадій Сильвестрович Бугай. Можливу розгадку підказують... назви навколишніх сіл: Димарка, Доманівка, Тайни, Залізне, Ковалівка. Стривайте, а чи не «замішане» тут... залізо? Справді, у Димарці, можливо, випалювали вугілля, у Доманівці (домна?) виплавляли чавун, у Залізному доводили його до кондиції, у Ковалівці виковували готові речі. А Тайни? Певне, там перебували «інженери» — керівники залізничного процесу, які зберігали в суворій таємниці секрети виготовлення металу, надто дорогого в ті часи.

Та повернемося до валів. Як же їх будували?

Розумно використовувалися під час будівництва валів особливості поверхні землі. Бралися до уваги природні узвишся, які потім відповідно формувалися. Унизу виковували рів. Якщо берег річки був достатньо крутим, його також «вирізували», вибираючи землю, щоб надати йому форми валу; річка ж слугувала ровом. Коли глибокий яр «вписувався» в лінію оборони, біля нього насипали вал. Щоб вал не можна було обійти з флангів, його кінці підводили до болота, річки чи озера. Вислікає подив такий підхід до будівництва, адже роботами керували люди, які, за нашим уявленням, не знали грамоти, але технологія будівництва валів була на високому рівні.

Більша частина Змієвих валів розорена, але їх дослідження триває й нині.

— Розгадати таємниці Змієвих валів — завдання великої ваги, — говорить сивочолий дослідник. — Певен, буде пролито світло на багато сторінок нашої предковичності (За М. Федоренком).

29. У тексті немає мікротеми

- А розміщення й довжина Змієвих валів
- Б етимологія географічних назв у районі валів
- В надання валам статусу заповідної зони
- Г спосіб будівництва загадкових валів

30. Відтінок урочистості, високого стилю має виділене слово в рядку

- А «земляні оборонні споруди»
- Б «частина валів споруджувалася раніше»
- В «багато сторінок нашої предковичності»
- Г «технологія будівництва валів»

31. НЕ подано в тексті версію походження назви села

- А Ковалівка
- Б Димарка
- В Доманівка
- Г Забуяння

32. У тексті заперечується така версія про час створення Змієвих валів

- А «наприкінці X — на початку XI століття»
- Б «вали будували ще у VIII столітті до нашої ери»
- В «майже дві з половиною тисячі літ»
- Г «вали... зводились у 150 році до нашої ери»

33. Засобом міжфразового зв'язку виділених у тексті речень є
 А синонім
 Б займенник
 В прислівник
 Г вставне слово
34. Комунікативне завдання тексту
 А розвиток пізнавального інтересу
 Б естетична насолода
 В спілкування
 Г детальний аналіз наукових досліджень
35. За типом мовлення цей текст є
 А описом з елементами роздуму
 Б розповіддю з елементами опису
 В розповіддю з елементами роздуму
 Г роздумом з елементами опису
36. За стильовими ознаками текст
 А публіцистичний
 Б науковий
 В розмовний
 Г художній

Частина 2

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Андрій Малишко

ЯБЛУКА

Я люблю, як буває осінню
 пахне яблуками у хаті.
 Он лежать вони, повні просині,
 повні сонця, немов на святі;

крутобоки і вітром точені,
 на весілля десь приурочені,
 повисають на гілці зрубане
 і самі бубонять, як бубони...

Звуться зорями і ранетами,
 повні пахоців, соком гожі,
 доспівали попід планетами,
 і планети — на них же схожі.

Милась росами десь під тучею,
 в землю падали в добрім літі,
 і ставала земля пахучою,
 ніби яблуко на орбіті...

37. У першій строфі римування
 А суміжне
 Б перехресне
 В кільцеве
 Г монорим
38. За жанром цей твір
 А елегія
 Б сонет
 В ліричний вірш
 Г балада
39. У другій строфі використано
 А епітет
 Б літоту
 В іронію
 Г антоніми
40. Провідний мотив твору
 А захоплення красою яблук
 Б значення багатого врожаю
 В оснівування осені
 Г плинність життя

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
 Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Рядки

*Проводжала мати сина у солдати,
 Молоду невістку в поле жито жати.
 Жала вона, жала, жала — не дожала
 І до слоду сонця тополею стала...*

взято з

- А календарно-обрядової пісні
 Б суспільно-побутової пісні
 В історичної пісні
 Г народної балади
 Д думи
42. Цитатою Епікура Подяка блаженній природі за те, що потрібне зробила неважким, а важке не-
 потрібним закінчується твір
 А «Повість минулих літ»
 Б «Слово про похід Ігорів»
 В «Всякому місту — звичай і права...»
 Г «Бджола та Шершень»
 Д «De libertate»
43. «Слову про похід Ігорів» властиві всі названі ознаки, **ОКРІМ**
 А розгортання подій у хронологічній послідовності
 Б багатства символів, епітетів, порівнянь і гіпербол
 В зображення подій другої половини XII століття
 Г свая композиційної особливості
 Д ритмічності рядків твору

44. У романі «Чорна рада» Пантелеймона Куліша речення *По весні 1663 року двоє подорожніх, верхи на добрих конях, зближались до Києва з Білгородського шляху* є частиною

- А експозиції
- Б зав'язки
- В розвитку дії
- Г кульмінації
- Д розв'язки

45. Словами

*От я так чисто сиротина,
Росту, як при шляху горох:
Без нені, без отця дитина,
Еней — отець, а неня — Бог*

характеризує себе

- А Турн
- Б Низ
- В Евріал
- Г Еол
- Д цар Латин

46. Тобілевич в українській літературі відомий як

- А Григорій Квітка-Основ'яненко
- Б Іван Нечуй-Левицький
- В Іван Карпенко-Карий
- Г Панас Мирний
- Д Марко Вовчок

47. Словами *...як дівчина, ба ні, хутчій, як панна, бо й руки білі, і сама тоненька, і якось так убрана не по-наськи... А чом же в тебе очі не зелені* охарактеризовано

- А Юнону
- Б Лесю Черевань
- В Катрю Гримач
- Г Мавку
- Д Марічку

48. Прочитайте уривок з твору.

*У нас же світа, як на те —
Одна Сибір неісходима,
А тюрм! а люду!.. Що й лічить!
Од молдованина до фіна
На всіх язиках все мовчить,
Бо благоденствує!*

Виділене слово є

- А епітетом
- Б метонімією
- В алегорією
- Г іронією
- Д літотою

49. Прочитайте уривок з вірша.

*В житті мене ти й знати не знаєш,
Ідеш по вулиці — минаєш,
Вклонося — навіть не зирнеш
І головою не кивнеш.*

Віршований розмір твору

- А ямб
- Б хорей
- В дактиль
- Г амфібрахії
- Д анапест

50. Заперечення боротьби з несправедливістю через злочин, пролиття крові — головна ідея твору

- А «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та Івана Білика
- В «Тині забутих предків» Михайла Коцюбинського
- Г «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого
- Д «Україна в огні» Олександра Довженка

51. «Україна в огні» Олександра Довженка за жанром

- А оповідання
- Б повість
- В кінновість
- Г роман
- Д роман у новелах

52. До одного літературного жанру належать твори

- А «Шаланда в морі» Юрія Яновського й «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника
- Б «За мить щастя» Олеся Гончара й «Тигролови» Івана Багряного
- В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового й «Зачарована Десна» Олександра Довженка
- Г «Місто» Валер'яна Підмогильного й «Моя автобіографія» Остапа Вишні
- Д «Маруся Чурай» Ліни Костенко й «Україна в огні» Олександра Довженка

53. *Долю своєї бритви... підніс до історії громадянської війни, зробив її символом виборюваної влади* герої твору

- А «Україна в огні» Олександра Довженка
- Б «За мить щастя» Олеся Гончара
- В «Тигролови» Івана Багряного
- Г «Місто» Валер'яна Підмогильного
- Д «Подвійне коло» Юрія Яновського

54. Лист як композиційний прийом використано у творі

- А «За мить щастя» Олеся Гончара
- Б «Зачарована Десна» Олександра Довженка
- В «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
- Г «Балада про соняшник» Івана Драча
- Д «Три зозулі з поклоном» Григора Тютюнника

55. Роль слова і митця в житті суспільства — провідний мотив твору

- А «Українське альфреско» Ліни Костенко
- Б «Як добре те, що смерті не боюсь я...» Василя Стуса
- В «Молось і вірю. Вітер грає...» Максима Рильського
- Г «Стилет чи стилос?» Євгена Маланюка
- Д «Лебеді материнства» Василя Симоненка

56. Євген Маланюк є представником

- А «п'ятірного грона»
- Б «ню-йоркської групи»
- В «празької постичної школи»
- Г ВАПЛІТЕ
- Д «Молодої музи»

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблицях відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Уривок із твору

- 1 *О, якби в дурні мені не пошитись,
Щоб без свободи не міг я лишитись.*
- 2 *Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?*
- 3 *Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти щраються,
В хату не пускають.*
- 4 *Де общее добро в упадку,
Забудь отця, забудь і матку,
Лети повинність ісправлять...*

Автор

- А Григорій Сковорода
Б Іван Котляревський
В Тарас Шевченко
Г Іван Франко
Д Микола Вороний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Місце подій у художньому творі

- 1 Ніжин
- 2 Петербург
- 3 Гуцульщина
- 4 Буковина

Назва твору

- А «Земля»
Б «Максим Гримач»
В «Чорна рада»
Г «Тіні забутих предків»
Д «Сон (У всякого своя доля...)»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Уривок

- 1 *І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала.*
- 2 *Панські Петро для чинів тре кутки,
Федір-купець обдурити прудкий...*
- 3 *Любить Україну, як сонце, любить,
Як вітер, і трави, і води.*
- 4 *Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся до життя...*

Художній засіб

- А персоніфікація
Б порівняння
В антоніми
Г інверсія
Д символ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Мистецька діяльність

- 1 прозаїк
- 2 поет
- 3 драматург
- 4 кінорежисер

Представник

- А Андрій Малишко
Б Олесь Гончар
В Іван Карпенко-Карий
Г Євген Сверстюк
Д Сергій Параджанов

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Часто успішними стають люди, які вміють проходити між краплинками дощу, підлаштовувати-ся під різні ситуації, а іноді й іти на компроміс і з власним сумлінням і навіть переступати межу моральності. Чи можна заради успіху (хай лише раз) кривити душою?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному для неї місці. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Частина 1

УКРАЇНСЬКА МОВА

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**.
Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

- Наголос падає на другий склад у слові
 А чарівний
 Б віднести
 В черговий
 Г завдання
- Усі слова треба писати з префіксом **е-** у рядку
 А ..питати, ..чистити, ..казати
 Б ..формувати, ..тиснути, ..шити
 В ..хилити, ..писати, ..кинути
 Г ..киснути, ..паяти, ..цідити
- Прийменник **в** треба писати на місці пропуску в реченні
 А Двори стоять ... хуртовині айстр. Яка рожева й синя хуртовина!
 Б Я покличу тебе в край далекий, ... той край, де клекочуть телеки.
 В Квітнуть вишні ... моєму саду, пахнуть солодко, ніжно, тремтливо.
 Г ... моєї душі нема жалю, в ній не оселилися печалі, бо найдужче я життя люблю.
- Безособову форму дієслова вжито в словосполученні
 А швидко прочитати
 Б читаймо уважно
 В прочитавши вголос
 Г книжку прочитано
- Фразеологізмом є сполука слів
 А ганяти зайців
 Б шукати гриби
 В ловити гав
 Г вполювати лиса
- Прикладку вжито в реченні
 А Жовті тюльпани – квіти розлуки.
 Б І ось стоїть уже красуня – світла гребля.
 В «Соняшні кларнети» – збірка П. Тичини.
 Г Дурний язик – голові не приятель.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10

(1) Уявіть, що почуває людина, коли *зранку*, зустрівши сусіда, не почує звичного «Доброго ранку!» у відповідь на власне привітання. (2) Мовчання закономірно посіє сумнів: щось трапилось. (3) Звідки йде *неприємність*? (4) І на душі стане *незатишно*, повіє прохолодою й сонячної днини. (5) Так може себе поводити лише *невихована* за правилами ... людина. (6) І навіть мимохіть кинуте опісля випадковим знайомим «Драсте!» або «Добридень!» уже не зігріє вашого серця.

- Слово *мимохіть* (речення 6) має значення
 А проходячи повз В уже улесливо
 Б поза бажанням Г явно підкреслено

15. До одного роду належать обидва іменники рядка
- А какаду, ООН
 - Б авеню, путь
 - В обитель, Єтипет
 - Г Димерка, нежить
 - Д гюль, Токіо
16. Прислівник *найбільш* слід уписати на місці пропуску в реченні
- А У команді наших супротивників ... міцніші хлопці.
 - Б Для реклами вибирали ... чепурнесеньких малят.
 - В Образ Меланкі з «Кайдашевої сім'ї» ... ліричний.
 - Г Журі має вибрати ... цікавіший фільм фестивалю.
 - Д ... темнуватий плащ набагато практичніший.
17. Усі слова є числівниками в рядку
- А чотири, четвірко, четвертак
 - Б п'ять, п'ятий, п'ятірка
 - В кільканадцять, багато, сто
 - Г сотий, одна сота, сотник
 - Д десятеро, десятий, десятка
18. Дієслово минулого часу вжито в значенні майбутнього в реченні
- А Сонце *пекло* так, що й увочі степ нашів.
 - Б Не скаже зелен явір, що *сталося* на долині.
 - В Митцю не треба нагород, його судьба *нагородила*.
 - Г Обвинай їх, дою: раз тільки ступиш, і *пропала* воля!
 - Д Босфор аж *затряся*, бо зроду не чув козацького плачу.
19. Вписування на місці крапок дієприслівникового звороту *переглянувши журнал* призведе до граматичної помилки в реченні
- А Батько ... пішов до майстерні.
 - Б Згодом ... здійнявся вітер.
 - В ... напишу сестрі SMS.
 - Г Тату, ... приділиш мені п'ять хвилини?
 - Д Підемо на пляж ...
20. Поширення є речення
- А Грего і майстрó — вітри.
 - Б Дуб з калиною перешіптуються.
 - В «Подвійне коло» — новела.
 - Г Інститут переобладнано.
 - Д Усі ми не без царя в голові.
21. Правильно поставлено розділові знаки в реченні
- А Заквітчана стежка до рідного дому веде у минулі, у добрі часи, коли тобі зовсім, ще зовсім малому, здавалися, морем краплини роси.
 - Б У моїй душі нема жалю, в ній не оселилися печалі, осіння злива за вікном шумить, немов, про щось зі мною розмовляє.
 - В Шеноче дощ; зриває листя вітер — серпанком на поля лягли тумани, розвіяли красу по світу квіти, пливуть у небі хмари караваном.
 - Г Стара черемха заздро поглядала на першу вишню, визрілу несміло, а літо мов на крилах колихало надій людських гармонію стосилу.
 - Д Під Золотими воротами лишні лапаті танцюють з каштанами, над Золотими воротами ко-
титься сонце, мов диня бантанами.

22. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Троянди скидають пелюстки...* вибрати

- А і піби сирогіють у вересневому садку.
- Б навіваючи думу про холодну зиму.
- В проте холодній осені ще не здаються.
- Г проте тримаються ще міцно чорнобривці.
- Д коли вітри і холоди панують на землі.

23. Літери **я, ю, є** позначають по два звуки в усіх словах рядка

- А приярок, Яна, поєдинок, гостювання
- Б енергія, з'юрмитися, бюро, Єгор
- В феєрія, Мін'юст, колье, японець
- Г грильяж, кювет, Єрусалим, юшка
- Д ательє, гравюра, Юрій, маячок

Завдання 24–28 передбачають устанавлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблиці відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

24. Устанавіть відповідність.

Фразеологізм

Антонім

1 як гриби після дощу	А як в око вліпив
2 як на голках	Б як у тумані
3 як на долоні	В як вітром здуло
4 як Пилип з конопель	Г як у себе вдома
	Д як у землю вкопаний

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Устанавіть відповідність.

Односкладне речення

Приклад

1 означено-особове	А Над болотом пряде молоком.
2 неозначено-особове	Б Дружний табун і вовків не боїться.
3 узагальнено-особове	В Не вірте, люди, снігу — холодний чистоті.
4 безособове	Г Алое використовують з лікувальною метою.
	Д І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Устанавіть відповідність.

Розділовий знак

Приклад (на місці крапок)

1 кома	А Здавна в нашому селищі так повелося ... старші вдома, а молодь здебільшого на вечірках.
2 тире	Б Сонце, повернувшись генер глибше, просвітлювало верби, проте ... й зараз не видно було в їхніх шатрах ніякого руху.
3 двокрапка	В У густій мряці потонули будинки, зажурені й принішклі ... вулиці, що зникали в тумані безслідно.
4 крапка з комою	Г Де у творі поєдналися і глибина душі людської, і краса природи ... ось там чекає художника успіх.
	Д А там, де сонце торкнулось верхішків дерев ... листя спалахнуло золото-зеленим вогнем.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Установіть відповідність.

Частина речення

- 1 Розкажи мені ту казку, ...
- 2 ... , так що у вухах здвеньть.
- 3 Біля ганку висадили іриси для того, ...
- 4 Прийму твою любов лише тоді, ...

Вид підрядного речення

- А обставинне наслідку
- Б обставинне причини
- В обставинне умови
- Г обставинне мети
- Д означальне

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

У пейзажному жанрі Петро (1) *Левченко* опрацьовував ліричні мотиви, (2) *виробивши* (3) *неповторну* індивідуальну манеру, а також постійно (4) *звертався* до інтер'єрного жанру.

- А іменник
- Б прикметник
- В особове дієслово
- Г дієприслівник (форма дієслова)
- Д дієприкметник (форма дієслова)

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Любити Україну треба не тільки до глибини душі, а й до глибини кишені

(1–8) Євген Харлампійович Чикаленко, як і багато інших українських патріотів, гідних пошани нащадків, залишається поки що в затінку. Хоча постать ця по-своєму унікальна. Меценат, який робив можливе й неможливе, щоб українство не зникло в мороці історії: вкладав кошти у видання перших українських газет і журналів; фінансував діяльність заснованого наприкінці XIX ст. у Львові Наукового товариства імені Шевченка; підтримував матеріально письменників – Бориса Грінченка, Володимира Винниченка, Михайла Коцюбинського; збудував у тому ж таки Львові Академічний дім для студентів – вихідців із Наддніпрянської України. Це йому належать афористичні слова: «Любити Україну треба не тільки до глибини душі, а й до глибини кишені».

(9–16) У Нью-Йорку на 73-й стрит мешкає пані Оксана Линтварьова-Чикаленко. Їй – 92, проте вона не залишилася, як це трапляється з людьми поважного віку, у минулому. Залюбки працює за комп'ютером: захопилася написанням спогадів... Охоче розповідає про село Луку на Сумщині, де був маєток її батька. Ми роздивляємося старі фотографії – і непомітно переходимо до маленьких монологів про Євгена Чикаленка. Пані Оксана була одружена з його сином, видатним українським археологом, одним із тих, хто тримав на своїх плечах Українську вільну академію наук у США. Ми п'ємо чай – і в якусь мить спалахує слово, яке мені не раз траплялося на очі в спогадах Чикаленка... Перешори.

(17–20) Перешори – батьківщина Євгена Харлампійовича. Колись це був Ананївський повіт Херсонської губернії (нині Одещина)... Так ось: виявляється, пані Оксана не так давно побувала в Перешорах! Ленко Євгенович заповів, щоб його прах розвіяли саме там, на землі, де жило кілька поколінь Чикаленків.

(21–27) У Перешорах Чикаленко займався сільським господарством. Причому – з ґрунтовністю науковця! Недарма ж перед тим він три роки був вільним слухачем природничого факультету Харківського університету. Наслідки не забарилися: з'явилися солідні прибутки, а вони, у свою чергу, давали змогу купувати нові земельні ділянки. Набутий досвід молодий господар виклав у брошури «Розмови про сільське хазяйство». Брошуру Чикаленко написав по-українськи – і знадобилося цілих п'ять років, поки сам міністр внутрішніх справ дозволив видати її «в виде исключения»! «Крамольною» була, звісно, не розповідь про чорний пар чи виноград, а заборонена царським указом мова...

(28–34) «Якщо не я, то хто?» – таким був внутрішній імператив цієї людини, що велів їй, дивуючи сусідів-панів, постійно розмовляти рідною мовою; записувати в Перешорах народні пісні, щоб згодом видати їх окремою книжкою; вкладати гроші в конкурси на кращу історію України... І то був

тільки початок. Громадські справи, український рух усе більше й більше затягували Євгена Чикаленка у свій вир. 1899 року він придбав землю й садibu в селі Кононівці, що неподалік від Яготина. Це та сама Кононівка, полям якої присвячено відомо кожному десятикласнику новелу М. Коцюбинського «Intermezzo»...

(35–37) Восени 1900 року Чикаленко купує будинок у Києві й, як сам скаже, «з головою» пірнає «в українську громадську діяльність». Вступає до Київської громади і таким чином потрапляє в коло, атмосферу якого визначали Михайло Старицький, Олена Пчілка, Микола Лисенко...

(38–45) А далі історія життя Євгена Чикаленка та його родини набуває трагічних барв. Сімейне гніздо Євген Харлампійович узявся будувати в 1883 р., коли одружився з Марією Садик, дубенською панночкою. Мали вони трьох синів і двох доньок. А 1909 року сталося те, про що Чикаленко в сповідальному листі до Винниченка написав так: «вийшла драма». Родина розпалася. «Уже кілька років тому полюбив я Юлію Миколаївну, небогу моєї жінки. Спочатку я цього не помічав... Виявилось ... що й вона тасмо мене любила й одмовляла всім своїм шанувальникам...» Сердечні муки закінчилися для Чикаленка тим, що навесні 1909 року вони з Юлією Миколаївною стали жити як подружжя.

(46–50) З часом усе наладилося, але почалися події, які перевернули догори дном усю Росію. Війна застала Чикаленка в Криму (в Алушці він мав ділянку землі і вілду). Російське військо ввійшло в Галичину, звідки почали виселяти тисячі українців. Кого куди: на землі Східної України, у «Сибір неісходиму»... М. Грушевського арештували й відправили в Сибірськ. Чикаленкові, якого охранка вважала одним із вождів «мазепинців», теж довелося переховуватися, кочуючи з місця на місце.

(51–61) Згодом Євген Харлампійович опинився в Чехословаччині, потім в Австрії. Усі його життєві плани було порушено. Маєток у Перешорах він заповідав під сільськогосподарську школу, будинок в Алушці після смерті господаря мав стати дачею для українських письменників... Становище Чикаленків було таке відчайдушне, що українська нью-йоркська газета «Свобода» змушена була звернутися до «американських земляків» із волянням про допомогу, бо «Євген Чикаленко останнім часом дуже надвередив своє здоров'я і якщо не піддається операції, то життя його в небезпеці». Тим часом матеріальних засобів старому заслуженому діячеві явно бракувало. «Добрі люди» таки знайшлися, і незабаром Євгену Харлампійовичу зробили дві складні операції на шлунку. Проте жити йому все ж залишалося недовго. Улітку 1929 року Чикаленка не стало. Поміраючи, він просив, щоб його прах розвіяли в Перешорах, розуміючи, звісно, що статися це може тільки тоді, коли Україна знову стане вільною (За В. Панченком).

29. За стильовими ознаками текст

- А художній
- Б науковий
- В розмовний
- Г публіцистичний

30. Текст за жанром є

- А статтею
- Б репортажем
- В сповіданням
- Г повестю

31. Засобом міжфразового зв'язку речень шостого абзацу (рядки 35–37) є

- А займенник
- Б лексичний повтор
- В контекстуальні синоніми
- Г однакові часові й видові форми дієслів-присудків

32. Метафорою є сполука

- А в мороці історії (рядок 3)
- Б фінансував діяльність (рядок 4)
- В афористичні слова (рядок 8)
- Г людьми поважного віку (рядок 10)

33. Фразеологізм з *головою* (рядок 35) у цьому тексті вжитий із значенням
- А вдумливо
 - Б повністю
 - В усвідомлено
 - Г не відволікаючись
34. Словосполучення *Сибір неісходиму* є цитуванням
- А Михайла Грушевського
 - Б Володимира Винниченка
 - В Михайла Коцюбинського
 - Г Тараса Шевченка
35. Любити Україну *до глибини кишені* означає бути
- А безкорисливим
 - Б дуже заможним
 - В поміркованим
 - Г марнотратним
36. У тексті немає мікротеми
- А життя Чикаленка в Києві
 - Б родинні перипетії Чикаленка
 - В діяльність мецената в Чехословаччині
 - Г захоплення сільським господарством

Частина 2

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Завдання 37–40, що передбачають аналіз художнього твору, мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

Максим Рильський

* * *

Коли дзвенять черешні
В медовому цвіту,
Узори нетутешні
Із цвіту я плету.

І щось бадьоре сниться —
А може, то ява. —
Немов лице в криниці
Чудовно ожива.

Земля тремтить у млості
І ронить пелюстки,
І невідомі гості
Злітаються в садки.

І думка стала словом,
І в поглядах — пісні,
Коли в цвіту медовім
Черешні запашні.

37. У вірші поєднано види лірики
 А пейзажну й громадянську
 Б філософську й особисту
 В особисту й пейзажну
 Г громадянську й особисту
38. Віршовий розмір твору
 А ямб
 Б хорей
 В дактиль
 Г анапест
39. Персоніфікацію використано в строфі
 А першій
 Б другій
 В третій
 Г четвертій
40. Провідний мотив вірша
 А захоплення багатим урожаєм черешень у меду
 Б краса приходу весни у цвітінні й поверненні птахів
 В оспівування краси природи й народження творчості
 Г осмислення плину життя через нове цвітіння й приліт птахів

Завдання 41–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну, на Вашу думку, відповідь і обведіть кружечком букву, яка їй відповідає.

41. Рядки

*Ой полинь, віпочку,
 Прудко за водою,
 На щастя, на долю
 Милому зо мною*

взято з

- А колядки
 Б щедрівки
 В русальної пісні
 Г купальської пісні
 Д жнивварської пісні
42. Утечу князя Ігоря з полону описано в уривку
 А ...а сам вночі вовком бігав: із Києва добігав до півни у Тмурокань, великому Хорсові вовком путь перебігав.
 Б А князь Ігор посковчив горностаєм в очерет і білим гоголем на воду. Зметнувся на борзого коня і скочив з нього сірим вовком.
 В ...наступив на землю Половецькую, притоптав горби і яруги, змутив ріки і озера, всушив потоки і болота.
 Г Никне трава жалоцями, а дерево з тугою к землі приклонилось. Уже-бо, браття, невеселая година настала, уже пустиня силу прикрила.
 Д Тоді вступив Ігор-князь в злоте стремено і поїхав по чистому полю. Сонце йому тьмою путь заступало...
43. Назва вірша «De libertate» Григорія Сковороди в перекладі означає
 А на захист
 Б про свободу
 В споріднена праця
 Г чисте сумління
 Д без надії сподіваюсь

44. До циклу «В казематі» входить твір Тараса Шевченка
 А «До Основ'яненка»
 Б «Кавказ»
 В «Заповіт»
 Г «Мені однаково, чи буду...»
 Д «І мертвим, і живим, і ненародженим...»
45. Речення *Наум Дрот був парем'я на усе село, де жив. Батькові і матері слухняний, старшим се-бе покірний...* у повісті «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка є фрагментом
 А експозиції
 Б зав'язки
 В розвитку дії
 Г кульмінації
 Д розв'язки
46. «Польова царівна» – перша глава твору
 А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
 В «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького
 Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Паваса Мирного та Івана Білика
 Д «Тині забутих предків» Михайла Коцюбинського
47. Заклик *Не ридать, а добувати... крашу долю в боротьбі* звучить у творі
 А «Заповіт» Тараса Шевченка
 Б «Гімн» Івана Франка
 В «Сontra spem spero!» Лесі Українки
 Г «О слово рідне! Орле skutий!...» Олександра Олеся
 Д «Любіть Україну!» Володимира Сосюри
48. Філософським ліро-епічним є твір
 А «Енеїда» Івана Котляревського
 Б «Катерина» Тараса Шевченка
 В «Кавказ» Тараса Шевченка
 Г «Сон (У всякого своя доля...)» Тараса Шевченка
 Д «Мойсей» Івана Франка
49. Характеризуючи Кайдашину словами *на словах, як на цимбалах грає, а де ступить, то під нею лід мерзне, а як гляне, то од її очей молоко кисне*, Мотря наголошує на
 А красномовності свекрухи
 Б хитрості й скупості
 В любові й повазі до неї
 Г двоїстості природи, дволикості
 Д умінні свекрухи наврочити
50. Біблійний мотив Каїна й Авеля наявний у творі
 А «Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка
 Б «Земля» Ольги Кобилянської
 В «За мить щастя» Олеся Гончара
 Г «Катерина» Тараса Шевченка
 Д «Камінний хрест» Василя Стефаника
51. Яскравим представником реалізму в українській літературі є
 А Іван-Нечуй Левицький
 Б Ольга Кобилянська
 В Леся Українка
 Г Михайло Коцюбинський
 Д Василь Стефаник

52. Найбільше діалектизмів як художній засіб використано у творах
А «Подвійне коло» Юрія Яновського і «Я (Романтика)» Миколи Хвильового
Б «Моя автобіографія» Остапа Вишні і «Мина Мазайло» Миколи Куліша
В «Гіні забутих предків» Михайла Коцюбинського і «Камінний хрест» Василя Стефаника
Г «Україна в огні» Олександра Довженка і «Маруся Чурай» Ліни Костенко
Д «За мить щастя» Олеся Гончара і «Зачарована Десна» Олександра Довженка
53. Погроза *Заставлю! Виб'ю з голови дур український! А як ні — то через труп переступлю. Через труп!* лунає з уст літературного героя
А Ернста фон Крауза
Б Мими Мазайла
В майора Медвина
Г доктора Тагабата
Д комісара Герта
54. Прочитайте рядки з вірша.
*Сміються, плачуть солов'ї
 І б'ють піснями в груди:
 «Цілуй, цілуй, цілуй її —
 Знов молодість не буде.*
 У цьому уривку використано
А епітет
Б паралелізм
В метонімію
Г порівняння
Д синоніми
55. Прочитайте фрагмент з художнього твору.
— Це була наша друка Україна, синку, але щасливіша. ...Тут де не поїдеш — то з Києва виїдеш, а в Черніговку приїдеш, з Чернігівки виїдеш — в Полтавку приїдеш...
 У цих рядках
А Івоніка заспокоює свого сина Михайла-солдата
Б Сірчиха розповідає Григорієві про Україну в тайзі
В Шрам розповідає синові Петру про колишню Україну
Г фон Крауз ділиться своїми захопленнями з Людвігом
Д батько розповідає малому Сашкові про післявоєнну Україну
56. До представників «розстріляного відродження» належить
А Ліна Костенко
Б Андрій Малюшко
В Микола Куліш
Г Василь Стус
Д Іван Драч

Завдання 57–60 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в таблиці відповідностей на перетині відповідних колонок і рядків.

57. Установіть відповідність.

Місце подій у творі

Назва твору

- 1 Семігори
 2 Пески
 3 Кононівка
 4 Хмарнице

- А** «Гайдамаки»
Б «Чорна рада»
В «Intermezzo»
Г «Кайдашева сім'я»
Д «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

58. Установіть відповідність.

Портрет

- 1 ... високий, огрядний собі пан, кругловидий, русий; голова в кучерях, як у золотому вінку; очі ясні, веселі, як зорі; і вже чи ступить, чи заговорить, то справді по-гетьманськи.
- 2 ...молоде довгасте лице було рум'яне. Веселі сині, як небо, очі світились привітно й ласкаво. Тонкі брови, русієві дрібні кучері на лобі, тонкий ніс, рум'яні губи — усе подихало молодого парубочою красою.
- 3 Таких парубків часто й густо можна зустріти по наших хуторах та селах. Одно тільки в цього неабияке — дуже палкий погляд, блистрий, як блискавка. Ним світилася якась незвичайна сміливість і духовна мідь, разом з якоюсь хижою тугою...
- 4 Високого зросту, статкий, бравий, широкоплечий, як із заліза збитий, а до того ще меткий, як заєць, співун-реготун... Хороший з лиця — повновидий, рум'янець на всю щокку, з чорними веселими очима... — він був перший красень на селі...

Герой твору

- А Карпо Кайдаш
Б Лаврін Кайдаш
В Яким Сомко
Г Максим Гудзь
Д Чіпка Варениченко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність.

Назва глави

- 1 «Назаводи із смертю»
- 2 «Дідова балка»
- 3 «Гонта в Умані»
- 4 «Шалайда в морі»

Назва твору

- А «Маруся Чурай»
Б «Гайдамаки»
В «Вершники»
Г «Тигролови»
Д «Місто»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність.

Художній образ

- 1 ...вогністим хвостом замітаючи слід, летів дракон.
- 2 ...бавився шликом, мов дівчина чорною косою.
- 3 ...сесію здав, костюм ось купив.
- 4 ...аристократична розкіш, княжі портрети й розгардіяш...

Назва твору

- А «Три зозулі з поклоном»
Б «Подвійне коло»
В «Я (Романтика)»
Г «Тигролови»
Д «Місто»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Виховуючи або ж підтримуючи людину, яка допустила серйозну помилку, часто кажуть: забудь про все, не переймайся, депресія нікому ще не допомогла. Помни життя з чистого аркуша... Чи можна забувати свої помилки чи помилки в історії свого народу?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтверджують Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури чи ін-

ВІДПОВІДІ

1 варіант

1. А; 2. Г; 3. В; 4. Б; 5. А; 6. В; 7. Г; 8. Б; 9. В; 10. Г; 11. В; 12. А; 13. Г; 14. В; 15. Д; 16. А; 17. Б; 18. В; 19. А; 20. Г; 21. В; 22. Г; 23. В; 24. 1) В; 2) А; 3) Д; 4) Б; 25. 1) Г; 2) В; 3) А; 4) Д; 26. 1) А; 2) Д; 3) Б; 4) Г; 27. 1) В; 2) Д; 3) Б; 4) Г; 28. 1) Г; 2) Б; 3) В; 4) Д; 29. Б; 30. В; 31. Г; 32. А; 33. Б; 34. В; 35. В; 36. Б; 37. Г; 38. Б; 39. В; 40. Б; 41. Г; 42. Д; 43. Д; 44. А; 45. Г; 46. Г; 47. Г; 48. Б; 49. Д; 50. А; 51. Д; 52. Г; 53. Д; 54. В; 55. В; 56. Д; 57. 1) Д; 2) Г; 3) Б; 4) А; 58. 1) А; 2) Д; 3) Б; 4) Г; 59. 1) Б; 2) Г; 3) Д; 4) В; 60. 1) Б; 2) Г; 3) В; 4) Д.

2 варіант

1. А; 2. В; 3. Г; 4. В; 5. А; 6. В; 7. А; 8. Г; 9. Б; 10. В; 11. А; 12. Г; 13. В; 14. Г; 15. Б; 16. Д; 17. В; 18. В; 19. В; 20. Д; 21. Б; 22. Д; 23. Б; 24. 1) Г; 2) Б; 3) А; 4) В; 25. 1) Г; 2) Д; 3) В; 4) А; 26. 1) Д; 2) Г; 3) В; 4) А; 27. 1) Г; 2) Б; 3) Д; 4) В; 28. 1) В; 2) А; 3) Б; 4) Д; 29. Б; 30. Б; 31. Г; 32. Б; 33. В; 34. В; 35. В; 36. Б; 37. В; 38. Б; 39. Б; 40. Б; 41. Г; 42. Д; 43. В; 44. Б; 45. В; 46. Б; 47. А; 48. Г; 49. Д; 50. А; 51. Г; 52. Б; 53. В; 54. Б; 55. В; 56. А; 57. 1) Д; 2) Б; 3) А; 4) Г; 58. 1) В; 2) Г; 3) Д; 4) А; 59. 1) Г; 2) Д; 3) Б; 4) А; 60. 1) В; 2) Г; 3) А; 4) Д.

3 варіант

1. Б; 2. Г; 3. Б; 4. В; 5. А; 6. Б; 7. Г; 8. Б; 9. Б; 10. А; 11. Б; 12. А; 13. Г; 14. Д; 15. В; 16. В; 17. Б; 18. Г; 19. Г; 20. Г; 21. В; 22. Б; 23. Д; 24. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Б; 25. 1) В; 2) А; 3) Б; 4) Д; 26. 1) А; 2) В; 3) Г; 4) Д; 27. 1) Д; 2) В; 3) Г; 4) Б; 28. 1) А; 2) Г; 3) В; 4) Б; 29. Б; 30. Б; 31. Б; 32. В; 33. Г; 34. Б; 35. А; 36. Б; 37. В; 38. Б; 39. Б; 40. Б; 41. Г; 42. Д; 43. В; 44. Б; 45. В; 46. Б; 47. А; 48. Г; 49. Г; 50. А; 51. Г; 52. Г; 53. Д; 54. Д; 55. В; 56. В; 57. 1) Б; 2) А; 3) Д; 4) Г; 58. 1) Д; 2) Б; 3) А; 4) В; 59. 1) А; 2) Д; 3) Г; 4) Б; 60. 1) В; 2) А; 3) Б; 4) Г.

4 варіант

1. В; 2. Г; 3. А; 4. А; 5. В; 6. Б; 7. А; 8. В; 9. В; 10. А; 11. А; 12. В; 13. Б; 14. А; 15. Д; 16. Б; 17. Д; 18. Д; 19. Б; 20. А; 21. А; 22. Г; 23. Д; 24. 1) В; 2) Г; 3) Д; 4) Б; 25. 1) Г; 2) Б; 3) Д; 4) В; 26. 1) Б; 2) В; 3) Д; 4) А; 27. 1) Д; 2) А; 3) Г; 4) Б; 28. 1) Г; 2) Б; 3) В; 4) Д; 29. В; 30. В; 31. А; 32. Г; 33. Б; 34. Б; 35. Г; 36. В; 37. Б; 38. А; 39. А; 40. Г; 41. Б; 42. В; 43. Д; 44. Б; 45. Д; 46. А; 47. В; 48. Г; 49. В; 50. Д; 51. В; 52. Д; 53. А; 54. Г; 55. Г; 56. Д; 57. 1) В; 2) Г; 3) Б; 4) А; 58. 1) А; 2) Д; 3) В; 4) Б; 59. 1) Д; 2) Г; 3) Б; 4) А; 60. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Г.

5 варіант

1. Г; 2. В; 3. Г; 4. В; 5. В; 6. Г; 7. Г; 8. Г; 9. Б; 10. В; 11. Г; 12. А; 13. Д; 14. В; 15. Б; 16. Г; 17. А; 18. В; 19. Б; 20. А; 21. А; 22. Б; 23. Д; 24. 1) Г; 2) Д; 3) Б; 4) В; 25. 1) А; 2) В; 3) Б; 4) Д; 26. 1) Д; 2) Г; 3) В; 4) Б; 27. 1) Г; 2) В; 3) А; 4) Б; 28. 1) А; 2) Б; 3) Г; 4) В; 29. В; 30. А; 31. Б; 32. В; 33. Б; 34. Г; 35. Г; 36. Б; 37. А; 38. А; 39. В; 40. Б; 41. А; 42. Д; 43. Д; 44. Г; 45. В; 46. Б; 47. Г; 48. Г; 49. А; 50. В; 51. Б; 52. Д; 53. А; 54. Д; 55. Б; 56. В; 57. 1) А; 2) В; 3) Д; 4) Г; 58. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Г; 59. 1) Г; 2) В; 3) Б; 4) А; 60. 1) Д; 2) Г; 3) А; 4) Б.

6 варіант

1. Г; 2. Г; 3. Г; 4. В; 5. Б; 6. Г; 7. В; 8. Б; 9. В; 10. В; 11. В; 12. Б; 13. Д; 14. Б; 15. Д; 16. Г; 17. Г; 18. В; 19. А; 20. В; 21. Г; 22. Б; 23. В; 24. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Г; 25. 1) А; 2) Г; 3) Б; 4) Д; 26. 1) Г; 2) Д; 3) А; 4) Б; 27. 1) В; 2) А; 3) Д; 4) Б; 28. 1) А; 2) Г; 3) В; 4) Д; 29. Г; 30. А; 31. Б; 32. В; 33. В; 34. Г; 35. А; 36. Г; 37. Г; 38. А; 39. Г; 40. Б; 41. Б; 42. Б; 43. Г; 44. Д; 45. Г; 46. Д; 47. Д; 48. Г; 49. Г; 50. Д; 51. Д; 52. В; 53. Г; 54. В; 55. Г; 56. В; 57. 1) Г; 2) Б; 3) В; 4) Д; 58. 1) Г; 2) Б; 3) А; 4) В; 59. 1) В; 2) Б; 3) Г; 4) Д; 60. 1) Д; 2) А; 3) Б; 4) Г.

7 варіант

1. Б; 2. Г; 3. В; 4. Г; 5. Г; 6. Г; 7. В; 8. Г; 9. Б; 10. Г; 11. Д; 12. Б; 13. А; 14. Г; 15. Б; 16. В; 17. Г; 18. В; 19. А; 20. В; 21. В; 22. Б; 23. В; 24. 1) Г; 2) Д; 3) Б; 4) А; 25. 1) Д; 2) Г; 3) Б; 4) В; 26. 1) Г; 2) В; 3) Д; 4) А; 27. 1) Б; 2) А; 3) Г; 4) Д; 28. 1) Г; 2) Б; 3) А; 4) Д; 29. Б; 30. Г; 31. Б; 32. Г; 33. Б; 34. Б; 35. А; 36. А; 37. В; 38. Б; 39. Г; 40. Б; 41. А; 42. В; 43. В; 44. Б; 45. Б; 46. Д; 47. В; 48. В; 49. Г; 50. В; 51. В; 52. Д;

53. Г; 54. А; 55. Г; 56. Д; 57. 1) Г; 2) Б; 3) Д; 4) В; 58. 1) Г; 2) В; 3) Б; 4) А; 59. 1) Б; 2) А; 3) Г; 4) Д; 60. 1) В; 2) Г; 3) Б; 4) Д.

8 вариант

1. В; 2. В; 3. Г; 4. В; 5. В; 6. В; 7. А; 8. В; 9. А; 10. А; 11. Г; 12. Д; 13. А; 14. В; 15. А; 16. В; 17. А; 18. В; 19. Г; 20. Б; 21. Д; 22. Д; 23. А; 24. 1) В; 2) А; 3) Г; 4) Д; 25. 1) А; 2) В; 3) Д; 4) Б; 26. 1) Б; 2) Г; 3) А; 4) В; 27. 1) Г; 2) Д; 3) Б; 4) А; 28. 1) Б; 2) Г; 3) Б; 4) Д; 29. Б; 30. Б; 31. Б; 32. Б; 33. Г; 34. В; 35. А; 36. Г; 37. Б; 38. Г; 39. Б; 40. Б; 41. Б; 42. В; 43. Д; 44. Б; 45. В; 46. Д; 47. Г; 48. Г; 49. А; 50. Д; 51. Д; 52. Б; 53. Д; 54. Д; 55. В; 56. А; 57. 1) Г; 2) Д; 3) В; 4) Б; 58. 1) А; 2) Г; 3) Б; 4) Д; 59. 1) Д; 2) В; 3) Б; 4) А; 60. 1) Г; 2) В; 3) А; 4) Д.

9 вариант

1. Б; 2. А; 3. В; 4. В; 5. В; 6. Г; 7. Г; 8. А; 9. А; 10. В; 11. Б; 12. В; 13. Г; 14. В; 15. Д; 16. Б; 17. А; 18. Б; 19. Г; 20. Б; 21. Д; 22. Д; 23. В; 24. 1) Д; 2) В; 3) А; 4) Б; 25. 1) В; 2) Г; 3) Д; 4) Б; 26. 1) Д; 2) Г; 3) А; 4) Б; 27. 1) Г; 2) А; 3) Б; 4) Д; 28. 1) Б; 2) А; 3) В; 4) Д; 29. Г; 30. Б; 31. Б; 32. Б; 33. В; 34. Б; 35. Г; 36. Г; 37. В; 38. Г; 39. А; 40. Б; 41. Г; 42. Г; 43. Д; 44. В; 45. В; 46. Г; 47. Б; 48. Б; 49. Г; 50. Д; 51. Г; 52. Д; 53. Г; 54. Д; 55. Г; 56. Д; 57. 1) В; 2) А; 3) Г; 4) Д; 58. 1) Г; 2) А; 3) Б; 4) Д; 59. 1) Д; 2) А; 3) Б; 4) Г; 60. 1) А; 2) Г; 3) Д; 4) Б.

10 вариант

1. Г; 2. В; 3. Б; 4. Г; 5. А; 6. В; 7. Г; 8. Г; 9. А; 10. Г; 11. Г; 12. А; 13. А; 14. Д; 15. Г; 16. Д; 17. А; 18. Г; 19. Г; 20. Б; 21. Д; 22. Г; 23. В; 24. 1) Д; 2) Б; 3) В; 4) А; 25. 1) А; 2) Д; 3) Б; 4) Г; 26. 1) В; 2) Д; 3) А; 4) Б; 27. 1) Б; 2) А; 3) Д; 4) Г; 28. 1) Б; 2) Д; 3) В; 4) А; 29. В; 30. Г; 31. Б; 32. В; 33. Г; 34. В; 35. Б; 36. Г; 37. Б; 38. Г; 39. А; 40. Г; 41. Д; 42. В; 43. В; 44. Г; 45. Г; 46. Д; 47. В; 48. В; 49. В; 50. Б; 51. В; 52. Д; 53. Г; 54. Б; 55. Д; 56. Д; 57. 1) Б; 2) А; 3) В; 4) Д; 58. 1) Г; 2) Д; 3) А; 4) В; 59. 1) Д; 2) А; 3) Г; 4) В; 60. 1) Д; 2) Б; 3) Г; 4) В.

11 вариант

1. В; 2. В; 3. Б; 4. В; 5. Б; 6. В; 7. В; 8. А; 9. Г; 10. Г; 11. Г; 12. Г; 13. В; 14. В; 15. Г; 16. В; 17. Г; 18. А; 19. В; 20. Г; 21. Г; 22. Г; 23. Б; 24. 1) Д; 2) А; 3) В; 4) Г; 25. 1) Б; 2) А; 3) В; 4) Г; 26. 1) А; 2) Б; 3) Г; 4) Д; 27. 1) Б; 2) Г; 3) Д; 4) А; 28. 1) Б; 2) А; 3) Д; 4) В; 29. В; 30. В; 31. Г; 32. А; 33. Г; 34. А; 35. Г; 36. А; 37. Б; 38. В; 39. А; 40. А; 41. Г; 42. Г; 43. А; 44. А; 45. Б; 46. В; 47. Г; 48. Г; 49. А; 50. Б; 51. В; 52. А; 53. Г; 54. Д; 55. Г; 56. В; 57. 1) А; 2) Г; 3) В; 4) Б; 58. 1) В; 2) Д; 3) Г; 4) А; 59. 1) Д; 2) Г; 3) Б; 4) В; 60. 1) Б; 2) А; 3) В; 4) Д.

12 вариант

1. Г; 2. В; 3. В; 4. Г; 5. В; 6. Б; 7. Б; 8. Б; 9. Г; 10. Г; 11. Г; 12. Г; 13. А; 14. В; 15. Б; 16. В; 17. В; 18. Г; 19. Б; 20. Г; 21. Д; 22. Г; 23. В; 24. 1) В; 2) Д; 3) Б; 4) А; 25. 1) В; 2) Г; 3) Д; 4) А; 26. 1) Д; 2) Г; 3) А; 4) В; 27. 1) Д; 2) А; 3) Г; 4) В; 28. 1) А; 2) Г; 3) Б; 4) В; 29. Г; 30. А; 31. Г; 32. А; 33. Б; 34. Г; 35. А; 36. В; 37. В; 38. А; 39. В; 40. В; 41. Г; 42. Б; 43. Б; 44. Г; 45. А; 46. Г; 47. Б; 48. Д; 49. Г; 50. Б; 51. А; 52. В; 53. Б; 54. Б; 55. Б; 56. В; 57. 1) Г; 2) Д; 3) В; 4) Б; 58. 1) В; 2) Б; 3) Д; 4) Г; 59. 1) Г; 2) А; 3) Б; 4) В; 60. 1) Г; 2) Б; 3) А; 4) В.

СТОРІНКА САМОКОНТРОЛЮ

	Мова (max 51)	Література (max 36)	Власне висловлення (max 20)	Разом (max 107)	Кількість балів	
					200-бальна шкала ¹	12-бальна шкала ²
1 варіант						
2 варіант						
3 варіант						
4 варіант						
5 варіант						
6 варіант						
7 варіант						
8 варіант						
9 варіант						
10 варіант						
11 варіант						
12 варіант						

¹ Орієнтовну кількість балів за цією шкалою можна визначити за таблицею переведення балів Українського центру оцінювання якості освіти (www.testportal.gov.ua), яку використовували на першій сесії в ЗНО-2013. *Зауважити:* щоріку шкала переведення балів незначною мірою змінюється.

ОРІЄНТОВНА ТАБЛИЦЯ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТЕСТОВИХ БАЛІВ

Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200
0	100.0	27	122.5	54	154.0	81	174.0
1	100.5	28	124.0	55	155.0	82	175.0
2	100.5	29	126.0	56	155.5	83	176.0
3	100.5	30	127.5	57	156.5	84	177.0
4	100.5	31	129.0	58	157.0	85	177.5
5	100.5	32	130.5	59	158.0	86	178.5
6	100.5	33	131.5	60	158.5	87	180.0
7	100.5	34	133.0	61	159.5	88	181.0
8	100.5	35	134.5	62	160.0	89	182.5
9	100.5	36	136.0	63	161.0	90	184.0
10	100.5	37	137.0	64	161.5	91	185.0
11	100.5	38	138.5	65	162.5	92	186.0
12	101.0	39	139.5	66	163.0	93	187.0
13	101.5	40	141.0	67	163.5	94	188.5
14	102.5	41	142.0	68	164.5	95	190.0
15	103.5	42	143.0	69	165.0	96	191.5
16	104.5	43	144.0	70	166.0	97	192.5
17	105.5	44	145.0	71	166.5	98	194.0
18	107.0	45	146.0	72	167.0	99	195.5
19	108.5	46	147.0	73	168.0	100	196.5
20	110.5	47	148.0	74	168.5	101	197.5
21	112.0	48	149.0	75	169.5	102	198.5
22	114.0	49	150.0	76	170.0	103	199.0
23	115.5	50	151.0	77	171.0	104	199.5
24	117.5	51	151.5	78	171.5	105	200.0
25	119.0	52	152.5	79	172.5	106	200.0
26	121.0	53	153.5	80	173.5	107	200.0

A series of horizontal lines spanning the width of the page, designed for taking notes. The lines are evenly spaced and cover most of the page area.

Авраменко Олександр Миколайович

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Збірник завдань у тестовій формі

II ЧАСТИНА

Видання 3-є, виправлене

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах

Редактор *Н. Забаштанська*
Художнє оформлення *О. Здор*
Технічне редагування *Л. Ткаченко*
Комп'ютерна верстка *С. Овсянникової*
Коректор *І. Барайнок*

Підписано до друку 29.10.2012 р. Формат 60×84/8.
Папір офс. № 1. Гарнітура Петербург. Друк офс. Ум. друк. арс. 18,6.
Обл.-вид. арк. 16,10. Тираж 30 000 прим.
Зам. № 10-1303.

Видавництво «Грамота»
вул. Паньківська, 25, оф. 15, м. Київ, 01033,
тел./факс: (044)287-11-44, 287-11-66, 287-11-88
E-mail: gramotanew@bigmir.net
Свідцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 341 від 21.02.2001 р.

Віддруковано з готових діапозитивів видавництва «Грамота»
у ТОВ «НВП Поліграфсервіс», вул. Ю. Коцюбинського, 4, оф. 25, м. Київ, 04053
Св. ДК № 3751 від 01.04.2010 р.

Увага!

Видання сертифіковано МОЗ України

№ 05.03.02-04/51970 від 14.08.2014 р.

Застереігаємо! Посібник без голограми є неякісною копією з багатьма друкарськими помилками й низькокопирним оформленням.

Продаж контрафактних збірників із неякісним друком може негативно вплинути на ваше здоров'я!

Авторські права захищені.

Жодна частина цього видання не може бути перероблена, перевидана, ксерокопійована, репродукована або розмножена будь-яким способом.

Видавництво «Грамота» пропонує навчально-методичний комплект для підготовки до ЗНО з української мови та літератури:

О. М. Авраменко, М. Б. Блажко. Українська мова та література.

Довідник. Завдання в тестовій формі: I частина (посібник має теоретичну частину й практичну — тренувальні завдання в тестовій формі; укладений за тематичним принципом);

О. М. Авраменко. Українська мова та література.

Збірник завдань у тестовій формі: II частина (посібник містить дванадцять варіантів тестів, що відповідають специфікації тесту ЗНО 2015 р.);

Українська література. Хрестоматія для підготовки до ЗНО (упорядкування **О. М. Авраменка**) (посібник містить УСІ твори української літератури, передбачені програмою ЗНО);

О. М. Авраменко. Міні-конспекти з української літератури для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (у посібнику зібрано основні теоретичні відомості й цитатний матеріал з української літератури за передбаченими програмою ЗНО творами).

О. М. Авраменко, Т. І. Дідух, В. Ф. Чукіна. Українська мова та література.

Власні висловлювання (у посібнику викладено рекомендації щодо написання власного висловлювання, критерії його оцінювання, зразки власних висловлень).

ВИДАВНИЦТВО
ГРАМОТА

ISBN 978-966-349-373-2

9 789663 493732 >